

Uchwała Nr XXXIII/182/2020
Rady Miejskiej w Działoszycach
z dnia 4 września 2020 roku

w sprawie zmiany Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 1515) oraz w nawiązaniu do art. 3 pkt. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1649 z późn. zm.) Rada Miejska w Działoszycach uchwala, co następuje:

§1

W „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024” stanowiącej załącznik do Uchwały Nr XIV-74-2015z dnia 3.12.2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 wprowadza się zmiany w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Działoszyce.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

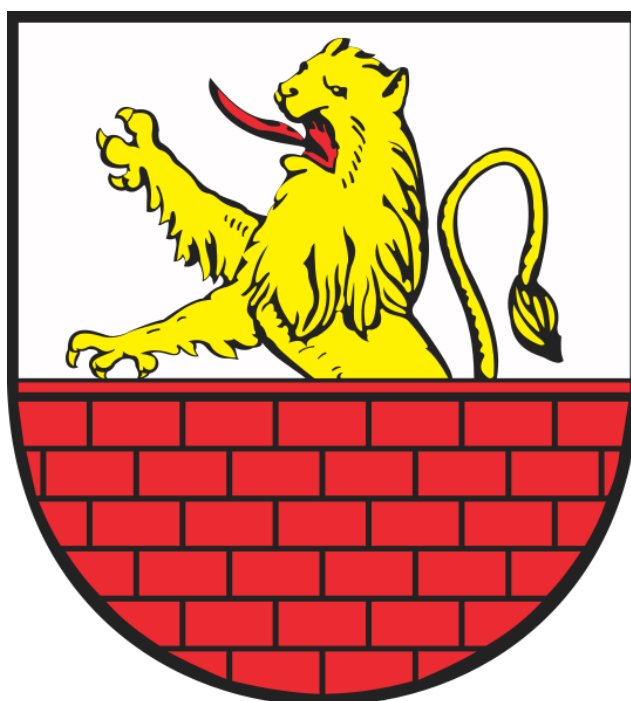
PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Działoszycach
Bogusław Dawid
mgr inż. Dawid Bączek

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 jest kluczowym narzędziem nakreślającym cele i kierunki działań ważnych dla dalszego zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce. Konieczność przyjęcia Strategii i uwzględnienie w niniejszym dokumencie priorytetowych zadań inwestycyjnych związane jest z ubieganiem się o środki na ich realizację z funduszy unijnych m.in. Funduszy Norweskich w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021. Dokument ten będzie zawierał zadania, które odpowiadają na obecne potrzeby i problemy miasta w zakresie zielono - niebieskich inwestycji, realizacji przedsięwzięć związanych z przystosowywaniem do zmian klimatu oraz łagodzeniem zmian klimatu (działania adaptacyjne i mitygacyjne), w tym rewitalizację i rozwój terenów zieleni oraz lepsze zarządzanie zasobami wodnymi.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Działoszycach
Bawelc Dawid
mgr inż. Dawid Bączek

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024

Grudzień 2014 - Październik 2015r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	6
3. Metodologia	11
Część 1. Charakterystyka Miasta i Gminy Działoszyce	14
1.1. Przestrzeń i środowisko	14
1.1.1 Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju	14

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej	39
1.1.3. Zasoby naturalne	46
1.1.4. Zasoby kulturowe	50
1.2 Infrastruktura techniczna	51
1.2.1. Infrastruktura drogowa	51
1.2.2. Infrastruktura wodociągowa	65
1.2.3. Kanalizacja sanitarna	66
1.2.4. Energia elektryczna i telekomunikacja	67
1.2.5. Gospodarka odpadami	68
1.2.6. Transport i komunikacja	70
1.3. Obszar gospodarczy	71
1.3.1. Struktura przedsiębiorstw	71
1.3.2. Baza turystyczno-gastronomiczna	73
1.3.3. Zasoby turystyczno-krajobrazowe	74
1.3.4 Obszary i obiekty prawnie chronione.	81
1.3.5. Rolnictwo	89
1.4 Zarządzanie	90
1.4.1 Działalność samorządu i sprawność organizacyjna	90
1.4.2 Analiza budżetu gminy	93
1.4.3 Planowanie strategiczne i promocja Gminy	96
1.5. Sfera społeczna	107

1.5.1. Struktura ludności	107
1.5.2. Bezrobocie	113
1.5.3. Pomoc społeczna	114
1.5.4. Bezpieczeństwo	117
1.5.5. Ochrona zdrowia	118
1.5.6 Organizacje pozarządowe i kapitał społeczny Gminy	119
1.6. Edukacja i organizacja czasu wolnego	127
1.6.1. Edukacja szkolna	127
1.6.2. Edukacja przedszkolna	133
1.6.3. Infrastruktura sportowa	134
1.6.4. Biblioteka Publiczna	135
1.6.5. Kultura	138
1.6.6. Świetlice, domy ludowe i place zabaw	140
Część 2. Obszary problemowe	
.....	143
2.1. Zidentyfikowane problemy potrzeby	143
2.2. Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi	154
2.3. Szanse i zagrożenia rozwoju	160
Część 3. Wizja, misja cele i działania	
.....	168
3.1. Wizja strategii rozwoju - cel generalny	168
3.2. Misja strategii	169
3.3. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)	170
3.4. Zadania inwestycyjne	177

3.5. Źródła finansowania	181
4. Monitoring i ewaluacja strategii	206
4.1. Powołanie Zespołu Monitorującego realizację strategii.	206
4.2 System monitorowania strategii	207
4.3 Sposoby oceny Strategii	208
4.4 Komunikacja społeczna i promocja	210
4.5 Aktualizacja Strategii	212
Spis map	213
Spis wykresów	213
Spis tabel	214
Spis zdjęć	216

1. Wstęp

Planowanie strategiczne stanowi ważny obszar projektowania poszczególnych wymiarów działalności jednostek samorządu terytorialnego. Większość gmin posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy od możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Niejednokrotnie, bowiem samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb. Zachodzi, zatem konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Proces planowania strategicznego w Gminie Działoszyce rozpoczęto od dokładnej analizy jej funkcjonowania w podstawowych sferach życia społecznego. Diagnoza zasobów oraz problemów uświadamianych i zgłaszanych przez mieszkańców gminy podczas spotkań warsztatowych stanowiła przyczynek do określenia mocnych i słabych stron Gminy, a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń dla jej rozwoju. Przyjęty sposób wyznaczenia obszarów priorytetowych – oparty na mocnych stronach gminy - pozwolił określić cele

strategiczne i zadania. Planowanie, jako proces powinien mieć charakter ciągły. Niezbędny jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Ustawiczny monitoring i ewaluacja pozwoli na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w założonych przedsięwzięciach.

Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla właściwego ukierunkowania bieżącej i perspektywicznej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania pojawiających się problemów społecznych i gospodarczych jest właściwe wykorzystywanie zasobów przestrzeni oraz zasobów gospodarczo-społecznych gminy. Zrównoważony rozwój sfery środowiskowej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej odbywający się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek działań. Takie podejście nabiera szczególnego znaczenia na terenach, które czeka w najbliższych latach proces głębokiej restrukturyzacji. Bowiern potrzebują one wytyczenia dróg rozwojowych, nieprowadzących do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, ale do rozwoju przyjaznego dla środowiska i dla ludzi. Takie warunki spełnia właśnie rozwój zrównoważony, określany również, jako ekorozwój.

Niniejsza strategia stanowi scenariusz przyszłości, do którego dążą władze gminy oraz społeczność lokalna. Określa sposoby i formy działania, których celem jest transformacja sytuacji obecnej na sytuację projektowaną. Opracowany dokument, w oparciu o dokonaną diagnozę określa perspektywną wizję i misję gminy oraz cele priorytetowe i szczegółowe z uwzględnieniem ważniejszych zadań do realizacji.

Opracowując niniejszą strategię uwzględniano ważny aspekt planowania strategicznego, jakim są możliwie wszechstronne konsultacje społeczne planowanych rozwiązań, w których brali udział zarówno przedstawiciele władz gminy na czele z Burmistrzem Zdzisławem Leksem, przedstawiciele różnych grup społecznych oraz mieszkańcy poszczególnych miejscowości. Projekt był także omawiany na posiedzeniach Komisji Rady Miejskiej.

Wyznaczone po takich konsultacjach cele strategiczne są akceptowane przez większość mieszkańców, – co zdecydowanie ułatwi ich realizację i zwiększy zrozumienie społeczne dla decyzji podejmowanych przez Radę Miejską.

2. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy

Strategia rozwoju to opracowany świadomie i celowo plan działań, wskazujący sposób osiągnięcia wyznaczonych celów. Dla Miasta i Gminy Działoszyce przyjęta została koncepcja budowy strategii oparta na szeroko pojmowanej metodzie partycypacji społecznej, aby możliwie najpełniej umożliwić mieszkańcom uczestnictwo w jej tworzeniu. Prace związane z opracowaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2025 rozpoczęte zostały w wrześniu 2014r., przy szerokim ich uspołecznieniu. Podstawowe cechy charakteryzujące ten tok działania to:

- partnerstwo międzysektorowe, tzn. udział w spotkaniach rolników, pracowników Urzędu Miasta i Gminy, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- zasada konsensusu przy podejmowaniu decyzji,
- komunikacja społeczna w lokalnych mediach o pracach nad Strategią na każdym jej etapie itp.

W związku z powyższym podjęto następujące kroki:

- zaangażowana została firma konsultingowa GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o., której doradcy współpracowali przy budowie strategii;
- utworzona została grupa robocza, do której zaproszeni zostali lokalni liderzy, uczestnicy późniejszych prac warsztatowych nad strategią;
- przeprowadzono szereg spotkań konsultacyjnych.

Najważniejsze etapy pracy nad opracowaniem strategii dotyczyły:

- przyjęcia wizji rozwoju Miasta i Gminy,
- przyjęcia celu nadrzędnego i celów głównych rozwoju Miasta i Gminy,
- identyfikacji problemów wpływających na rozwój Miasta i Gminy,
- przyjęcia celów szczegółowych rozwoju Miasta i Gminy,
- opracowania planu operacyjnego strategii z określeniem zadań planowanych do realizacji,
- opracowania koncepcji wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii.

Budując Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 postawiono sobie cele szczegółowe, do których należy zaliczyć:

- podnoszenie poziomu życia mieszkańców,
- podejmowanie działań mających na celu „zatrzymanie” tendencji spadkowych w demografii Gminy,
- zaproponowanie rozwiązań umożliwiających wzrost gospodarczy Gminy,

- przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia oraz niwelowaniu już istniejącego,
- tworzenie warunków służących przyciąganiu kapitału z zewnątrz do inwestowania na terenie Miasta i Gminy,
- promocja walorów i zalet Miasta i Gminy Działoszyce.

Prace związane z opracowaniem strategii trwały 5 miesięcy od października 2014r. do końca lutego 2015r. W okresie tym- odbyły się 3 warsztaty, w których uczestniczyli czynnie przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy, radni i sołtysi, członkowie organizacji pozarządowych, oraz mieszkańcy poszczególnych miejscowości. W pracach tych udział wzięło 53 osoby.

W trakcie prac nad strategią wykorzystane zostały udostępnione przez Urząd Miasta i Gminy materiały dotyczące stanu Gminy, w tym materiały statystyczne i opracowania analityczne, w szczególności dane dotyczące struktury ludności, statystyka migracyjna, wykaz jednostek oświatowych, wykaz jednostek OSP, dane dotyczące infrastruktury technicznej oraz zestawienia środków budżetowych i wieloletniej prognozy finansowej dla Miasta i Gminy Działoszyce z wykazem planowanych przedsięwzięć.

Podczas spotkań mieszkańcy mogli podzielić się spostrzeżeniami na temat swojej miejscowości/gminy oraz opinią dotyczącą sugerowanych kierunków rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce. Z jednej strony wskazywano na zasoby i pozytywne strony mieszkania w poszczególnych miejscowościach, z drugiej zaś omawiano różnorodne problemy zarówno natury społecznej, jak i infrastrukturalnej, które wymagają opracowania strategicznej wizji ich rozwiązania.

W dniu 17 grudnia 2014r. odbyły się trzy spotkania. Pierwsze z mieszkańcami sołectw: Niewiatrowice, Działoszyce, Szyszczyce, Jakubowice, Jastrzębniki, Iżykowice, Opatkowice, Bronocice, Chmielów, Dziekanowice, Pierocice, Dziewięczyce. W spotkaniu uczestniczyli:

1. Dariusz Czekalski
2. Krystyna Nowak
3. Marianna Kocel
4. Marek Konderak
5. Zofia Radomska
6. Stanisław Juszczyk
7. Alina Robak
8. Ewa Kołton
9. Agata Olesinska

10. Jan Zachariasz
11. Jolanta Deka
12. Roman Wojtal
13. Tadeusz Straczek
14. Katarzyna Kawiorska
15. Janina Węglowska
16. Przeniosło Lucyna
17. Stanisław Kocel 18. Bogdan Zych
19. Elżbieta Wróbel
20. Bronisław Biesaga
21. Waldemar Gołąb
22. Waldemar Pieron
23. Andrzej Kolpak
24. Michał Leszczyński
25. Tomasz Sutor
26. Zbigniew Jastrzębski
27. Marta Nowak
28. Rafał Graczkowski – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.
29. Monika Goliat – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 1: Spotkanie w miejscowości Działoszyce- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

W kolejnym spotkaniu wzięli udział mieszkańcy następujących sołectw: Kwaszyn, Gaik, Dzierążnia, Kujawki, Zagaje Dębianskie, Dębiany, Sudół. W spotkaniu wzięło udział 15 osób:

1. Katarzyna Wiejacha
2. Paweł Wiejacha
3. Anna Kozłowska
4. Maria Paterek
5. Edward Helak
6. Ryszard Kocerba
7. Barbara Książek
8. Stanisław Woźniak
9. Małgorzata Robak
10. Kazimierz Nowak
11. Bogusław Góra
12. Zbigniew Kalinowski
13. Zbigniew Mardyło
14. Rafał Graczkowski – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.
15. Monika Goliat – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 2: Spotkanie w miejscowości Dzierżnia - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Podczas trzeciego spotkań z mieszkańcami sołectw: Biedrzykowice, Stępocice, Wola Krzyszyńska, Świerczyna, Lipówka, czynny udział wzięły następujące osoby:

1. Agnieszka Ożóg

2. Stanisław Smaczyński
3. Jerzy Suwała
4. Jolanta Banaszek
5. Grzegorz Ptak
6. Zenon Kula
7. Andrzej Zarzycki
8. Marek Chmiel
9. Kondracki Zdzisław
10. Krzysztof Hrycajewski
11. Anna Wites
12. Rafał Graczkowski – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.
13. Monika Goliat – firma GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 3: Spotkanie w miejscowości Stępocice- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

3. Metodologia

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce obejmuje horyzont czasowy do roku 2024. Jest ona produktem planowania strategicznego wykonanego przez zewnętrznych ekspertów wspólnie z Burmistrzem i pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce, radnymi, sołtysami, przedstawicielami organizacji społecznych oraz mieszkańcami gminy. Do jej opracowania

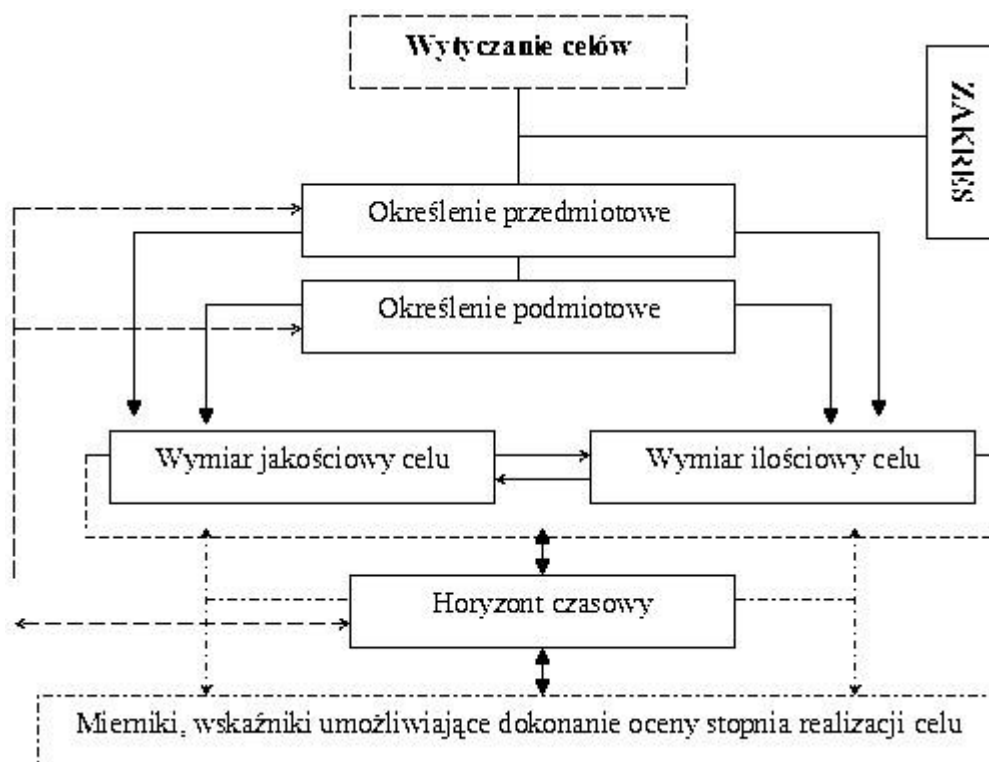
wykorzystano metodę planowania społecznego połączoną z metodą ekspercką. W procesie opracowywania dokumentu przyjęto założenie, że zastosowana **metoda planowania strategicznego** to systematyczne i ciągłe działanie, podczas którego samorząd przewiduje i planuje przyszłość, określa odpowiednie etapy realizacji i realne środki do jej osiągnięcia. Planowanie strategiczne, jako proces ciągły łączy w sobie dużą liczbę małych projektów w celu osiągnięcia szerszych celów ekonomicznych. Jednym z warunków pełnej realizacji tego procesu jest zastosowanie **metody partycypacji społecznej**, czyli włączenia lokalnych liderów oraz grup mieszkańców Gminy w zespoły zadaniowe dążące do zintegrowanego opracowania planu rozwoju Gminy. Proces uspołeczniania planowania rozwoju Gminy odbywał się w następujących płaszczyznach:

- opis statystyczny, w który zaangażowani zostali kierownicy jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy,
- włączenie liderów społeczności lokalnych w przygotowanie strategii, udział mieszkańców w dyskusjach strategicznych.

Dokonano także analizy:

1. Strategii Rozwoju Gminy Działoszyce z 1999 r.
2. Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Działoszyce
3. Gminna Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w dla Gminy Działoszyce na okres 2008-2013
4. Lokalna Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Ponidzie z 23 maja 2008r.
5. Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego z 2003r.
6. Budżetu Gminy Działoszyce na 2014r.
7. Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Działoszyce na lata 2014-2018 przyjętej uchwałą nr L/256/2014 Rady Miejskiej w Działoszycach w dniu 14 sierpnia 2014r.

Ważnym aspektem związanym z procesem formułowania celów jest horyzont czasowy oraz trafne określenie i dobór właściwych wskaźników umożliwiających dokonanie precyzyjnej i rzetelnej oceny realizacji działań będących pochodną założonego celu. Schemat 1 zawiera wizualizację metodyki przejrzystego i zrozumiałego wytyczania celów, którą uwzględniono w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024.

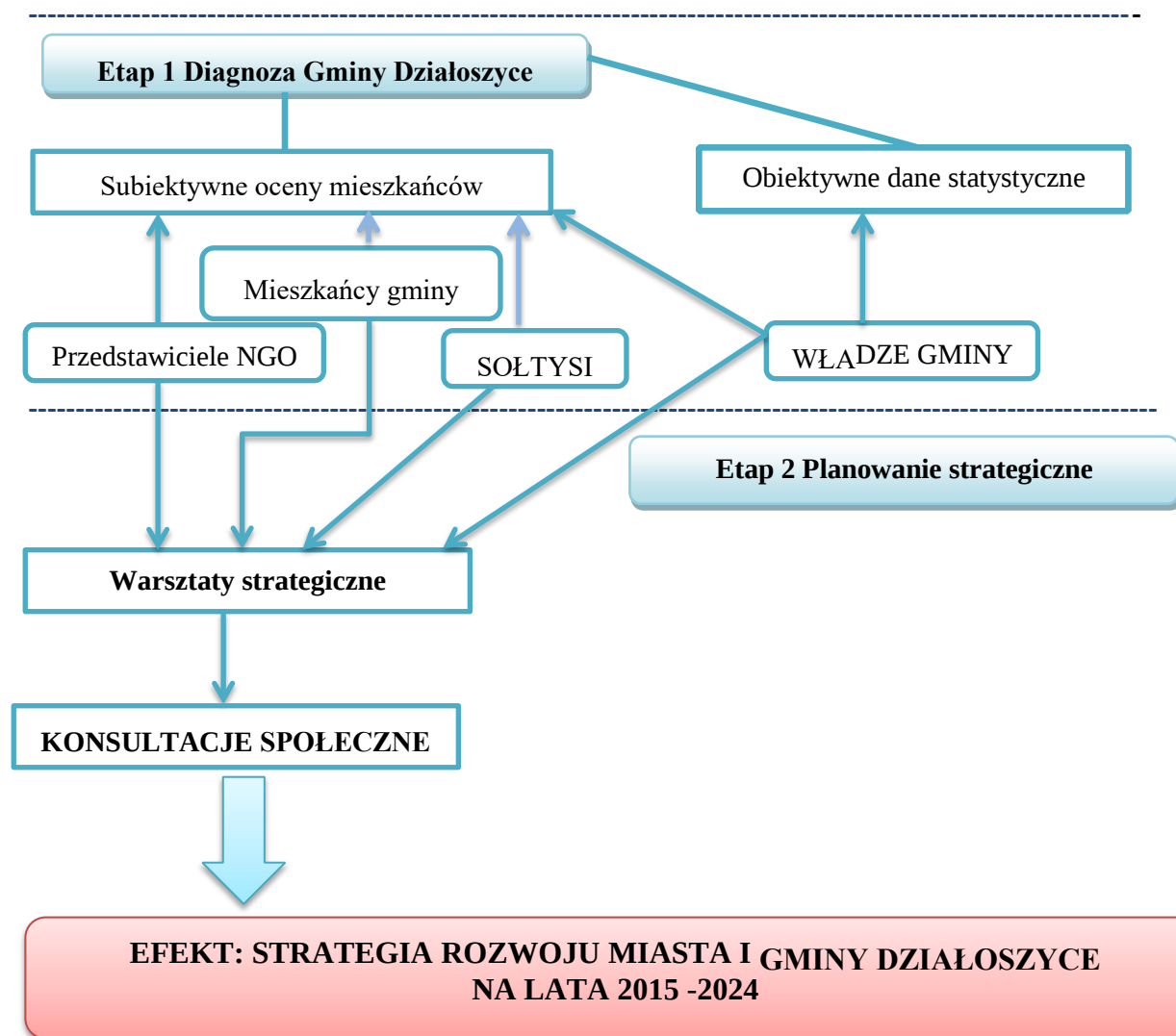
Schemat 1: Metodyka wytyczania celów. Źródło: Waldemar Walczak, Rola fazy planowania w zarządzaniu projektami, E-mentor nr 1 (33) / 2010*

Na schemacie 2 zaprezentowano graficzną interpretację planu prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 -2024, w którym uwzględniono przyjęte wyżej założenia metodologiczne.

RADA GMINY

MIESZKAŃCY

WŁADZE GMINY

Schemat 2: Graficzny obraz harmonogramu prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024.

Część 1. Charakterystyka Miasta i Gminy Działoszyce

1.1. Przestrzeń i środowisko

1.1.1 Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju

Miast i Gmina Działoszyce położona jest w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie pińczowskim. W skład gminy wchodzi 36 sołectw. Funkcję gminnego ośrodka administracyjno-usługowego spełnia położone na południu gminy miasto Działoszyce — ośrodek usługowy i gospodarczy. Miasto posiada starą metrykę lokacyjną, bowiem prawa miejskie uzyskało w 1409 r. z rąk Władysława Jagiełły.

Gmina Działoszyce graniczy z 8 innymi gminami. Są to:

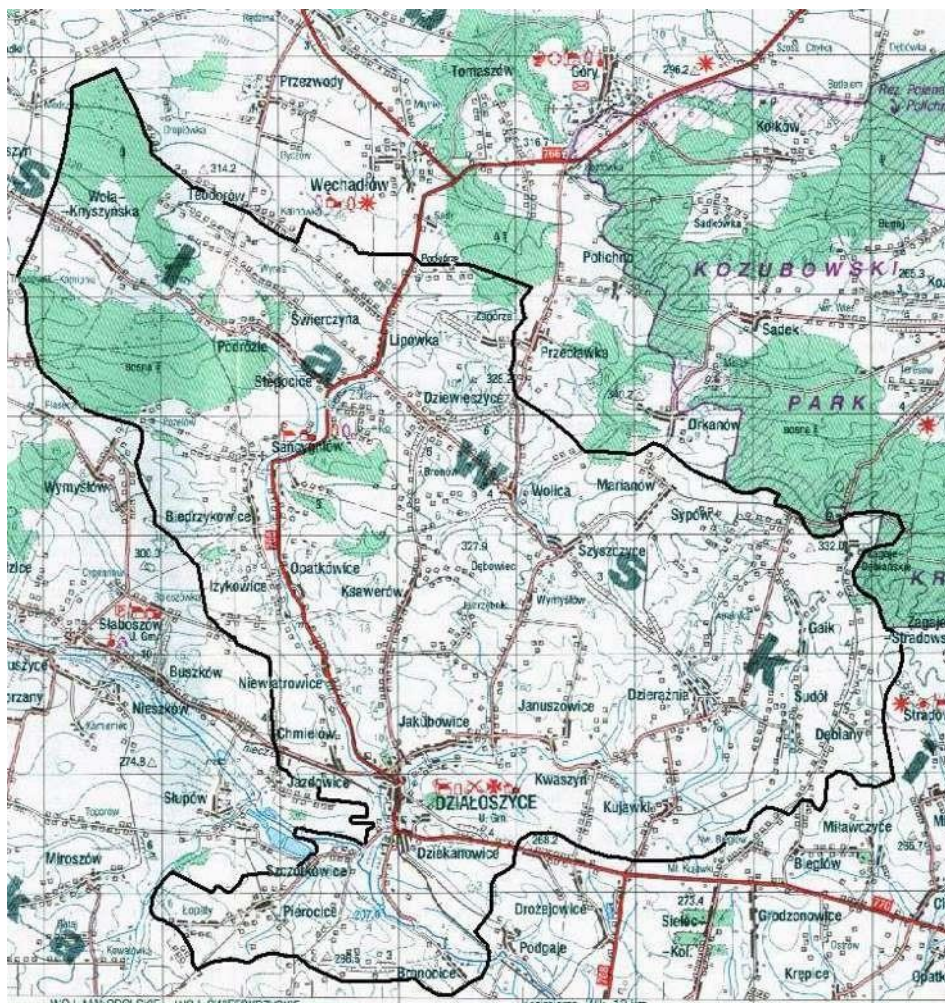
- od północy — gmina Wodzisław;
- od północnego-wschodu — gmina Michałów;
- od wschodu — gmina Pińczów;
- od południowego -wschodu — gmina Czarnocin;
- od południa — gmina Skalbmierz;
- od południowego zachodu — gmina Raławice;
- od zachodu — gmina Słaboszów;
- od północnego-zachodu — gmina Książ Wielki.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) gmina Działoszyce położona jest na obszarze makroregionu Niecki Nidziańska, na styku trzech mezoregionów - Płaskowyżu Proszowickiego, Wyżyny Miechowskiej i Garbu Wodzisławskiego. Gmina leży pomiędzy Wyżyną Krakowsko - Częstochowską i Niecką Nidziańską, co wpływa na pagórkowaty charakter okolic miasta. Przez gminę przepływają dwie małe rzeki:

Sancygniówka i Jakubówka (Dzierążnia), które łącząc się wpadają na obrzeżach Działoszyce do Nidzicy.

Niecka Nidziańska jest rozległym obniżeniem pomiędzy Wyżyną KrakowskoCzęstochowską i Wyżyną Kielecką, pochylonym i otwartym w kierunku południowowschodnim. Utwory kredowe i mioceńskie tworzą tutaj garby i wzgórza o średniej deniwelacji (190–270 m n.p.m.). Cały region wykazuje bardzo duże zróżnicowanie litologiczne i glebowe.

Północna część gminy położona jest w mezoregionie **Garb Wodzisławski**. Jest on zbudowany z utworów kredowych pokrytych warstwą lessu. Rozcina go gęsta sieć wąwozów i parowów. Rzeźba terenu jest przeważnie falista. Wysokości bezwzględne na tym obszarze dochodzą do 320 m n.p.m.

Mapa nr 1: Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Działoszyce

Południe gminy zajmuje **Płaskowyż Proszowski**. Od przyległych mezoregionów różni się występowaniem zwartego płaszcza morskich osadów miocenkich, zalegających na powierzchni warstw kredowych. Cały region pokrywa głęboka i zwarta warstwa lessów, na której wykształciły się urodzajne gleby czarnoziemne. Pod względem hipsometrycznym wierzchołki wzniesień pochylone są w kierunku południowo-wschodnim i obniżają się od 280 do 220 m n.p.m.

Zachodnie obrzeża gminy położone są na **Wyżynie Miechowskiej**. Głównymi formami morfologicznymi tego obszaru są płaskie garby zbudowane z utworów węglanowych oraz padoły i głębokie doliny. Obszar ten pokrywają lessy. Gmina zajmuje powierzchnię 105,4 km², z czego 82% stanowią użytki rolne, 12% użytki leśne. Gmina Działoszyce stanowi 17,25% powierzchni powiatu pińczowskiego.

Mapa nr 2: Mapa powiatu pińczowskiego. Źródło: www.gminy.pl

Mapa nr 3: Mapa gminy Działoszyce z podziałem na sołectwa Źródło: <http://www.dzialoszyce.info>

Gmina w obiektywie

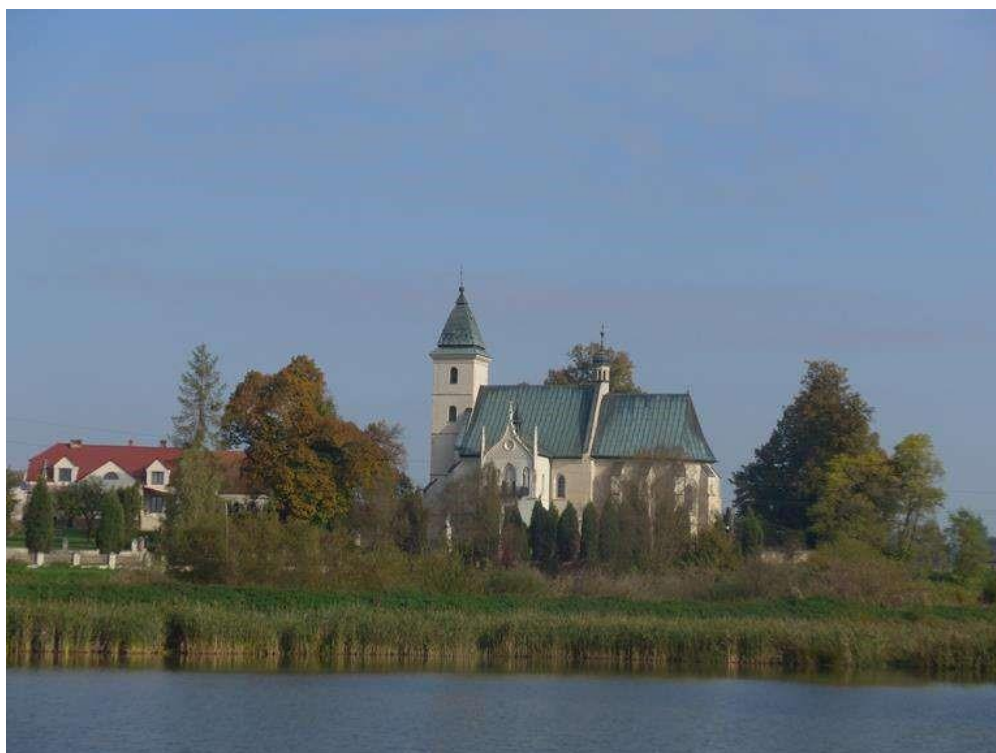
Zdjęcie 4: Droga w miejscowości Pirocice – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 5: Budynek ochotniczej Straży Pożarnej w Pirocicach -
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

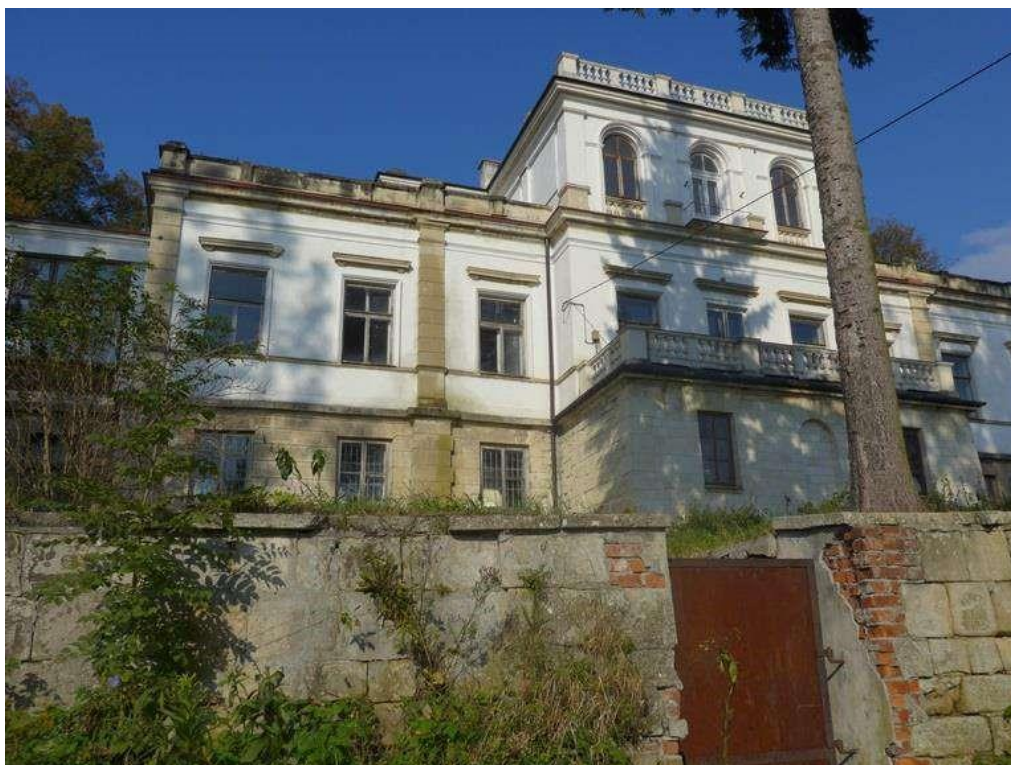
Zdjęcie 6: Droga w miejscowości Podrózie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 7: Kościół św. Piotra i Pawła w Sancygniowie –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 8: Kościół św. Piotra i Pawła w Sancygniowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 9: Pałac Deskurów w Sancygniowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 10: Użytki rolne w miejscowości Sudół - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 11: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Sudół-
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 12: Szkoła Podstawowa w Stępcicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 13: Droga w miejscowości Sypów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

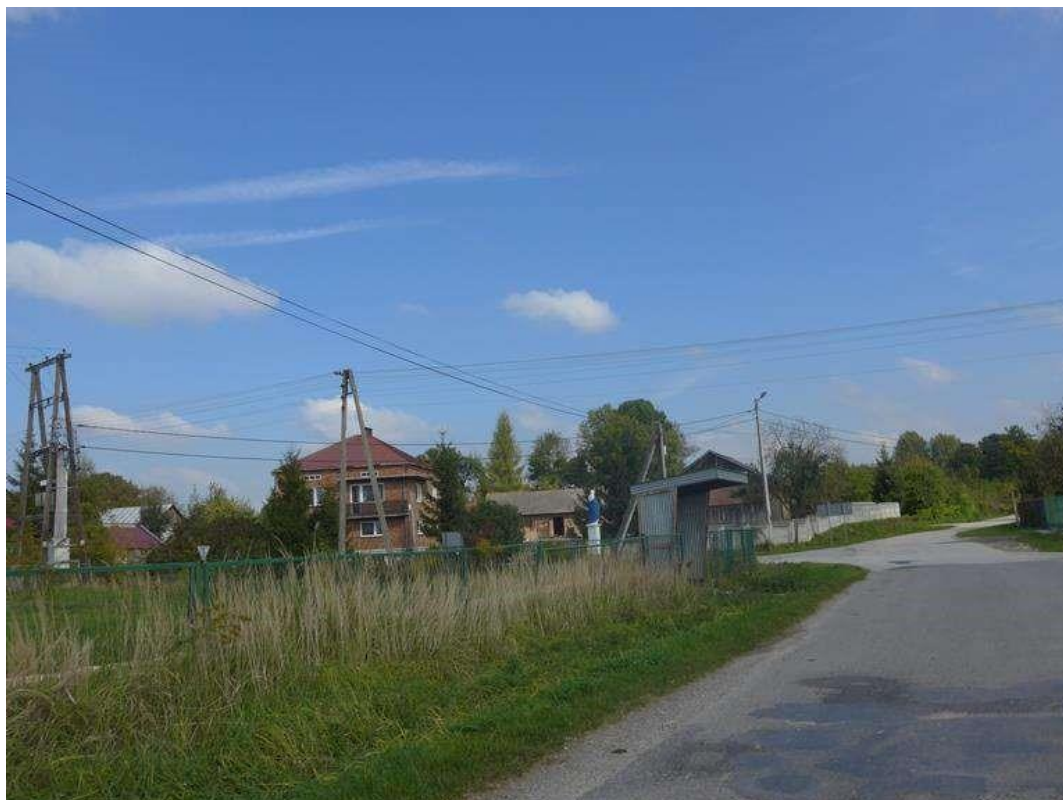
Zdjęcie 14: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Sypowie
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 15: Droga w miejscowości Szczotkowice - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 16: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Szyszczykach –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

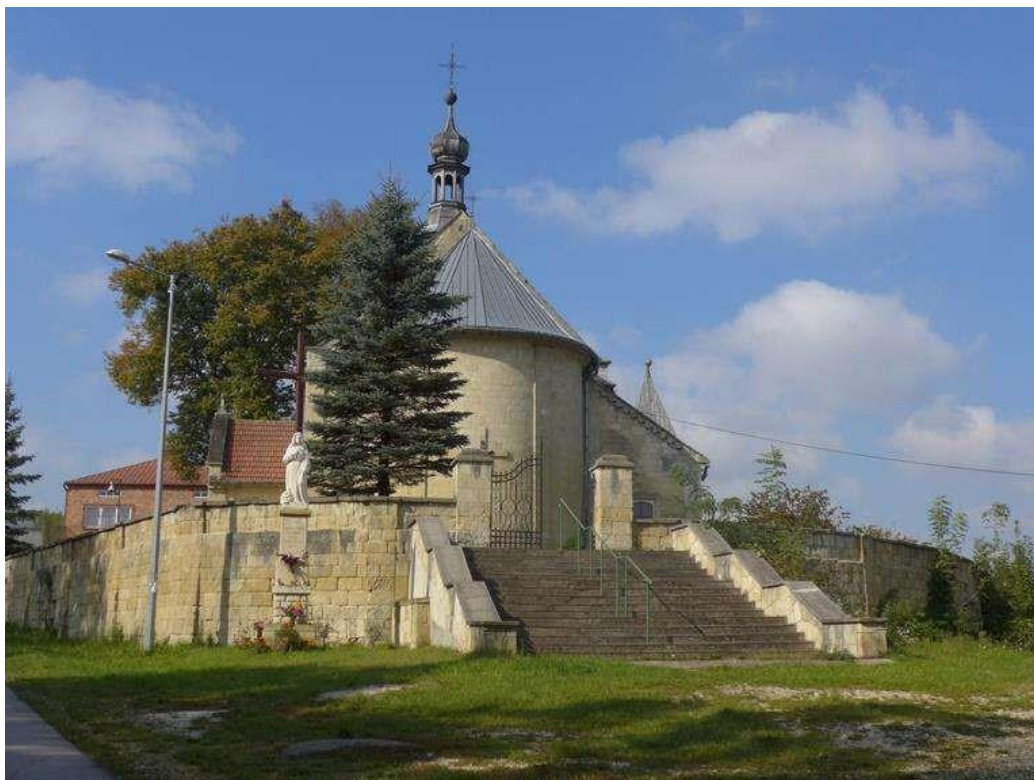
Zdjęcie 17 Droga w miejscowości Szyszczyce - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 18: Miejscowość Świerczyna - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 19 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Knyszyńskiej - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 20: Kościół pw. Św. Tekli w Wolicy - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 21: Droga w miejscowości Wymysłów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 22: Droga w miejscowości Zagaje Dębiańskie - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 23 Miejscowość Zagórze - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 24: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Bronowicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 25: Droga w miejscowości Biedrzykowice - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 26: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Chmielowie - fot: GRACZKOWSKI
DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 27: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Dębianach - fot: GRACZKOWSKI
DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 28: Droga przez miejscowość Dębowiec - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

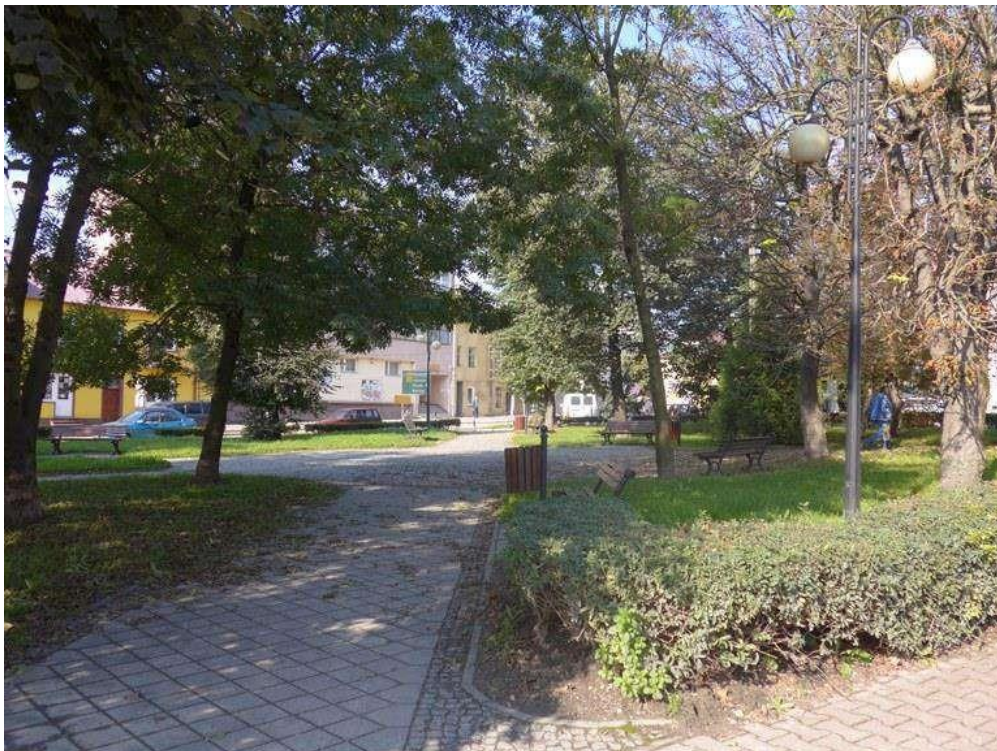
Zdjęcie 29: Urząd Miasta i Gminy w Działoszycach - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 30: Pomnik Tadeusza Kościuszki na rynku w Działoszycach-
fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 31: Kompleks sportowy w Działoszycach - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 32: Park na rynku w Działoszycach - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 33: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Działoszycach -
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 34: Kościół pw. Św. Marii Magdaleny w Dzierążni –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 35: Szkoła Podstawowa w Dzierążni –fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 36: Budynek przy oczyszczalni ścieków w Dziekanowicach –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 37: Droga biegnąca przez miejscowości Gaik – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 38: Droga w miejscowości Dziewięczyce – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 39: Droga w miejscowości Iżykowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 40: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Jakubowicach
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 41: Krzyż przydrożny w Januszowicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

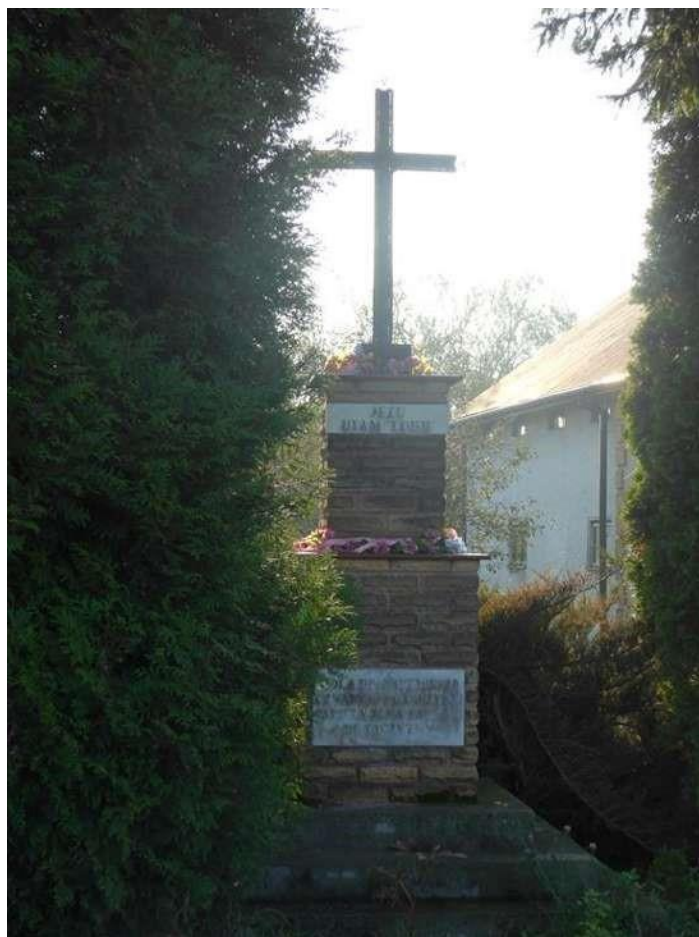
Zdjęcie 42: Budynek świetlicy Wiejskiej w Kujawkach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 43: Miejscowość Ksawerów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 44: Piękno miejscowości Kwaszyn - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 45: Krzyż przydrożny w miejscowości Lipówka –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 46: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Marianowie - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Zdjęcie 47: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Opatkowicach – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

W skład Gminy Działoszyce wchodzi 36 sołectw.

Tabela 1: Powierzchnia sołectw Gminy Działoszyce

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia [ha]
	Miasto Działoszyce	192
1	Biedrzykowice	187
2	Bronocice	249
3	Bronów	128
4	Chmielów	242
5	Dębiany	242
6	Dębowiec	101
7	Dziekanowice	343
8	Dziwięczyce	366
9	Dzierążnia	968
10	Gaik	212
11	Iżkowice	193
12	Jakubowice	537
13	Januszowice	325
14	Jastrzębniki	190
15	Ksawerów	229
16	Kujawki	242
17	Kwasyn	236
18	Lipówka	197
19	Marianów	119
20	Niewiatrowice	186
21	Opatkowice	218
22	Pierocice	371
23	Podrózie	202
24	Sancygniów	943
25	Stępocice	205
26	Sudół	293
27	Sypów	162
28	Szczotkowice	146
29	Szyszczyce	392
30	Świerczyna	173
31	Teodorów	354
32	Wola Knyszyńska	894
33	Wolica	207
34	Wymysłów	112
35	Zagaje Dębiańskie	58
36	Zagórze	149

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce, wrzesień 2014r.

Miasto i Gmina Działoszyce są zamieszkane głównie w zabudowie jednorodzinnej. Budynki mieszkalne ogrzewane są indywidualnie, głównym paliwem jest węgiel kamienny¹. Gminę Działoszyce w 2011 r. zamieszkiwało 5440 osób. W kolejnych latach obserwujemy tendencję spadkową:

31.12.2012r. – 5338 mieszkańców,

31.12.2013r. – 5324 mieszkańców,

09.09.2014r. – 5300 mieszkańców

Głównym powodem takiej sytuacji są czynniki naturalne takie jak: zmniejszający się przyrost naturalny oraz wzrastająca liczba zgonów. Jeśli zaś chodzi o inne uwarunkowania zmian demograficznych zachodzących w Gminie Działoszyce, z jednej strony możemy przypuszczać, że część mieszkańców podejmuje decyzje o migracji zarobkowej. Z drugiej jednak strony współczesne społeczeństwa europejskie określa się mianem „starzejących się”, a jak wiadomo ludzie starsi są mniej chętni do radykalnych zmian takich jak przeprowadzka do większego miasta w poszukiwaniu pracy i lepszego życia. Nie ulega jednak wątpliwości fakt, że potencjał społeczny poszczególnych miejscowości uzależniony jest od ilości jej mieszkańców. Największą miejscowością w Gminie, o liczbie mieszkańców 948 jest miasto Działoszyce, co stanowi 17,89% ogółu mieszkańców gminy. Najmniejsze pod względem ilości mieszkańców są sołectwa Dębowiec – 26 osób (0,49 %) oraz Zagórze 25 osób (0,47%).

Krótki rys historyczny

Nazwa miasta wywodzi się prawdopodobnie od imienia legendarnego właściciela Działoszyce, **rycerza Działosza**. Dawniej miasto nazywało się: de Czalosicz 1325-27, de Dzalosovicz 1335-42, Dzyaloschicze 1470-80, Dzialosize 1553. Jednak nie jest to pierwotna nazwa "lwiego grodu".

Brzmiała ona, bowiem Zalesice, a jej początki sięgają wieku XII, kiedy to powstała tutaj wieś składająca się z rodzin straży leśnej, zajmującej się doglądaniem lasów biskupich porastających te tereny. Z czasem osada rozrastała się, mimo plagi wilków, tworząc coraz to większą wieś. Sprzyjało temu również położenie na szlaku handlowym biegnącym z Niemiec przez Śląsk, Kraków, Wiślicę do Lwowa i dalej na wschód. Rozwój osady musiał być znaczący, skoro już w 1220 r. biskup krakowski Iwo Odrowąż ufundował tutaj kościół p.w. Św. Floriana. Powstały wtedy murowany kościół, (podczas gdy w okolicy stawiano prawie wyłącznie kościoły drewniane) górował ze

¹ Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Działoszyce sierpień 2014r. s. 10.

wzgórza nad wsią, której lokacja w widłach rzeczek Sancygniówk i Jakubówki (dawniej zwanej Dzierążnią) od setek lat wciąż pozostaje taka sama.

Już w połowie XIV wieku Działoszycy były prywatną wsią szlachecką. Dzięki dynamicznemu rozwojowi, kolejny właściciel Działoszyc, Michał z Bogumiłowic (zm. 1432) kasztelan lubelski, był w stanie uzyskać u panującego przywilej lokacyjny dla swojej wsi. Przywilej ów nadał król Władysław Jagiełło 23 sierpnia 1409 r. w Nowym Korczynie, lokując Działoszycy na prawie magdeburskim. Jednocześnie król zezwolił na cotygodniowe targi, jednak z zastrzeżeniem, aby nie stanowiły konkurencji dla pobliskich miast królewskich: Wiślicy, Proszowic i Skalbierza. W związku z otrzymaniem przez Działoszycy praw miejskich, Michał z Bogumiłowic w roku 1413 dokonał przebudowy tutejszego kościoła. Wtedy zmieniono również wezwanie świątyni na Świętą Trójcę. Przywilej lokacyjny był potwierdzany jeszcze przez polskich królów: Zygmunta Starego w 1520 r., Zygmunta III Wazę w 1615 r., Michała Korybuta Wisniowieckiego w 1669 r. oraz Stanisława Augusta Poniatowskiego w 1786 r., który to dodatkowo pozwolił na kolejnych 12 jarmarków w roku.

Od XVII w. zaczęli osiedlać się w Działoszycach Żydzi, gdyż miasto będąc własnością prywatną nie posiadało przywileju "de non tolerandis Iudaeis", który posiadały miasta królewskie, a który zabraniał osiedlania się w ich granicach ludności wyznania mojżeszowego. Żydzi utworzyli w mieście dość prężną i szybko rozwijającą się gminę, wybudowali również drewnianą synagogę, która jednak spaliła się w I poł. XVIII w., a której nie odbudowywano. Szybko również liczba ludności żydowskiej przerosła liczbę chrześcijan. W 1703 r. liczba ludności Działoszycy wynosiła 810 mieszkańców i były w mieście 102 domy.

W 1795 r. Rzeczpospolita utraciła niepodległość. Działoszycy znalazły się wówczas zaborze austriackim. Od 1809 r. weszły w skład Księstwa Warszawskiego. W trakcie powstania listopadowego działały tu oddziały Langiewicza, jednak nie rozgrywały się tutaj żadne bitwy, ani potyczki.

W 1902 r. nawiedził Działoszycy wielki pożar, który strawił 2/3 miasta, był on największym spośród, kilku, które nawiedzały miasto m.in. w latach 1668, 1732 oraz w 1846 roku. Jednak miasto szybko podźwignęło się z tragedii. A dla zapobieżenia kolejnym wielkim pożarom, w 1907 r. powołano w Działoszycach Straż Ogniową, przemianowaną później na Ochotniczą Straż Pożarną.

W 1914 roku wybuchła I wojna światowa. Działoszycy były na trasie częstych przemarszy wojsk zaborców. Miasto było dwukrotnie zajmowane przez wojska rosyjskie, raz przez niemieckie, które dopuściły się rabunków sklepów oraz przez długi czas przez wojska austriackie, w których

szeregach było wielu Polaków. Władze austriackie w 1916 r. dla celów wojskowych wybudowały linię kolejową łączącą Działoszyce z Miechowem. W 1917 roku nawiedziła miasto epidemia tyfusu, która pociągnęła za sobą wiele ofiar. 18 lutego 1918r. miejscowe stowarzyszenie Polskiej Organizacji Wojskowej i harcerze zorganizowali w mieście demonstrację przeciw oderwaniu od Polski ziem wschodnich.

W latach 1924-27 wybudowano w mieście siedem mostów, kilka nowych studzienek oraz przebrukowano zniszczone już ulice. 21 czerwca 1930 r. poświęcono kamień węgielny pod budowę szkoły, którą jednak (w związku z coraz większym kryzysem gospodarczym w listopadzie) wstrzymano, a rozpoczęto ją dopiero w kwietniu 1935 r.

Rok 1937 przyniósł dla miasta kolejną klęskę, w sobotę 22 maja, w godzinach popołudniowych nastąpiło oberwanie chmury. Woda z przepełnionych rzek Jakubówki i Sancygniówki szybko zalała znaczną część miasta sięgając miejscami wysokości 2 metrów. W wyniku powodzi zginęło 6 osób w Działoszycach i 3 w Jakubowicach, wszystkie wyznania mojżeszowego, a kilkanaście zostało rannych. Powódź poczyniła znaczne straty wśród hodowanych zwierząt, zniszczyła 28 i uszkodziła 130 domów, a ogół strat obliczono na 512 868 złotych. Powódź dotknęła również okoliczne wsie, zwłaszcza Jakubowice, Lipówkę, Stępcice i Dziekanowice. 24 i 25 maja 1937r. Działoszyce odwiedziły delegacje złożone z dygnitarzy państwowych, wśród których był m.in. Minister Opieki Społecznej Marian Zyndram-Kościałkowski oraz Wojewoda kielecki Władysław Dziadosz.

Od połowy 1942 r. do Działoszyce przychodziły wieści o obozach koncentracyjnych, przychodzące ze Śląska i Krakowa. Wieści te szczególnie nasiliły się pod koniec sierpnia.

2 września 1942 r. przybyli do miasta gestapowcy z Miechowa, nakazując zgromadzenie się wszystkich Żydów z miasta i okolicznych wsi na Rynku w Działoszycach. Do wieczora, na Rynku znalazło się ok. 10 tys. Żydów. Dnia następnego, tj. 3 września wydano rozkaz przewiezienia wszystkich do miejsca zgrupowania pod Miechowem, a później głównie do obozu w Bełżcu.

Większość Żydów skierowano na stację kolejową, a ok. 1500 osób starszych i niemogących poruszać się załadowano na wozy konne i ciężarówki, jednak nie zawieziono ich na stację tylko na cmentarz żydowski. Tam zostali rozstrzelani i pochowani w trzech zbiorowych grobach. W ciągu następnych dni Niemcy przeszukali i zniszczyli żydowskie domy w poszukiwaniu ukrytych kosztowności. Po wywiezieniu przez Niemców Żydów z Działoszyce miasto znacznie upadło. Liczba ludności spadła do niespełna 2 tys. mieszkańców.

W 1946 r. Działoszyce liczyły zaledwie 2506 mieszkańców, w 1958 r. ich liczba spadła do 1750, zaś w 1961 r. wynosiła 1836. Ludność miasta utrzymywała się przede wszystkim z rolnictwa, z pracy w handlu i usługach. W 1980 r. miasto liczyło ponad 2 tys. osób, obecnie 948.

Główną przyczyną takiego stanu był stały odpływ młodych ludzi do Krakowa oraz na Górny i Dolny Śląsk.

Zdjęcie 48: Działoszyce na starych fotografiach

Źródło: <http://www.dzialoszyce.info/galeria-zdjec/stare-zdjecia-miasta/miasto-dawniej-264>

Tuż po wyzwoleniu burmistrzami byli ludzie z tzw. awansu społecznego, desygnowani przez nowe władze. Funkcje pierwszych burmistrzów pełnili: Adam Adamski, Antoni Rak, Roman Szybecki. Po nich pozytywnie wyróżnił się Wacław Książek, ale znaleziono pretekst, aby go usunąć. Kolejnymi burmistrzami wywodzącymi się z inteligencji byli: Henryk Marzec, Władysław Ziemiński, Marian Jakubas, Edyta Porębska i naczelnicy: Aleksander Łach, Kazimierz Michalak, Jerzy Błaszczuk, Stanisław Marzec, Stanisław Bugaj. Za ich kadencji zajęto się remontem budynków, wyasfaltowano Rynek, założono park miejski, zaś Ochotnicza Straż Pożarna otrzymała nowy budynek stanowiący też siedzibę kina. Na Stawisku powstała nowa poczta. Wyznaczono też teren na tradycyjne śródowe targi. Klub sportowy "Świt" otrzymał specjalny pawilon.

Za kadencji osławionego sekretarza PZPR w Kazimierzy Wielkiej, Józefa Darola, były hamowane wszelkie inicjatywy. Wówczas to przeniesiono Dom Dziecka do Kazimierzy Wielkiej, zamknięto mleczarnię, a nawet zamierzano zlikwidować działoszyckie Liceum Ogólnokształcące.

W latach 70-tych nastąpił znaczny rozwój spółdzielczości gminnej. Wybudowano kilka pawilonów handlowych. Prezesem GS-u w tym okresie był Jan Skóra. W budynku opuszczonym przez szkołę zawodową otwarto spółdzielnię przetwórstwa mięsnego.

Spółdzielnia Pracy Przemysłu Spożywczego w Działoszycach zajmowała się również produkcją cukierków. W budynkach po zlikwidowanych zakładach mleczarskich w Dzierążni uruchomiono wytwórnię słodczy (od 1982 r.). Ponieważ nie było nabywców na karmelki, zakład w Dzierążni zamknięto. Natomiast od 1962 r. produkowano pasztety i konserwy drobiowe w zakładzie przy ul. Pińczowskiej w Działoszycach.

W 1987 r. działoszycka Spółdzielnia Pracy zatrudniała 109 osób, głównie kobiet. Miesięcznie powstawało tutaj około 30 ton pasztetów drobiowych i 25 ton słodczy - krówek, ryżu w polewie, drażetek. Wprowadzano także produkcję nowych produktów: drażetek owocowych, mlecznych i miętowych oraz owoców kandyzowanych.

W 1988 roku w Działoszycach znajdowały się zakłady filialne większych przedsiębiorstw: Spółdzielnia Pracy Kopaliny Mineralne z Kielc, Spółdzielnia Pracy Przemysłu Spożywczego z Kielc, Zakłady Introligatorsko-Graficzne z Ostrowca Świętokrzyskiego.

W 1989 r. w konkursie "Mistrz Gospodarności" Działoszycom przyznano III miejsce. Od tego okresu, związanego głównie z transformacją ustrojową, obserwuje się w Działoszycach powolny zanik zakładów pracy².

Pierwszym burmistrzem wybranym na podstawie nowej ustawy o samorządzie był Zbigniew Bączek. W 1994 r. powtórnie wybrany na kolejną kadencję. W 1998 r. kolejnym burmistrzem Działoszyce został Stanisław Nowak, dyrektor Szkoły Podstawowej w Działoszycach. W swych poczynaniach skoncentrował się przede wszystkim na uruchomieniu automatycznej centrali telefonicznej, przekątnika telefonii komórkowej oraz na poprawie estetyki miasta (układanie nowych chodników), gospodarki wodnej i oświetleniu miasta. Stanowisko Burmistrza Działoszyce w roku 2002 objął (i sprawuje je do dziś) Zdzisław Leks. Dotychczasowe działania obecnego wóldarza przyczyniły się do rozwoju społecznego i gospodarczego Miasta i Gminy Działoszyce. Do najważniejszych zadań jakie zostały zrealizowane w ostatnich latach należą:

² Więcej informacji nt. historii Miasta i Gminy Działoszyce można znaleźć na stronie internetowej:
<http://www.dzialoszyce.info/historia/historia-miasta/7-historia-miasta-dzialoszyce>

- budowa oczyszczalni ścieków w Dziekanowicach oraz poprawa gospodarki wodno – ściekowej na terenie Aglomeracji Działoszyce,
- budowa hali sportowej oraz boisk przyszkolnych,
- budowa obiektów rekreacyjno – sportowych w Działoszycach,
- modernizacja ośrodka zdrowia,
- modernizacja dróg gminnych oraz budowa chodników,
- rewitalizacja Miasta Działoszyce
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich na terenie gminy.

Zdjęcie 49: Rynek w Działoszycach w trakcie prac remontowych (wrzesień 2014r.)
fot- GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.1.3. Zasoby naturalne

Na terenie Miasta i Gminy Działoszyce występują następujące kopaliny: surowce węglanowe (margle, opoki, wapienie), gipsy, surowce ilaste (iły, iłolupki, gliny, lessy) oraz kruszywo naturalne (piaski). Na terenie miejscowości Bronowice występuje unikatowa roślinność stepowa m.in. Dziewięsił bezłodygowy.

Zdjęcie 50: Dziewięcśl bezłodygowy. Źródło:
<http://www.futuregardens.pl/dziewiecslbezlodowy-nasiona-0-2-g-carlina-acaulis.html>

Surowce węglanowe

Margle i **opoki** odsłaniają się na powierzchni w formie niewielkich nieregularnych płatów, głównie w wąwozach lessowych. Większe obszary zajmują w rejonie: Teodorowa i Woli Knyszyńskiej. Surowce te nie były przedmiotem szczegółowych badań pod kątem określenia ich przydatności dla potrzeb budownictwa i drogownictwa. Wyniki wstępnych analiz raczej wykluczają możliwość gospodarczego ich wykorzystania. **Wapienie trzeciorzędowe** występują w rejonie miejscowości: Niewiatrowice, Podgaje, Szczotkowice i na północny-wschód od Piaseczna (miejscowość w woj. małopolskim, gmina Słaboszów). W rejonie Niewiatrowic i Podgaji eksploatowano je w latach przedwojennych. Ze względu na ograniczony zasięg nie mają znaczenia gospodarczego, natomiast odkrywki zostały zrekultywowane lub ulegają samo rekultywacji.

Miejscowość Szczotkowice została w roku 1959 objęta badaniami wstępnymi pod kątem występowania wapieni. Wyniki analiz laboratoryjnych wykazały, że wapienie te mogą być stosowane, jako kamień łamany w drogownictwie. Opracowany projekt badań geologicznych nie został jednak zrealizowany. Znaczenie gospodarcze dla zaspokojenia potrzeb lokalnych mogą mieć natomiast wapienie występujące w bliskim sąsiedztwie gminy — w udokumentowanym złożu Piaseczno. Surowiec ten był eksploatowany i stosowany na wykładziny, jako kamień drogowy, a także do wypału wapna. Od wielu lat złożo nie jest już jednak wykorzystywane.

Gipsy

Występują one w rejonie miejscowości Niewiatrowice i na zboczu doliny Nidzicy. Nie były dotychczas eksploatowane i wykorzystywane, a ze względu na małe rozprzestrzenienie, nie mają większego znaczenia, jako surowiec do produkcji materiałów budowlanych.

Surowce ilaste

Surowce ilaste reprezentowane są przez trzeciorzędowe iły, lessy oraz gliny zwałowe. Znaczenie surowcowe do produkcji elementów ceramiki budowlanej mają tylko iły i lessy. W latach pięćdziesiątych były eksploatowane i wykorzystywane w małych prywatnych cegielniach. Obecnie nieczynne wyrobiska uległy częściowej samo rekultywacji, a zakłady produkujące cegłę zlikwidowano. Jedynym udokumentowanym złożem tego surowca są Kujawki. Złoże o powierzchni 1,375 ha, posiada kartę rejestracyjną (1984 r.) o zasobach 257,0 tys. ton. Surowiec ten może być wykorzystywany do produkcji cegły pełnej i dziurawki. Gliny zwałowe były niegdyś wydobywane jedynie w Niewiatrowicach. Ze względu na fragmentaryczne występowanie oraz małą miąższość i słabą, jakość nie mają znaczenia surowcowego.

Kruszywo naturalne

Piaski czwartorzędowe występują na powierzchni w rejonie wsi Wola Knyszyńska.

Na pozostałym obszarze gminy spotyka się je na zboczach wzniesień w dolinach rzecznych, gdzie są przeważnie przykryte warstwą lessów. Na terenie gminy nie ma udokumentowanych złóż tego surowca. Na potrzeby lokalne kruszywo naturalne jest obecnie pozyskiwane ze złóż Pawłowice (gmina Michałów). Na początku lat 90-tych w rejonie miasta Działoszyce eksploatowano złoża mułków formierskich (złoża nie są udokumentowane). Z prywatnej działki, wydobywanie prowadziła (pośredniczyła) kielecka Spółdzielnia Kopaliny Mineralne. Surowiec był pozyskiwany w niewielkich ilościach i służył do posypywania kortów tenisowych. Od szeregu lat nie prowadzi się wydobywania, nie przewiduje się też eksploatacji w przyszłości.

Wody podziemne

Warunki hydrogeologiczne są ściśle związane z budową geologiczną, tektoniką i morfologią. Większa część gminy Działoszyce (poza niewielkim pasem przebiegającym południem i środkową częścią) położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych Niecka Miechowska SE nr 409. Zbiornik ten ma charakter szczelinowo-porowy i łączne zasoby dyspozycyjne 288 m³/d. Posiada szczegółową dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL z dnia 14 lipca

1999 r. (znak DG kdh/BJ/489-6227/99), która określa warunki i kierunki ochrony zasobów wód podziemnych. Pozostała część gminy (szczególnie południowa i wschodnia), ze względu na występowanie osadów trzeciorzędowych wykształconych, jako ility i gipsy oraz czwartorzędowych (lessy) charakteryzuje się niekorzystnymi warunkami hydrogeologicznymi, uniemożliwiającymi niejednokrotnie uzyskanie większych wydajności z otworów studziennych. Na obszarze Miasta i Gminy Działoszyce znajdują się trzy piętra wodonośne: kredowe, trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Największe znaczenie gospodarcze posiada poziom kredowy, ujmowany studniami wierconymi oraz sporadycznie kopanymi.

Wody powierzchniowe

Gmina położona jest na obszarze lewostronnego dorzecza Wisły. Hydrograficznie wchodzi w większej części w obręb zlewni Nidzicy i częściowo Nidy. Północna część gminy odwadniana jest przez bezimienny ciek będący dopływem Nidy. Pozostały obszar odwadnia rzeka Nidzica, przepływająca na niewielkim odcinku na południu gminy oraz jej bezpośrednie większe dwa dopływy: wypływająca w rejonie Stępcic — rzekę Sancygniówkę oraz rzekę Jakubówkę biorącą swój początek ze źródeł w rejonie Dzierążni. Rzeki te, szczególnie Sancygniówka, posiadają rzadką sieć dopływów, przeważnie cieków okresowych oraz gęstą sieć dolin suchych prowadzących wody opadowe i roztopowe. Na omawianym obszarze tylko czystość wód rzeki Nidzicy oceniana jest corocznie w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki

Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Podstawą tej oceny jest trzystopniowa klasyfikacja śródlądowych wód powierzchniowych, stosowana zgodnie z rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 5 listopada 1991 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 503), która ustala poszczególne wskaźniki zanieczyszczenia wody. Jak wynika z badań przeprowadzonych w 2011 r. stan czystości Nidzicy jest umiarkowany.

Kredowy poziom wodonośny

Poziom kredowy stanowi źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców Miasta i Gminy. Występujące tu wody należą do wód średnio twardych typu dwuwęglanowo -wapniowego czasami ze zwiększoną zawartością związków żelaza. Warstwę wodonośną stanowią górnokredowe, spękanym margle i opoki. Wody tego poziomu są typu szczelinowego. Głębokość jego zalegania jest zmienna i wynosi od 0,0 do 37,5m.

Dużą zmiennością cechuje się również wydajność tego poziomu (zależnie od stopnia spękania i szczelinowości). Największą wydajność stwierdzono w okolicach Działoszyce i wynosi od 500.m³/h.

Na pozostałym obszarze wynosi od kilku do kilkunastu m³/h.

Jakość wód tego poziomu odpowiada na ogół obowiązującym normom. Jedynie w studniach zlokalizowanych w rejonie kontaktu osadów kredowych z trzeciorzędowymi woda jest zanieczyszczona chemicznie (posiada zwiększoną zawartość siarczanów i chlorków) i nie nadaje się do spożycia.

Trzeciorzędowy poziom wodonośny

Ze względu na występowanie iłów, gipsów i anhydrytów w utworach trzeciorzędowych brak jest ciągłego poziomu wodonośnego posiadającego znaczenie gospodarcze, a niewielkie ilości wody można uzyskać tylko z piaszczystych przewarstwień oraz wkładek piaskowców występujących wśród iłów i łupków ilastych. Z uwagi na małą wydajność oraz silne zanieczyszczenie siarczanami wody nie odpowiadają wymogom sanitarnym i nie mogą być stosowane do celów bytowych.

Czwartorzędowy poziom wodonośny

Poziom ten występuje przeważnie na niewielkiej głębokości (od kilku do kilkunastu metrów) w piaszczysto żwirowych osadach czwartorzędowych i jest ujmowany studniami kopanymi, szczególnie w miejscowościach położonych w pobliżu dolin rzek Sancygniówki i Jakubówki. Na pozostałym obszarze poziom ten nie ma większego znaczenia gospodarczego ze względu na występowanie lokalnie osadów piaszczystych, głównie, jako przewarstwień wśród lessów. Posiada on swobodne zwierciadło wody, związane z poziomem wody w najbliższym cieku wodnym. Zwierciadło wody podlega wahaniom w zależności od ilości opadów atmosferycznych, a głębokość jest zmienna i wynosi w pobliżu dolin rzecznych od 0–2,0 m pod powierzchnią tafli do kilkunastu metrów na pozostałym obszarze.

Wody podziemne (poziom kredowy) mają podstawowe znaczenie, jako źródło zaopatrzenia ludności Miasta i Gminy w wodę pitną. Największe zagrożenie dla tych wód stwarza działalność gospodarcza człowieka.

1.1.4. Zasoby kulturowe

Gmina Działoszyce posiada zasoby kulturowe zarówno w charakterze zabytków, jak i lokalnych twórców. Charakterystyce poszczególnych zabytków w Gminie poświęcono punkt w rozdziale dotyczącym obszaru gospodarczego, natomiast charakterystyki społecznych zasobów kulturowych dokonano w jednym z podrozdziałów sfery społecznej.

1.2 Infrastruktura techniczna

Wśród zasobów technicznych każdego samorządu wymienić można m.in. infrastrukturę drogową, wodociągową, sanitarną, gazową, zaopatrzenia w ciepło czy energię elektryczną. W tej części Strategii nawiązano również do gospodarki odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną, dostępności usług telekomunikacyjnych oraz transportu i komunikacji.

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi i jej kilometraż	Nowy nr drogi	Przebieg drogi
1.	1508001 000716T	Sypów – Marianów 0+000 – 2 + 200 km	321001 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0068T Kozubów - Gołęb - Sypów we wsi Sypów w kierunku zachodnim Przebieg drogi: południową granicą lasu na zachód w kierunku wsi Marianów, zwarta zabudowa wsi Marianów. Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice we wsi Marianów.
2.	1508002 000717T	Sypów – Dzierążnia 0+000 – 2+530 km	321002 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Dzierążnia - Marianów 000719T w kierunku ujęcia wody w Dzierążni. Przebieg drogi: zabudowa zwarta wsi Dzierążnia w kierunku luźnej i zwartej zabudowy zabudowy wsi Sypów Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0068T Kozubów- Gołęb - Sypów
3.	1508003 000718T	Dzierążnia – Sudół 0+000 – 1+820 km	321003 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia we wsi Dzierążnia w kierunku wschodnim (zakręt do wsi Sypów) Przebieg drogi: poprzez skrzyżowanie z drogami Gaik - Sudół (strona lewa) oraz drogą Kujawki - Sudół (strona prawa) poprzez zabudowę wsi Sudół Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0516T Gaik - Sudół we wsi Sudół.

4.	1508004 000719T	Dzierążnia – Marianów 0+000 – 3+970 km	321004 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia we wsi Dzierążnia (podjazd do kościoła) kierunku północnym. Przebieg drogi: Zwarta zabudowa wsi Dzierążnia do wsi Marianów
----	--------------------	---	----------	---

1.2.1. Infrastruktura drogowa

Przez teren Gminy przebiegają drogi o różnym zasięgu administracyjnym (od dróg wojewódzkich - nr 768 - do dróg gminnych). Brak jest w Gminie dróg o zasięgu krajowym. Poniższa tabela zawiera szczegółową charakterystykę dróg na terenie Miasta i Gminy Działoszyce.

Tabela 2: Przebieg dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Działoszyce

				Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice we wsi Marianów.
5.	1508005 000720T	Kujawki – Sudoł 0+000 – 1+330 km	321005 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Dzierążnia - Sudoł w stronę południową. Przebieg drogi: luźna zabudowa wsi Sudoł Koniec drogi: koniec zabudowy mieszkalnej przy drodze.
6.	1508006 000721T	Kwaszyn – Góry 0+000 – 1+000 km	321006 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia we wsi Kwaszyn na północ Przebieg drogi: na północ wzdłuż zabudowy mieszkaniowej Koniec drogi: koniec zabudowań wsi Kwaszyn w kierunku północnym.
7.	1508007 000722T	Kwaszyn – Drożejowice 0+000 – 1+205 km	321007 T	Początek drogi: Od drogi powiatowej Nr 0510T Działoszyce- -Dzierążnia Przebieg drogi: Przez obszar zabudowany wsi Kwaszyn Koniec drogi: Granica Gminy Działoszyce
8.	1508008 000723T	Januszowice – Szyszczyce 0+000 – 2+100 km	321008 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia we wsi Januszowice w kierunku północnym Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Januszowice na północ w kierunku wsi Szyszczyce. Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Januszowice w północnej części obrębu.
9.	1508009 000724T	Dzierążnia – Szyszczyce 0+000 – 0+650 km	321009 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice we wsi Szyszczyce Przebieg drogi: W kierunku południowo-wschodnim do wsi Dzierążnia. Koniec drogi: za końcem zwartej zabudowy wsi Szyszczyce 0+650 km
10.	1508010 000725T	Jakubowice – Jastrzębniki 0+000 – 0+840 km	321010 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Ksawerów Jastrzębniki w kierunku południowo - wschodnim Przebieg drogi: kierunek południowo wschodni - w kierunku wsi Jakubowice wzdłuż zabudowań mieszkalnych Koniec drogi: Koniec zabudowań mieszkalnych.
11.	1508011 000726T	Ksawerów – Jastrzębniki 0+000 – 2+400 km	321011 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce we wsi Ksawerów w kierunku wschodnim Przebieg drogi: przez grunty wsi Jakubowice do zwartej zabudowy wsi Jastrzębniki Koniec drogi: Północna granica zabudowy wsi Jastrzębniki.
12.	1508012 000727T	Ksawerów – Opatkowice 0+000 – 0+250 km	321012 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku zachodnim Przebieg drogi: od zwartej zabudowy wsi Ksawerów w kierunku zachodnim. Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Ksawerów w jej zachodniej części.

13.	1508013 000728T	Ksawerów - Dębowiec – Szyszczyce 0+000 – 1+200 km	321013 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku wschodnim. Przebieg drogi: przez zabudowania wsi Ksawerów, Dębowiec w kierunku wsi Szyszczyce. Koniec drogi: za zabudowaniami wsi Dębowiec w
-----	--------------------	---	----------	--

				kierunku wsi Szyszczyce.
14	1508014 000729T	Bronów – Wolica 0+000 – 1+670 km	321014 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce- Działoszyce w kierunku zachodnim Przebieg drogi: Wieś Bronów i Wolica (koło cmentarza parafialnego) Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce.
15.	1508015 000730T	Dziewięczyce – Przeclawka 0+000 – 0+240 km	321015 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce w kierunku północnym Przebieg drogi: luźna zabudowa mieszkaniowa wsi Dziewięczyce (wąwóz) Koniec drogi: koniec zabudowy zagrodowej wsi Dziewięczyce
16.	1508016 000731T	Przeclawka - Zagórze – Lipówka 0+000 – 2+260 km	321016 T	Początek drogi: Granica Gminy (wieś Przeclawka) Przebieg drogi: Teren zabudowany wsi Zagórze Koniec drogi: Wschodnia strona drogi wojewódzkiej Nr 768 Jędrzejów - Brzesko we wsi Lipówka.
17.	1508017 000732T	Lipówka - Świerczyna - Nowiny – Teodorów 0+000 – 2+080 km	321017 T	Początek drogi: kierunek zachodni od drogi wojewódzkiej Nr 768 Jędrzejów - Brzesko Przebieg drogi: zabudowania wsi Lipówka, przez wieś Świerczyna, zabudowania wsi Stępcice. Koniec drogi: Płn. granica Gminy między obrębami Stępcice i Teodorów
18.	1508018 000733T	Lipówka - Świerczyna - Stępcice – Teodorów 0+000 – 4+365 km	321018 T	Początek drogi: kierunek zachodni od drogi wojewódzkiej Nr 768 Jędrzejów - Brzesko Przebieg drogi: Przez teren zabudowany wsi Świerczyna, Stępcice, przez płd część wsi Teodorów. Koniec drogi: Droga gminna Nr 000733T Teodorów przez wieś
19	1508019 000734T	Stępcice – Wyrwa 0+000 – 0+200 km	321019 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą Lipówka - Świerczyna - Stępcice – Teodorów 000734T w kierunku północnym Przebieg luźna zabudowa zagrodowa Koniec drogi: koniec zabudowy zagrodowej
20.	1508020 000735T	Świerczyna - Żółta Kolonia 0+000 – 1+510 km	321020 T	Początek drogi: kierunek zachodni od drogi wojewódzkiej nr 768 Jędrzejów - Brzesko Przebieg drogi: przez miejscowość wsi Świerczyna (część południowa wsi) Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą gminną Bronów - Świerczyna
21.	1508021 000736T	Sancygniów – Kopanina 0+000 – 1+250 km	321021 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku południowo wschodnim Przebieg drogi: teren zabudowany przysiółka Kopanina (Sancygniów) Koniec drogi: koniec zabudowy przysiółka Kopanina.

22.	1508022 000737T	Sancygniów – Pozelów 0+000 – 2+380 km	321022 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0514T Sancygniów - Wymysłów w kierunku północnym Przebieg drogi:Zwarta zabudowa mieszkalnozagrodowa wsi Sancygniów, koło cmentarza, wzdłuż południowej granicy Lasów Nadleśnictwa Pińczów Koniec drogi: południowo- zachodnia granica lasu Nadleśnictwa Pińczów (teren wsi Sancygniów)
23.	1508023 000738T	Sancygniów - Biedrzykowice	321023 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0514T Sancygniów - Wymysłów w kierunku

		– Iżykowie 0+000 – 2+770 km		południowym Przebieg drogi: teren zabudowany wsi Sancygniów Biedrzykowice, Iżykowie Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą powiatową nr 0513T Słaboszów - Iżykowie
24.	1508024 000739T	Iżykowie – Opatkowice 0+000 – 0+170 km	321024 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku zachodnim Przebieg drogi: przez most na rzece Sancygniówka pomiędzy wsią Opatkowice i Iżykowie Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą gminną Sancygniów-Biedrzykowice - Iżykowie.
25.	1508025 000740T	Biedrzykowice – Wymysłów 0+000 – 1+741 km	321025 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Sancygniów - Biedrzykowice - Iżykowie północna część zabudowań wsi Biedrzykowice Przebieg drogi: teren zabudowany i rolny wsi Biedrzykowice, kierunek zachodni do końca Koniec drogi:
26.	1508026 000741T	Niewiatrowice – Chmielów 0+000 – 1+710 km	321026 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15748T Bukowska Wola - Działoszyce w kierunku północnym Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę wsi Chmielów do zachodnich krańców wsi Niewiatrowice Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko we wsi Niewiatrowice.
27.	1508027 000742T	Dziekanowice – Podgaje 0+000 – 0+400 km	321027 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w mieście Działoszyce w kierunku południowym Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę południowej części wsi Dziekanowice Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Dziekanowice.
28.	1508028 000743T	Szczotkowice – Marcinów 0+000 – 2+180 km	321028 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15753T Pierocice - Szczotkowice w kierunku południowym Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Szczotkowice, tereny rolnicze Koniec drogi: południowa granica gminy Działoszyce i obręb Szczotkowice.
29.	1508029 000744T	Pierocice – Kościejów 0+000 – 1+240 km	321029 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15753T Pierocice - Szczotkowice w kierunku południowo-zachodnim Przebieg drogi: luźna zabudowa mieszkalna i tereny rolne wsi Pierocice. Koniec drogi: południowo zachodnia granica obręb Pierocice i Gminy Działoszyce.
30.	1508030	Opatkowice – Biedrzykowice 0+000 – 0+400 km	321030 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku zachodnim do wsi Biedrzykowice Przebieg drogi: połączenia zabudowań wsi Opatkowice poprzez most na rzece Sancygniówka do zabudowań wsi Biedrzykowice. Koniec drogi: do skrzyżowania drogi gminnej Sancygniów - Biedrzykowice - Iżykowie.

31.	1508031	Bronów – Świerczyna 0+000 – 1+740 km	321031 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku zachodnim Przebieg drogi: przez zabudowę mieszkalną miejscowości Bronów i wschodnią granicą lasu wsi Sancygniów, wzdłuż granicy wsi Dziewięczyce -
-----	---------	---	----------	--

				Sancygniów i Dziewięczyce - Świerczyna do zabudowań wsi Świerczyna. Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą gminną Świerczyna - Żółta Kolonia.
32.	1508034	Dziewięczyce – Świerczyna 0+000 – 0+335 km	321034 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce w kierunku południowo - zachodnim Przebieg drogi: zwarta i luźna zabudowa zagrodowa wsi Dziewięczyce. Koniec drogi: Koniec zabudowy zagrodowej.
33.	1508033	Chmielów – Dziekanowice 0+000 – 1+700 km	321033 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową 15748T Bukowska Wola - Działoszyce w kierunku południowo - wschodnim Przebieg drogi: zabudowa wsi Chmielów (strona południowa do wsi Dziekanowice Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą powiatową nr 15753T Pierocice - Szczotkowice
34.	1508034	Dziewięczyce – Świerczyna 0+000 – 0+230 km	321034 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce w kierunku południowo - zachodnim Przebieg drogi: zwarta i luźna zabudowa zagrodowa wsi Dziewięczyce. Koniec drogi: Koniec zabudowy zagrodowej.
35.	1508035	Dębiany – Stradów 0+000 – 0+520 km	321035 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0515T Zagaje Dębiańskie - Bieglów w kierunku wschodnim Przebieg drogi: przez zabudowania wsi Dębiany Koniec drogi: zakończenie zwartej zabudowy wsi Dębiany.
36.	1508036	Dębiany – Sudół 0+000 – 0+260 km	321036 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0515T Zagaje Dębiańskie - Bieglów w kierunku zachodnim Przebieg drogi: od zabudowy wsi Dębiany do granicy obrębu Koniec drogi: wschodnia granica obrębu Dębiany
37.	1508037	Dziekanowice przez wieś 0+000 – 0+650 km	321037 T	Początek drogi: Skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w mieście Działoszyce w kierunku północnym Przebieg drogi: Zwarta zabudowa wsi Dziekanowice (część północna wsi) Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Dziekanowice.
38.	1508038	Biedrzykowice – Iżykowice 0+000 – 0+800 km	321038 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Sancygniów - Biedrzykowice - Iżykowice w kierunku zachodnim Przebieg drogi: zabudowania mieszkalne i tereny rolnicze wsi Biedrzykowice na zachód wzdłuż południowej granicy lasu. Koniec drogi: koniec zabudowań - południowa granica lasu

39.	1508039	Iżykowice przez wieś 0+000 – 0+700 km	321039 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Sancygniów - Biedrzykowice - Iżykowice w kierunku zachodnim Przebieg drogi: wzdłuż zabudowań i terenów rolnych oraz leśnych wsi Biedrzykowice Koniec drogi: koniec zabudowań wsi Biedrzykowice - strona zachodnia.
40.	1508040	Dzierążnia – Gaik 0+000 – 1+550 km	321040 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową 0068T Kozubów - Gołęb - Sypów (przysiółek Ameryka wschodnia) w kierunku wschodnim Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę wsi Gaik

				(przysiółek Ameryka Wschodnia), przez skrzyżowanie z drogą powiatową 0516T Gaik - Sudół i dalej w kierunku wsi Gaik. Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Gaik.
41.	1508041	Gaik- Sudół 0+000 – 0+580 km	321041 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Dzierążnia - Sudół w kierunku północnym. Przebieg drogi: wzdłuż luźnej zabudowy wsi Sudół w kierunku wsi Gaik Koniec drogi: Koniec zabudowy wsi Sudół.
42.	1508042	Działoszyce – Jakubowice 0+000-0+510 i 0+810-1+470	321042 T	Początek odcinka drogi: południowo wschodnia granica administracyjna obrębu Jakubowice w kierunku wschodnim (przedłużenie ulicy Chałupki miasta Działoszyce) Przebieg drogi: przez zabudowania dawnego przysiółka Chałupki (południowa część wsi Jakubowice). Koniec odcinka: koniec zabudowy mieszkaniowej przysiółka Chałupki Początek odcinka: południowo wschodnia granica działki ewid. Nr 362 na styku działek 425 i 335 w kierunku północnym centralnej części wsi Jakubowice Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0510 T Działoszyce - Dzierążnia we wsi Jakubowice.
43.	1508043	Dzierążnia przez wieś 0+000 – 1+210	321043 T	Początek drogi: skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0510T w kierunku północnym. Przebieg drogi: wzdłuż zwartej zabudowy wsi Dzierążnia skręt w kierunku wschodnim a następnie południowym koło remizy OSP Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0510T
44.	1508044	Jastrzębniki – Dębowiec 0+000 – 0+250 km	321044 T	Początek drogi: Skrzyżowanie z drogą gminną Ksawerów – Jastrzębniki na terenie wsi Jastrzębniki w kierunku północno- wschodnim Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę zachodniej części wsi Koniec drogi: Koniec zabudowy mieszkaniowej zachodniej części wsi Jastrzębniki.
45.	1508045	Kwaszyn przez wieś 0+000 – 0+600 km	321045 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Kwaszyn - Drożejowice w kierunku wschodnim Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Kwaszyn w kierunku granicy obrębu z obrębem Kujawki. Koniec drogi: Zakończenie zwartej zabudowy wsi Kwaszyn
46.	1508046	Lipówka przez wieś 0+000 – 0+630 km	321046 T	Początek drogi: kierunek zachodni od drogi wojewódzkiej Nr 768 Jędrzejów - Brzesko Przebieg drogi: Zabudowania wsi Lipówka Koniec drogi: Płn. granica Gminy i wsi Lipówka z gruntami wsi Węchadłów

47.	1508047	Marianów – Dzierążnia 0+000 – 1+330 km	321047 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice we wsi Marianów w kierunku południowo-zachodnim Przebieg drogi: zabudowania wsi Marianów oraz zabudowań wsi Dzierążnia Koniec drogi: koniec zwartej zabudowy północnej części wsi Dzierążnia.
48.	1508048	Opatkowice przez wieś 0+000 – 1+610 km	321048 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku wschodnim do wsi Opatkowice Przebieg drogi: zabudowania mieszkalno-gospodarcze wsi Opatkowice i zmiana kierunku na południowy,

				połączenie z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów – Brzesko przy remizie OSP i następnie w kierunku południowo wschodnim przez zwartą zabudowę wsi Opatkowice. Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko
49.	1508049	Iżykowice – Niewiatrowice 0+000 – 1+450 km	321049 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0513T Słaboszów - Iżykowice w kierunku południowym we wsi Iżykowice Przebieg drogi: wzdłuż rzeki "Sancygniówki" - teren zabudowany wsi Niewiatrowice Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą gminną Niewiatrowice - Chmielów.
50.	1508050	Niewiatrowice – Jazdowice 0+000 – 0+930 km	321050 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku zachodnim we wsi Niewiatrowice. Przebieg drogi: wzdłuż zabudowy mieszkalnej i terenów rolniczych przez most na rzece "Sancygniówka". Koniec drogi: Zachodnia granica obrębu Niewiatrowice
51.	1508051	Pierocice – Słupów 0+000 – 0+710 km	321051 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15753T Pierocice - Szczotkowice w kierunku północnym Przebieg drogi: zabudowa mieszkaniowa wsi Pierocice Koniec drogi: północna granica obrębu Pierocice.
52.	1508052	Pierocice – Rosiejów 0+000 – 1+110 km	321052 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą gminną Pierocice przez wieś w kierunku południowym Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Pierocice, następnie tereny rolnicze wsi Pierocice Koniec drogi: Południowa granica Gminy Działoszyce i obrębu Pierocice.
53.	1508053	Pierocice przez wieś 0+000 – 0+800 km	321053 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15753 Pierocice - Szczotkowice w stronę południową Przebieg drogi: zwarta zabudowa mieszkaniowa wsi Pierocice na zachód równolegle do drogi powiatowej. Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą gminną Pierocice - Kościejów.
54.	1508054	Podrózie przez wieś 0+000 – 0+410 km	321054 T	Początek drogi: od drogi powiatowej nr 15746T Książ Wielki-Zaryszyn-Stępocice w kierunku północnym Przebieg drogi: luźna zabudowa zagrodowa wsi Podrózie Koniec drogi: Koniec zabudowy wsi Podrózie na płn.
56.	1508056	Sudół – Bieglów 0+000 – 0+980 km	321056 T	Początek drogi: skrzyżowanie z drogą gminną Dzierążnia Sudół w kierunku południowym. Przebieg drogi: w kierunku południowym przez zwartą zabudowę wsi Sudół Koniec drogi: Do końca zabudowań wsi Sudół.

57.	1508057	Sudół przez wieś 0+000 – 0+330 km	321057 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą gminną Dzierążnia - Sudół w kierunku północnym Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Sudół a następnie zwrot w prawo na działkę nr 124 Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0516T Gaik - Sudół.
58.	1508058	Sypów przez wieś 0+000 – 1+170 km	321058 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0068T kozubów - Gołąb - Sypów we wsi Sypów w kierunku zachodnim Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę wsi Sypów w

				kierunku zachodnim Koniec drogi: Do końca zwartej zabudowy wsi Sypów
59.	1508059	Sypów – Dzierążnia 0+000 – 0+600 km	321059 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0068T Kozubów - Gołąb - Sypów we wsi Sypów w kierunku zachodnim Przebieg drogi: od budynku byłej szkoły podstawowej przez zwartą zabudowę wsi Sypów w kierunku zachodnim a następnie południowym Koniec drogi: Do końca zwartej zabudowy wsi Sypów i Dzierążnia
60.	1508060	Sypów – Gaik 0+000 – 1+370 km	321060 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0068T Kozubów - Gołąb - Sypów we wsi Sypów Przebieg drogi: przebieg w kierunku południowo - wschodnim na tereny obrębu Gaik do południowej granicy lasu Koniec drogi: Południowa granica lasu na terenie wsi Sypów
61.	1508061	Stępocice przez wieś 0+000 – 0+780 km	321061 T	Początek drogi: od drogi powiatowej nr 15746T Książ Wielki-Zaryszyn-Stępocice w kierunku północnym Przebieg drogi: luźna zabudowa zagrodowa wsi Stępocice Koniec drogi: Droga gminna 000733T Lipówka - Świerczyna - Stępocice - Teodorów
62	-	Stępocice Świerczyna 0+000 – 0+400 km	321062 T	Początek drogi: od drogi powiatowej nr 15746T Książ Wielki-Zaryszyn-Stępocice w kierunku północnym Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Stępocice i Świerczyna Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów Brzesko od strony wschodniej.
63.	1508063	Sancygniów – Opatkowice 0+000 – 0+500 km	321063 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzka nr 768 Jędrzejów - Brzesko w kierunku wschodnim - wieś Sancygniów Przebieg drogi: teren zabudowany wsi Sancygniów do końca zabudowań. Koniec drogi: Koniec zabudowań - strona wschodnia wsi Sancygniów.
64.	1508064	Sancygniów przez wieś 0+000 – 2+430 km	321064 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0514T Sancygniów - Wymysłów w kierunku północnym koło kościoła parafialnego. Przebieg drogi: teren o luźnej zabudowie zagrodowej wsi Sancygniów Koniec drogi: Zachodnia granica lasu -Lasy Państwowe Nadleśnictwo Pińczów (w granicach wsi Sancygniów).
65.	1508065	Szczotkowice przez wieś 0+000 – 0+300 km	321065 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr15753T Pierocice - Szczotkowice w kierunku południowo-zachodnim Przebieg drogi: teren zabudowany wsi Szczotkowice Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą gminną Szczotkowice - Marcinów.

66.	1508066	Szyszczyce przez wieś 0+000 – 0+570 km	321066 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice w kierunku północno-wschodnim Przebieg drogi: przez zwartą zabudowę wsi Szyszczyce Koniec drogi: Do skrzyżowania z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce
-----	---------	---	----------	--

67.	1508067	Teodorów przez wieś 0+000 – 2+250 km	321067 T	Początek drogi: Wschodnia granica z obrębem Stępocice Przebieg drogi: Przecięcie drogi powiatowej 0272T Lubcza - Przewody - Teodorów Koniec drogi: Wschodnia granica lasu - Nadleśnictwo Pińczów
68.	1508068	Wolica przez wieś 0+000 – 0+820 km	321068 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0180T Zagajów - Góry - Wolica w kierunku wschodnim Przebieg drogi: zabudowania wsi Wolica i przysiółka "Bereza" Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą gruntową przez przysiółek "Bereza"
69.	1508069	Wymysłów – Januszowice 0+000 – 0+725 km	321069 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15171T Mysiak - Szyszczyce - Jakubowice we wsi Wymysłów w kierunku wschodnim Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Wymysłów Koniec drogi: granica obrębu Wymysłów i Januszowice.
70.	1508070	Wola Knyszyńska przez wieś 0+000 – 0+750 km	321070 T	Początek drogi: od drogi powiatowej nr 15746T Książ Wielki-Zaryszyn-Stepocice w kierunku południowym Przebieg drogi: luźna zagrodowa wsi Wola Knyszyńska Koniec drogi: Płn granica lasu - Nadleśnictwo Pińczów
71.	1508071	Dziewięczyce – Zagórze 0+000 – 1+600 km	321071 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce w kierunku północno-wschodnim i zachodnim Przebieg drogi: zabudowa wsi Dziewięczyce Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą Dziewięczyce - Przeclawka
72.	1508072	Ksawerów przez wieś 0+000 – 0+250 km	321072 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku zachodnim Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Ksawerów Koniec drogi: koniec zwartej zabudowy
73	-	Działoszyce – Dziekanowice 0+000 – 0+165	321073 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w mieście Działoszyce w kierunku wschodnim Przebieg drogi: w kierunku Piekarni i następnie na południe w kierunku drogi wojewódzkiej. Koniec drogi: do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów - Brzesko w mieście Działoszyce.
74	-	Dziewięczyce przez wieś 0+000 – 0+450 km	321074 T	Początek drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku zachodnim Przebieg drogi: zwarta zabudowa wsi Dziewięczyce Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczyce

75	-	Bronów przez wieś 0+000 - 0+890 km	321075 T	Początek drogi: od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0512T Dziewięczyce - Działoszyce w kierunku wschodnim Przebieg drogi: poprzez zwartą zabudowę wsi Bronów w kierunku wsi Wolica Koniec drogi: granica obrębu Bronów i Wolica
76	-	Dziewięczyce – Przeclawka 0+000 – 0+305 km	321076 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0511T Lipówka - Wolica - Szyszczycy w kierunku północno-wschodnim i wschodnim Przebieg drogi: zabudowania wsi Dziewięczyce Koniec drogi: koniec zabudowy wsi Dziewięczyce –

				północna granica działki ewid. 58/2.
77	-	Dzierążnia – Kujawki 0+000 – 1+000 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 0510T Działoszyce – Dzierążnia w kierunku wschodnim działką nr 746 w miejscowości Dzierążnia Przebieg drogi: zwarta zabudowania wsi Dzierążnia Koniec drogi: koniec zwartej zabudowy wsi Dzierążnia do drogi nr 782/2.
78	-	Niewiatrowice - Ksawerów 0+000 – 0+175 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą Wojewódzką Nr 768 Jędrzejów - Brzesko Przebieg drogi: w kierunku wschodnim działką nr 225 w Niewiatrowicach wzdłuż zabudowań wsi Niewiatrowice. Koniec drogi: koniec zwartej zabudowy wsi Niewiatrowice. (granica działek 224 i 227 w Niewiatrowicach)
79	-	Wola Knyszyńska przez wieś 0+000 – 0+650 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr 15746T Książ Wielki – Zaryszyn – Stępcice w kierunku Południowym działką nr 126 w miejscowości Wola Knyszyńska Przebieg drogi: zabudowania wsi Wola Knyszyńska Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą lokalną.
80	-	Sancygniów – Wymysłów 0+000 – 0+300 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą gminną nr 321023T Sancygniów - Biedrzykowice – Iżykowice w kierunku wschodnim działką nr 136 w miejscowości Sancygniów Przebieg drogi: zabudowania wsi Sancygniów w kierunku wschodnim. Koniec drogi: 300-ny mb drogi.
81	-	Kujawki przez wieś 0+000 – 0+165 km 0+000 – 0+090	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową Kozubów – Dzierążnia – Drożejowice w kierunku północnym działką nr 44 w miejscowości Kujawki oraz w kierunku zachodnim działką nr 47 Przebieg drogi: zabudowania wsi Kujawki Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Kujawki
82	-	Kujawki – Sudół 0+000 – 0+735 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową Kozubów – Dzierążnia – Drożejowice w kierunku Południowym działką nr 75 oraz 100, a następnie na wschód działką nr 133 w miejscowości Kujawki Przebieg drogi: zabudowania wsi Kujawki Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą lokalną nr ewid. 113.
83	-	Gaik – Dzierążnia 0+000 – 0+285 km	-	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr Kozubów – Dzierążnia w kierunku wschodnim działką nr 148 w miejscowości Gaik Przebieg drogi: luźna zabudowania wsi Gaik Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą gminną 321040T Dzierążnia - Gaik.
84	-	Działoszyce – Ksawerów 0+000 – 0+545 km		Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr Dzierążnia – Działoszyce w kierunku północnym działką nr 130 w Działoszycach Przebieg drogi: zabudowania Działoszyce i Jakubowice Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą powiatową Dziewięczyce - Działoszyce.

85	-	Świerczyna - Sancygniów 0+000 – 0+333 km	321095 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów – Brzesko w kierunku południowo - wschodnim i południowym działką nr 192 w miejscowości Świerczyna Przebieg drogi: zabudowania wsi Świerczyna Koniec drogi: granica Lasów Państwowych
86	-	Pierocice –	321096 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową

		Kościejów 0+000 – 0+815 km		15753T Pierocice – Szczotkowice w kierunku południowym a następnie zachodnim działką nr 252 i 69 w miejscowości Pierocice Przebieg drogi: zabudowania wsi Pierocice w kierunku zachodnim. Koniec drogi: Skrzyżowanie z drogą powiatową 15753T Pierocice – Szczotkowice.
87	-	Kujawki – Sielec Kolonia 0+000 – 0+170	321097 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą gminną Kujawki – Sudół w kierunku południowym działką nr 100 w miejscowości Kujawki. Przebieg drogi: zabudowania wsi Kujawki Koniec drogi: Koniec zwartej zabudowy wsi Kujawki
88	-	Dzierążnia - Kujawki 0+000 – 0+920 km	321098 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową 0510T Działoszyce - Dzierążnia w kierunku południowym działką nr 638 , a następnie na zachód działką nr 603 w miejscowości Dzierążnia. Przebieg drogi: zabudowania wsi Dzierążnia Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą powiatową Kujawki - Dzierążnia.
89	-	Dzierążnia przez wieś 0+000 – 0+845 km	321099 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową nr Działoszyce – Dzierążnia w kierunku północnym działką nr 429 w miejscowości Dzierążnia. Przebieg drogi: zabudowania wsi Dzierążnia Koniec drogi: koniec zabudowy wsi Dzierążnia.
91	-	Januszowice – Wymysłów 0+000 – 0+345 km	321101 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową Dzierążnia – Działoszyce w kierunku północnym działką nr 45 w miejscowości Januszowice Przebieg drogi: luźna zabudowa zagrodowa wsi Januszowice Koniec drogi: koniec zabudowy zagrodowej wsi Januszowice.
92	-	Dębiany – Miławczyce 0+000 – 0+240 km	321102 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą gminną Dębiany przez wieś w kierunku południowym działką nr 65 w miejscowości Dębiany. Przebieg drogi: zabudowania wsi Dębiany Koniec drogi: koniec zabudowy wsi Dębiany.
93	-	Podróżie – Wola Knyszyńska 0+000 – 0+250 km	321103 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową Książ Wielki – Zaryszyn - Stępcice w kierunku północno-zachodnim działką nr 128 w miejscowości Podróżie. Przebieg drogi: zabudowania wsi Podróżie. Koniec drogi: koniec zabudowań wsi Podróżie.
94	-	Dziekanowice przez wieś 0+000 – 0+156 km	321104 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 768 Jędrzejów – Brzesko w kierunku południowym przy Stacji Paliw działką nr 102 w miejscowości Dziekanowice. Przebieg drogi: zwarta zabudowania wsi Dziekanowice Koniec drogi: koniec zwartej zabudowy wsi Dziekanowice.

95	-	Jakubowice – Ksawerów 0+000 – 0+950 km	321105 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą powiatową Działoszyce Dzierążnia w kierunku północnym działką nr 151 w miejscowości Jakubowice. Przebieg drogi: zabudowania wsi Jakubowice Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą wewnętrzną - działka nr ewid 41.
96	-	Chmielów przez wieś 0+000 – 0+056 km	321106 T	Początek drogi: Od skrzyżowania z drogą gminną 321026T Niewiatrowice – Chmielów w kierunku zachodnim działką nr 68 w miejscowości Chmielów. Przebieg drogi: zabudowania wsi Chmielów.

				Koniec drogi: skrzyżowanie z drogą wewnętrzną – działka nr 70.
--	--	--	--	--

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce styczeń 2015r.

Tabela 3 Przebieg dróg gminnych na terenie Gminy Działoszyce lokalne miejskie

L.p.	Nazwa ulicy i długość	Nowy nr drogi	Przebieg ulicy
1.	ul. Bartosza Głowackiego 0+000 - 0+165km	321077 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Skalbmierską w kierunku południowym Przebieg ulicy: w kierunku południowym do granicy zabudowy. Koniec ulicy: granica zabudowy i miasta Działoszyce
2.	ul. Chałupki 0+000 - 0+370 km	321078 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z drogą powiatową 0510T Działoszyce - Dzierążnia w kierunku wschodnim Przebieg ulicy: teren zabudowań mieszkalnych miasta Działoszyce i użytków zielonych Koniec ulicy: Północno wschodnia granica administracyjna miasta.
3.	ul. Garbarska 0+000 - 0+150 km	321079 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Kościuszki (droga wojewódzka nr 768 Jędrzejów - Brzesko) Przebieg ulicy: koło banku w kierunku wschodnim do końca zabudowań Koniec ulicy: koniec zabudowań
4.	ul. Krakowska 0+000 - 0+640 km	321080 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Plac partyzantów Przebieg ulicy: w kierunku południowo - zachodnim a następnie na południe koło Przedszkola Samorządowego Koniec ulicy: skrzyżowanie z ulicą Kościuszki (droga wojewódzka nr 768 Jędrzejów - Brzesko)
5.	ul. Krasickiego 0+000 - 0+080 km	321081 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Krakowską przy placu Partyzantów Przebieg ulicy: zabudowania (Synagoga) Koniec ulicy: koniec zabudowań ul. Krasickiego
6.	ul. Młody Orzeł 0+000 - 0+085 km	321082 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ul. Adrianowicza (droga powiatowa Dziewięczyce - Działoszyce) w kierunku zachodnim Przebieg ulicy: przez os. Młody Orzeł. Koniec ulicy: koniec zabudowań osiedla - garaże
7.	ul. Ogrodowa 0+000 - 0+340 km	321083 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Krakowską w kierunku zachodnim Przebieg ulicy: wzdłuż placu targowego, obszar zabudowy mieszkaniowej, następnie na południe obok Centrum Kultury i punktu skupu żywca Koniec ulicy: koniec zabudowy ul. Ogrodowej
8.	ul. Poczтовая 0+000 - 0+142 km	321084 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ul. Ogrodową w kierunku zachodnim Przebieg ulicy: zabudowa mieszkaniowa do budynku Poczty Koniec ulicy: most na rzece Sancygniówka

9.	ul. Skalbmierska 0+000 - 0+565 km	321085 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ulicą Kościuszki (droga wojewódzka nr 768 Jędrzejów - Brzesko) Przebieg ulicy: w kierunku południowo-wschodnim do granic miasta. Koniec ulicy: granica miasta Działoszyce ulicy Skalbmierskiej
10.	ul. Stawisko 0+000 - 0+235 km	321086 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ul. Piłsudskiego (droga wojewódzka 768 Jędrzejów - Brzesko) w kierunku zachodnim Przebieg ulicy: między zabudowaniami w kierunku zachodnim
			Koniec ulicy: most na rzece Sancygniówka
11.	ul. Szkolna 0+000 - 0+195 km	321087 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ul. Pińczowską (droga wojewódzka nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia) Przebieg ulicy: w kierunku północnym na teren Zespołu Szkół w Działoszycach i blokowisko "Domy Nauczyciela" Koniec ulicy: Blokowisko "Dom Nauczyciela"
12.	ul. Zakościelna 0+000 - 0+369 km	321088 T	Początek ulicy: od skrzyżowania z ul. Pińczowską (droga wojewódzka nr 0510T Działoszyce - Dzierążnia) Przebieg ulicy: w kierunku Kościoła Parafialnego, zabudowania mieszkalne, cmentarza, ponownie zabudowania mieszkalne i dalej w stronę ul. Piłsudskiego. Koniec ulicy: Skrzyżowanie z ul. Piłsudskiego

Źródło: <http://dziennikiwojewódzkie.pl/ShowAct.aspx?ID=31>

Tabela 4: Drogi powiatowe na terenie Gminy Działoszyce – drogi zamiejskie

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi (odcinek drogi)	Długość km
1.	0068T	Kozubów – Sypów - Kujawki	6,97
2.	0180T	Zagajówek – Góry- Wolica	1,851
3.	0272T	Lubcza – Przewody - Teodorów	2,1
4.	0498T	Działoszyce - Szarbia	3,21
5.	0510T	Działoszyce - Dzierążnia	4,94
6.	0511T	Lipówka – Wolica - Szyszczyce	4,57
7.	0512T	Dziewięczyce - Działoszyce	4,941
8.	0513T	Słaboszów - Iżykowiec	1,7
9.	0514T	Sancygniów - Wymysłów	2,847
10.	0515T	Zagaje Dębiańskie - Bieglów	4,87
11.	0516T	Gaik - Sudół	3,57
12.	15171 T	Mysiak – Szyszczyce - Jakubowice	6,055
13.	15746T	Książ Wielki – Zaryszyn - Stępocice	5,907
14.	15748T	Bukowska Wola - Działoszyce	1,694
15.	15753T	Pierocice - Szczotkowice	1,61
RAZEM			58,04

Źródło: <http://pzd.pinczow.pl/upload//dzialoszyce.pdf> styczeń 2014r.

Tabela 5: Drogi powiatowe na terenie Miasta Działoszyce – ulice

Lp.	Nr ciągu drogi	Nazwa ulicy	Klasa	ULICE POWIATOWE		
				od km	do km	Długość km
1	0512T	Adrianowicza	L	0 + 000	0 + 871	0,871
2	0510T	Pińczowska	Z	0 + 000	0 + 584	0,584
RAZEM						1,455

Źródło: <http://pzd.pinczow.pl/upload//dzialoszyce.pdf> styczeń 2014r.

Droga wojewódzka nr 768 w Mieście Działoszyce przebiega przez ulice: Piłsudskiego, Moniuszki, Plac Partyzantów, Kościuszki.

Mapa nr 4: Przebieg dróg wojewódzkich i powiatowych na terenie Gminy Działoszyce

Źródło: <http://pzd.pinczow.pl/upload//Skala%2030%20000.bmp>

Legenda:

drogi wojewódzkie

drogi powiatowe

1.2.2. Infrastruktura wodociągowa

Gmina Działoszyce jest w 100 % zwodociągowana. Mieszkańcy niepodłączeni do sieci wodociągowej zaopatrują się w wodę ze studni. Ryzyko stanowi jednak fakt, że czerpana woda nie zawsze odpowiada warunkom wody do picia i do potrzeb gospodarczych.

Główne ujęcia wody na terenie gminy to ujęcia: w Dzierążni i Sancygniowie oraz ujęcie wody Płużkach w gminie Słaboszów zaopatrujące w wodę między innymi miasto Działoszyce i sołectwa: Niewiatrowice, Chmielów, Jakubowice, Dziekanowice, Kwaszyn, Kujawki, Szczotkowice i Bronocice.

1.2.3. Kanalizacja sanitarna

Miasto i Gmina Działoszyce posiada 1 oczyszczalnię ścieków (w Dziekanowicach – poniżej na zdjęciu). Większość gospodarstw domowych w Gminie posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników (tzw. szamba). Pojedyncze gospodarstwa korzystają również z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zdjęcie 51: Oczyszczalnia ścieków w Dziekanowicach
fot.- GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.2.4. Energia elektryczna i telekomunikacja

Dostęp do automatycznej centrali telefonicznej posiadają wszystkie miejscowości w Gminie. Gospodarstwa indywidualne korzystają głównie z sieci telefonicznej Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz usług telefonii komórkowych wszystkich sieci.

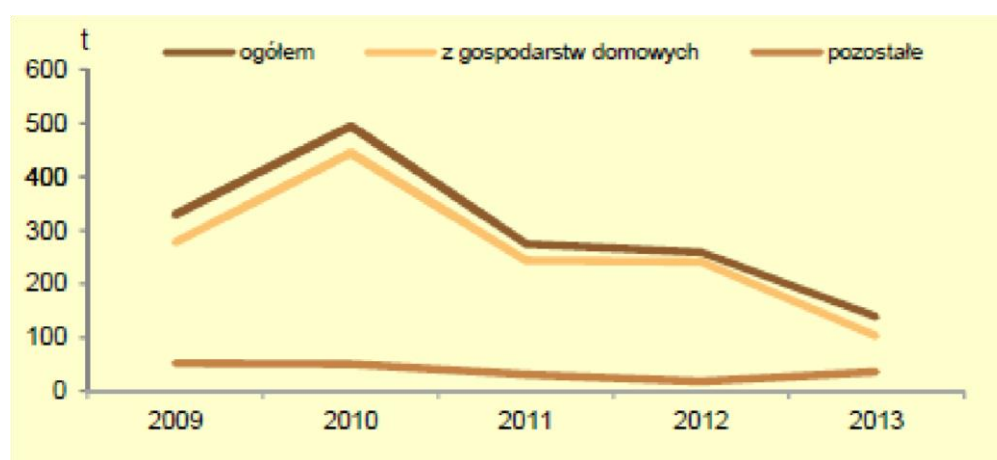
Teren Miasta i Gminy Działoszyce podlega obsłudze PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna Rejon Energetyczny Miechów. Na terenie gminy pracują stacje transformatorowe, zaś zasilanie w energię elektryczną odbywa się poprzez linię niskiego napięcia oraz linię średniego napięcia. Źródłami energii odnawialnej mającymi potencjał rozwojowy w gminie jest biomasa (rolnicza i leśna) oraz energia słoneczna (fotowoltaika i kolektory słoneczne).

Nie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem sieci komórkowych. Na terenie gminy nie ma ogólnodostępnych punktów dostępu do szerokopasmowego internetu.

1.2.5. Gospodarka odpadami

Wg danych GUS na terenie Miasta i Gminy Działoszyce około 20,5 % łącznej ilości odpadów przemysłowych stanowią odpady pochodzące z rolnictwa oraz przetwórstwa żywności (wytłoki, odpady przetwórstwa produktów roślinnych), pozostałe 6,8% to odpady z produkcji spoiw mineralnych (gipsów), odpady pobudowlane i inne.

Wykres 1: Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na terenie gminy Działoszyce.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r.*

Od 2012r. gospodarka odpadami komunalnymi oparta jest na selektywnej zbiórce odpadów, która ma zapewnić osiągnięcie wymaganych prawem unijnych odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu oraz ograniczyć ilość odpadów przekazywanych do składowania.

Nowymi zasadami gospodarowania odpadami objęte są wszystkie nieruchomości zamieszkałe tj. domy jednorodzinne i wielorodzinne. Zgodnie ze złożoną deklaracją mieszkańcy budynków uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami do gminy.

Nieruchomości typu sklepy, szkoły na terenie których powstają odpady komunalne nie zostały objęte systemem – nie uiszczają opłat do gminy, zawierają we własnym zakresie umowy z przedsiębiorcami zajmującymi się wywozem odpadów - na świadczenie usług.

Zorganizowaną zbiórką odpadów objętych jest 100% nieruchomości zamieszkałych. Na terenie gminy znajdują się również pojemniki o pojemności 1,1 m³ w istniejących szkołach i obiektach użyteczności publicznej, z których odpady odbierane są raz w miesiącu. W gminie

prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych (makulatura, szkło i tworzywa sztuczne).

Do gromadzenia niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na terenie nieruchomości zamieszkałych służą pojemniki wolnostojące o pojemności 120 l. W przypadku nieruchomości zabudowanej budynkami wielorodzinnymi – pojemniki wielorodzinne, które zapewniają pojemność stanowiącą minimum iloczyn 120 litrów i liczby lokali w tym budynku.

Do gromadzenia odpadów selektywnie zbieranych służą worki o pojemności 120 litrów w następującej kolorystyce:

- kolor niebieski (papier i tektura),
- kolor żółty (tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe),
- kolor zielony (szkło bezbarwne i kolorowe),
- kolor brązowy (odpady ulegające biodegradacji).

Zarówno odpady zmieszane jak i selektywne odbierane są 1 raz w miesiącu zgodnie z harmonogramem podanym do publicznej wiadomości. Ponadto na terenie Miasta i Gminy Działoszyce organizowana jest zbiórka sprzętu AGD i RTV oraz odpadów wielkogabarytowych oraz zużytych opon. Odpady te odbierane od mieszkańców w formie wystawki dwa razy w roku wiosną i jesienią, bezpłatnie w wyznaczonym terminie.

1.2.6. Transport i komunikacja

Mieszkańcy Miasta i Gminy Działoszyce mogą przemieszczać się autobusami/busami głównie prywatnych przewoźników. Na terenie gminy znajdują się tory kolejowe, które w 1990 roku zostały zamknięte. Większość sołectw ma zapewnioną możliwość korzystania z komunikacji. Jednak są też miejscowości, które wciąż borykają się z trudnościami wynikającymi z braku możliwości transportu środkami transportu zbiorowego. Przewóz osób na terenie Miasta i Gminy Działoszyce realizują głównie prywatni przewoźnicy, którzy ze względów na ekonomiczną opłacalność świadczą usługi transportowe w większych miejscowościach, gdzie osób korzystających jest dużo więcej niż w małych wsiach.

1.3. Obszar gospodarczy

1.3.1. Struktura przedsiębiorstw

W Ewidencji Działalności Gospodarczej na koniec 2013r. w rejestrze było 111 firm.

Tabela 6: Liczba podmiotów zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy w latach 1989-2013

Rok	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw figurujących w ewidencji na koniec roku
1989	15	12	33
1990	29	13	39
1991	48	21	66
1992	27	24	69
1993	27	14	79
1994	18	22	75
1995	22	18	79
1996	22	13	88
1997	39	19	108
1998	27	16	119
1999	13	24	108
2000	29	35	102
2001	42	23	121
2002	13	24	110
2003	30	21	119
2004	17	35	101
2005	15	20	96
2006	17	15	98
2007	11	13	96
2008	14	11	99
2009	16	21	94
2010	10	5	99
2011	31	19	111
2012	13	13	111
2013	23	12	111

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce dane na wrzesień 2014r.

Statystyki na koniec każdego roku kalendarzowego wskazują, iż co roku odnotowuje się określoną liczbę nowych rejestrowanych przedsiębiorstw oraz liczbę wyrejestrowanych. W

latach 1989 – 1998 liczba podmiotów z roku na rok rosła. W latach 1999-2003 liczba podmiotów utrzymywała się na poziomie powyżej 100, zaś po roku 2003 zaczęła maleć.

Obecnie od trzech lat wskaźnik liczby podmiotów figurujących w Ewidencji Działalności Gospodarczej utrzymuje się na poziomie 111.

Liczba nowopowstałych i wyrejestrowywanych przedsiębiorstw wpływa na sytuację na rynku pracy dla mieszkańców Miasta i Gminy Działoszyce. Powstające podmioty gospodarcze dają bowiem zatrudnienie nie tylko ich właścicielom, ale również są szansą dla mieszkańców na podjęcie pracy zawodowej. Im większa liczba wyrejestrowywanych podmiotów tym bardziej zmniejszają się szanse mieszkańców na otrzymanie pracy, co w konsekwencji wpływa na zwiększenie liczby osób bezrobotnych oraz negatywnie przesądza o atrakcyjności inwestycyjnej Miasta i Gminy i aktywności mieszkańców. W Mieście i Gminie Działoszyce największy kryzys, (bo aż 35 wyrejestrowanych przedsiębiorstw) odnotowano w 2000 i 2004 roku. Najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w roku 2001 - 42. Zaskakujące jest również to iż w czasie globalnego kryzysu gospodarczego, w 2011 roku na terenie gminy powstało aż 31 nowych podmiotów.

Znaczna część mieszkańców Miasta i Gminy Działoszyce utrzymuje się dzięki zatrudnieniu w rolnictwie oraz w Urzędzie Miasta i Gminy i jej jednostkach podległych, a także w placówkach zdrowotnych i oświatowych.

Jedynie w samych Działoszycach i sąsiedniej miejscowości Dziekanowice można znaleźć zakłady przemysłowe. Dominującą działalnością na terenie gminy Działoszyce z uwagi na wysoką, jakość gleb jest rolnictwo, charakteryzujące się wysokim rozdrobnieniem agrarnym oraz zróżnicowaną intensywnością produkcji. Przeważają uprawy pszenicy, warzyw gruntowych oraz owoców.

Tabela 7: Podmioty Gospodarki Narodowej w rejestrze regon w 2013r.

	POWIAT PIŃCZOWSKI	MIASTO I GMINA DZIAŁOSZYCE
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2509	269
w tym w sektorze rolniczym	82	13
w tym w sektorze przemysłowym	268	22
w tym w sektorze budowlanym	323	20

Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	618	512
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	449	381

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r.*

1.3.2. Baza turystyczno-gastronomiczna

Na terenie Miasta i Gminy Działoszyce działają trzy gospodarstwa agroturystyczne. Nie ma natomiast żadnego lokalu gastronomicznego.

Tabela 8: Gospodarstwa agroturystyczne w Mieście i Gminie Działoszyce

L.p.	Nazwa i adres
1.	F.P.U.H JADWIGA PAHOŃ "ALEX-TUR" Bronocice 21, 28-440 Działoszyce
2.	Gospodarstwo Agroturystyczne Dorota Kiecułka Dzierążnia 11, 28-440 Działoszyce
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne Janusz i Justyna Karwat, Dzierążnia 99, 28-440 Działoszyce

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce, wrzesień 2014r.

1.3.3. Zasoby turystyczno-krajobrazowe

Jako „perełkę” turystyczną Miasta i Gminy Działoszyce można wymienić **zespół pałacowy w Sancygniowie** w skład, którego wchodzi pałac, pozostałości obwarowań, lamus, park, stara brama wjazdowa dworska, budynek przybramny, który posiada bogatą i ciekawą historię.

Atrakcję turystyczną stanowią również:

- budynki kościołów parafialnych w Działoszycach, Dzierążni i Sancygniowie
- park w Szczotkowicach i Szyszczycach oraz
- ruiny synagogi w Działoszycach.

Bez wątpienia na uwagę zasługuje również znajdujący się we wsi Szczotkowice **kurhan³ pradziejowy z epoki brązu**, kultury trzcinieckiej. To najlepiej zachowany z trzech kurhanów znajdujących się w gminie Działoszyce.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat zabytków z terenu Miasta i Gminy Działoszyce widniejących w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego.

Tabela 9: Zabytki na terenie Miasta i Gminy Działoszyce według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego.

L.p.	Miejscowość	Nr zabytku	
1.	Działoszyce	Kościół par. pw. św. Trójcy	nr rej.: 103 z 21.01.1933 oraz 242 z 11.02.1967 A.629
		Synagoga	nr rej.: 1039 z 04.01.1988 A.630
2.	Dzierążnia	Zespół kościoła par. pw. św. Marii Magdaleny A.631/1-2	
		Kościół	nr rej.: 394 z 15.01.1957 oraz 246 z 15.06.1967
		Kaplica grobowa (zwana Innocentium)	nr rej.: 246 z 15.06.1967
3.	Pierocice	Park	nr rej.: 563 z 09.12.1957 A.632
4.	Sancygniów	Kościół par. pw. Św. Piotra i Pawła	nr rej.: 158 z 21.01.1933 oraz 367 z 21.06.1967 A.633
		Zespół pałacowy nr rej.: 472 z 15.04.1967 A.634/1-6	
		Pałac	

³ Kurhan – rodzaj mogiły, w kształcie kopca o kształcie stożkowatym lub zbliżonym do półkolistego, z elementami drewnianymi, drewniano-kamiennymi lub kamiennymi, w którym znajduje się komora grobowa z pochówkiem szkieletowym lub ciałopalnym. Pomieszczenia grobowe, nieraz bardzo rozbudowane, mają zwykle konstrukcję kamienną bądź drewnianą, czasem są kute w litej skale

		Pozostałości obwarowań	
		Lamus	nr rej.: 159 z 08.02.1933
		Park	nr rej.: 685 z 19.12.1957
		Stara brama wjazdowa dworska	nr rej.: 294 z 26.10.1956 oraz 362 z 21.06.1967
		budynek przybramny	nr rej.: 362 z 21.06.1967
5.	Szczotkowice	park	nr rej.: 560 z 09.12.1957 oraz 858 z 30.09.1959
6.	Szyszczyce	park	nr rej.: 682 z 19.12.1957 oraz 1022 z 30.10.1980 A.635

Źródło: Rejestr zbytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego - <http://zabkielce.prot.pl/dane/nieruchome.pdf>

Kościół pw. Świętej Trójcy w Działoszycach

Zdjęcie 52: Kościół pw. Świętej Trójcy w Działoszycach – fot. <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/dzialoszyce-trojcy-swietej>

Budowę kościoła w Działoszycach rozpoczęto w 1220 r. z fundacji biskupa krakowskiego Iwona Odrowąża. Konsekracji owego kościoła p.w. Świętego Floriana dokonał ów biskup w 1222 r. Powstały wówczas kościół był murowany, o typowym gotyckim układzie. Pierwotną bryłę kościoła stanowiła podłużna nawa z 6 oknami wraz ze znajdującym się od wschodu prezbiterium posiadającym 3 okna. Świątynia ta nie posiadała zakrystii, ani żadnych kaplic bocznych, sklepienie natomiast zastąpiono drewnianym sufitem. Ściany były podtrzymywane przez 12 skarp i zwieńczone od góry przez ostry dach sięgający wysokości ok. 20 łokci. Natomiast jedyne wejście znajdowało się od strony zachodniej. Oryginalna forma kościoła utrzymała się do 1413

roku, kiedy to za sprawą ówczesnego właściciela Działoszyce, Michała Bogumiłłowa i Piotra dziedzica Sancygniowa, (który za przyłączenie do nowo powstałej parafii w Sancygniowie kilku wsi parafii Działoszyce, zobowiązał się m.in. upiększyć działoszycki kościół). Obniżono wówczas kościół o 3 łokcie, zastępując drewniany sufit murowanym sklepieniem, które jest w prezbiterium krzyżowe, natomiast w nawie beczkowe, ozdobione 4 szerokimi pilastrami. Dobudowano również zakrystię od północnego - wschodu, a do głównych drzwi od zachodu - kruchtę. Na kolejne przebudowy trzeba było czekać do XVII wieku. W 1618 r. na północnej ścianie kościoła umieszczono zegar słoneczny. Powstały wówczas dwie kaplice, pierwsza od strony półn. w 1637 r., konsekrowana przez bp Szembeka, p.w. św. Anny, a druga od strony połd. w 1663 r. p.w. NMP Różańcowej, z fundacji Alberta Gogoła. W 1785 r. dobudowano na dachu sygnaturkę. W 1864 r. dobudowano do kaplicy św. Anny i zakrystii babiniec, po drugiej zaś stronie kaplicy - kostnicę. W 1887 r. ks. Winczakiewicz postawił z funduszy parafialnych od strony zachodniej dzwonnice - wysoką na 180 stóp. W 1916 r.

Wojciech Kossak dokonał częściowej rekonstrukcji kaplicy Św. Anny. Kolejna renowacja kościoła miała miejsce w roku 1929. W latach 80 -tych XX w. dokonano oględzin zniszczonych malowideł dokonując renowacji prezbiterium. Z 1737 r. pochodzi zachowana w aktach miejskich Pieśń o Najświętszej Marii Pannie Działoszyckiej. Prezbiterium to najstarsza część kościoła. Początkowo wyższe od obecnego o 3 łokcie w 1413 r. obniżono zastępując drewniany sufit murowanym sklepieniem w stylu krzyżowym. Główną część prezbiterium stanowi ołtarz główny renesansowy przechodzący w barok. Zdobią go cztery kolumny korynckie po bokach. Sam ołtarz składa się z trzech części: dolnej i największej przedstawiającej Świętą Trójcę adorowaną przez świętych, środkowej ukazującą ostatnią wieczerzę oraz górnej i zarazem najmniejszej przedstawiającej ściętą głowę Jana Chrzciciela na misie. Po obydwu stronach ołtarza znajdują się obrazy przedstawiające świętych archaniołów Michała i Gabriela. W zachodniej części prezbiterium znajdują się stare stalle, ozdobione malaturą. Naprzeciw zakrystii są to malowidła przedstawiające monetę czynszową, wskreszenie Łazarza, uzdrowienie ślepego, św. Rodzinę: Pan Jezus bawi się z barankiem. Od strony zakrystii są wyobrażenia święci, wyżej sceny ze Starego Testamentu: Adam i Ewa w raju, grzech pierworodny, ofiara Noego. Ponad wejściem do zakrystii znajduje się piękny polski obraz wyobrażający dwie pary szlacheckie, w otoczeniu całej rodziny, w postawie klęczącej, z herbami Ślepowron i Prus. Ściany prezbiterium pokrywają malowidła przedstawiające na sklepieniu Św. Trójcę adorowaną przez świętych. Natomiast ściana północna ozdobiona jest przez bardzo rzadkie w Europie, a jedyne w Polsce malowidła

przedstawiające Credo Apostolorum, pochodzące prawdopodobnie z przełomu XIV i XV wieku. Te niesłychanie cenne malowidła zostały odkryte podczas renowacji prezbiterium dokonywanych w połowie lat 80-tych XX w. Składają się z dwunastu kwater przedstawiających kolejno: 1) Boga w trójcy jedynego, 2) Stworzenie świata, 3) Narodziny Pana Jezusa, 4) Złożenie Jezusa do grobu, 5) Zstąpienie Chrystusa do otchłani, 6) Wniebowstąpienie Jezusa, 7) Sąd Ostateczny, 8) Zesłanie Ducha Świętego, 9) Kościół powszechny i Świętych obcowanie, 10) Grzechów odpuszczenie, 11) Ciało zmartwychwstanie, oraz 12) Żywot wieczny.

W działoszyckim kościele nawa jest jedna. Znajdują się w niej dwa ołtarze boczne. Są to, po stronie Ewangelii ołtarz z figurą Pana Jezusa na krzyżu, na zasuwie św. Kryspin i Kryspian, patroni cechu szewskiego, w górnej części ołtarza św. Leonard. Po przeciwnej stronie stoi ołtarz Serca Jezusowego, a na zasuwie św. Walenty, w górze natomiast znajduje się św. Florian. Na północnej ścianie nawy, tuż przy wejściu do kaplicy Matki Boskiej Różańcowej, znajduje się barokowa ambona ozdobiona złoceniami w postaci rogów obfitości i figurkami świętych. Na ścianach wewnątrz kościoła zawieszonych jest czternaście, pięknie wykonanych gipsowych płaskorzeźb, przedstawiających drogę krzyżową. Zamknięciem nawy od zachodu jest chór, zdobiony figurami św. Cecylii i króla Dawida oraz Anioł z trąbą. Tabulaturę chóru pokrywa rzeźba, wyobrażająca narzędzia muzyczne. Podłogę w nawie zmieniono w 1927 r. z drewnianej, na posadzkę terakotową⁴.

⁴ Za: <http://www.dzialoszyce.parafia.info.pl/?p=main&what=27>

Zdjęcie 53: Wieża Kościoła św. Trójcy widok z boiska KS "Świt"

Źródło: <http://www.dzialoszyce.pl/>

Ruiny Synagogi w Działoszycach

Budynek dawnej synagogi w Działoszycach znajduje się przy ul. Krasickiego 2. Murowany obiekt w stylu neoklasycznym z ciekawym wystrojem architektoniczno-rzeźbiarskim, kryty dachem dwuspadowym został wzniesiony w 1852 roku⁵. Synagoga została założona na planie prostokąta, z salą główną na planie kwadratu. Od zachodniej strony do sali modlitewnej przylegała galeria dla kobiet na piętrze. Sala dla mężczyzn została przekryta sklepieniem zwierciadlanym. Galeria dla kobiet była nowsza, drewniana. O tendencji do bogatego wyposażenia wnętrza świadczy kamienny portal z sali do przedsionka, zamknięty łukiem półkolistym, ujęty w półkolumny, z płaskorzeźbami i wazonami kwiatowymi. Elewacje zewnętrzne bożnicy podzielone zostały tokańskimi pilastrami, między którymi umieszczono wydłużone, zamknięte łukiem okna. Dekoracyjnie potraktowano belkowanie z fryzem z tryglifami oraz metopami i rozetami. Trójkątne szczyty synagogi, ujęte w gzymsy, mieszczą hebrajskie napisy. W dobudówce pomieszczono cheder, bibliotekę, mykwę i mieszkanie rabina.

⁵ P. Burchard, Pamiątki i zabytki kultury żydowskiej w Polsce, Warszawa 1990, s. 137; Zabytki Ziemi Kieleckiej. Katalog wystawy, opr. M. Kubiakowski, Kielce 1973, s. 17

Zdjęcie 54: Synagoga w Działoszycach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

W 1880 r., po śmierci Binema Moszkowicza ze Stępowic, z ofiarowanych przez niego funduszy postawiono w synagodze aron hakodesz za 2000 rubli. Wykonawcą był snycerz warszawski.

Synagoga w Działoszycach jest obiektem godnym uwagi nie tylko ze względu na interesujący detal architektoniczny, lecz także na fakt, że powstała w nowym etapie rozwoju architektury synagogalnej w Polsce – w etapie posługiwania się formami i dekoracją właściwą dla klasycyzmu, późnego klasycyzmu i stylów historycznych. Rzadko także znamy nazwiska architektów polskich bożnic. Synagoga w Działoszycach stanowi pod tym względem wyjątek. Powstała według projektu Felicjana Frankowskiego, budowniczego powiatu miechowskiego. Po 1945 r. użytkownikiem obiektu był Państwowy Dom Dziecka, od 1965 r. mieścił się tu skład opału. Od 1970 r. zaczęło się rozpadać stopniowo sklepienie zwierciadlane, dach i jego konstrukcja. Obecnie zachowały się tylko mury obwodowe, wzmocnione od wewnątrz skarpami. Nad ścianami szczytowymi zachowały się trójkątne tympanony, częściowo zachował się klasycyzujący wystrój ścian zewnętrznych.

Kościół Parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dzierążni

Zdjęcie 55: Kościół Parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Działoszyce
- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Pierwszą świątynię w Działoszyce wzniósł biskup Iwon Odrowąż około 1220 roku, natomiast kolejną kanonik krakowski Paweł z Zatora, około 1440 roku. W okresie przynależności do kapituły krakowskiej patronem kościoła był starosta Sławkowski, który pełnił funkcję plenipotenty biskupiego. Ostatnim patronem był starosta sławkowski Kmita, który swą pieczę oddał kapitule krakowskiej w 1540 roku. Od 1326 roku parafia należy do dekanatu czarnocińskiego. Z kościoła gotyckiego zachowała się wieża, reszta budowli jest przeważnie XVII wieczna. Pod wschodnim przęsłem prezbiterium znajduje się podziemna kaplica grobu Chrystusowego z około 1646 roku, dostępna przez kamienne schody. Ołtarz główny, późnobarokowy zdobi obraz patronki kościoła – św. Marii Magdaleny. Dwa boczne, późnobarokowe ołtarze pochodzą z pierwszej połowy XVIII w., uzupełnione rzeźbami i ornamentami neorokokowymi przez Stanisława Anielskiego ze Skalbierza. Ten artysta wykonał też chór muzyczny w stylu rokokowym, gdzie znajdują się organy także w stylu rokoka. Po otoczeniu murem placu kościelnego, Anielski zbudował piękne wejście w stylu rzymskim na wzór rzymskich bram triumfalnych. Brama ta została odnowiona przez ks. Władysława Kutusia w 2002 roku.

Parafia Św. Piotra i Pawła Apostołów w Sancygniowie

Kościół parafialny zbudował w 1400 r. miejscowy dziedzic Piotr Sancygniowski. Parafia została wydzielona z sąsiednich parafii w Słaboszowie i Działoszycach. W 1606 r. inkorporowano do parafii sancygniowskiej sąsiednią podupadłą parafię w Woli Knyszyńskiej. Kościół był przebudowywany i restaurowany w latach 1783, 1838-1840, 1897, 1949-1951, 1987. Kościół jest gotycki z elementami barokowymi i neogotyckimi, murowany. Prezbiterium trójkątne, zamknięte wielobocznie, nawa szersza od prezbiterium. Ołtarz główny o bogatej architekturze i rokokowej dekoracji snycerskiej; ołtarze boczne, dwa przy tarczy i dwa w nawie, rokokowe. Epitafia z XVII i XIX w. W latach 1988-1990 przeprowadzono w kościele prace konserwatorskie⁶.

Zdjęcie 56: Kościół Parafialny pw. Św. Piotra i Pawła Apostołów w Sancygniowie
- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.3.4 Obszary i obiekty prawnie chronione.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;

⁶ <http://www.pinczow.pl/page.php?id=49&s=9>

- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary NATURA 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Ze względu na duże walory przyrodniczo-krajobrazowe Miasto i Gmina Działoszyce została w całości objęta prawną ochroną przyrody. Wschodnia i północno-wschodnia część tego obszaru (1 707 ha — 16,2% powierzchni gminy) położona jest w **otulinie Kozubowskiego Parku Krajobrazowego**, która posiada status obszaru chronionego krajobrazu. Park ten został utworzony głównie z uwagi na konieczność ochrony dużego kompleksu lasów w strefie wododziałowej. Pozostała część gminy leży w **Miechowsko-Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu**. Głównymi strategicznymi kierunkami ochrony tego obszaru jest przywrócenie I i II stopnia czystości we wszystkich rzekach biorących tu swój początek. Doliny tych rzek stanowią w krajobrazie rolniczym ważne międzyregionalne korytarze ekologiczne. Ponadto na obszarze gminy utworzono dotychczas 4 pomniki przyrody.

Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu

Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu (M-DOChK) znajduje się w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego na obszarze 40 333 ha w obrębie części gmin: Słupia Jędrzejowska, Sędziszów, Wodzisław, Imielno, Michałów i Działoszyce, granicząc od południa z województwem małopolskim, zaś od zachodu z województwem śląskim. Szata roślinna na obszarze Miechowsko-Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu należy do najbardziej interesujących na terenie Niecki Nidziańskiej.

Występują tu dobrze wykształcone kompleksy leśne w postaci zbiorowisk grądowych i świetlistej dąbrowy. Najpiękniejsze ich fragmenty podlegają ochronie w rezerwacie florystycznym Lubcza. Urozmaicona rzeźba terenu jest przyczyną dużej zmienności florystycznej. Występuje tu wiele gatunków rzadkich i prawnie chronionych roślin:

- lilia złotogłów,

- kokoryczka okółkowa,
- róża francuska,
- wawrzynek wilczełyko,
- tojad dzióbaty,
- tojad mołdawski,
- bluszcz pospolity,
- dzwoniecznik wonny,
- pluskwica europejska,
- orlik pospolity,
- storczyki: kruszczyk szerokolistny, podkolan dwulistny, ciemiężycza zielona, miodunka miękkowłosa.

Niemniej bogate florystycznie są bezleśne pagórki kredowe i wąwozy lessowe, na których rozwinęły się murawy kserotermiczne z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami. Ważną rolę biocenotyczną i gleboochronną odgrywają występujące na obrzeżach lasów i muraw kserotermicznych wielogatunkowe zarośla leszczynowe i tarninowe. Nieodłącznym elementem florystycznym tego obszaru są towarzyszące uprawom agrocenozy⁷ roślin. Obszar M-DOChK posiada również duże walory kulturowe. Liczne **stanowiska archeologiczne** z tzw. **kurhanami małopolskimi** występują w okolicach Brześcia, Dziemięrzyc, Moczydła, i Sudołu. **Kopiec z epoki brązu znajduje się w Szczotkowicach**. Dwory obronne i grodziska znane są z Klimontowa i Krzelowa. Strategicznymi kierunkami ochrony i funkcjonowania tego obszaru jest przywrócenie czystości wód we wszystkich rzekach biorących tu początek. Ważna jest rola retencyjno-wodochronna i gleboochronna lasów występujących na wododziale Wisły i Nidy. Gospodarka leśna na tym obszarze powinna uwzględniać ochronę cennych zbiorowisk roślinnych⁸.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 - Ostoja Kozubowska⁸

⁷ Agrocenoza, agrobiocenoza, biocenoza uprawna – specyficzny typ biocenozy wytworzony na terenach użytkowanych rolniczo (pola, łąki, sady), charakteryzujący się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego w porównaniu z biocenozą naturalną oraz osłabionymi możliwościami samoregulacji, z czego wynika podatność na choroby i inwazje szkodników ⁸
http://kielce.pios.gov.pl/raporty/roc/2002/_html/r01v000r.htm

⁸ Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=634>

Na terenie gminy Działoszyce znajduje się nieznaczna część Ostoi Kozubowskiej o kodzie PLH260029 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 - Ostoja Kozubowska. Ostoja obejmuje obszar 4256,8 ha. Obszar położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej w południowo-wschodniej części Garbu Wodzisławskiego. Stanowią go w ponad trzech czwartych rozległe kompleksy leśne o zróżnicowanym składzie gatunkowym (w niemal równym stopniu mieszane, iglaste i liściaste). Pozostała część obszaru to siedliska rolnicze i siedliska łąkowe i zaroślowe. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wykształconą na kredowym, pokrytym lessami podłożu. Wzniesienia porożcinane są licznymi dolinkami, jarami i wąwozami. Południowy fragment obszaru stanowią kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, porożcinanych licznymi kanałami. Ponad 80% obszaru stanowią lasy w większości grądy, bory sosnowo-dębowe, fragmenty olsów i łągów wiązowych występują także murawy kserotermiczne z roślinnością stepową. Największy kompleks lasów grądowych i łągowych na obszarze Niecki Nidziańskiej. Występuje tu specyficzna postać grądu (nadnidziańska) niespotykana w innych regionach. Na terenie ostoi jest duży udział gatunków kalcyfilnych i ciepłolubnych. Płaty roślinności charakteryzują się dużym bogactwem florystycznym, w tym udziałem gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Na terenie ostoi znajdują się silne i liczne populacje obuwika pospolitego (np. rezerwat Wroni Dół). Ponadto w obszarze stwierdzono obecność górskich gatunków roślin. Ostoja Kozubowska jest jednym z głównych stanowisk jelonka rogacza w Polsce (rezerwat Polana Polichno wraz z otoczeniem) i jako taka powinna być objęta ochroną ścisłą w połączeniu z ochroną czynną (przebudowa drzewostanu – usuwanie nasadzeń modrzewia oraz usuwanie roślinności krzaczastej powodującej zacienianie dębów). Dodatkowo łąki w południowo-wschodniej części obszaru zasiedla populacja modraszka telejusa, a w rosnących tam wierzbach stwierdzono występowanie pachnicy dębowej.

Istniejące formy ochrony przyrody:

- Kozubowski Park Krajobrazowy - *rezerwat leśny*
- Polana Polichno - *rezerwat leśny*
- Wroni Dół - *rezerwat leśny*
- Kurhan - *rezerwat leśny*
- 11 pomników przyrody - *rezerwat leśny*

Ważne dla Europy gatunki zwierząt:

- bocian czarny - *ptak*

- trzmielojad - *ptak*
- kania ruda - *ptak*
- błotniak stawowy - *ptak*
- orzeł przedni - *ptak*
- derkacz - *ptak*
- puszczyk uralski - *ptak*
- dzięcioł średni - *ptak*
- dzięcioł czarny - *ptak*
- lelek - *ptak*
- lerka - *ptak*
- jarzębatka - *ptak*
- muchołówka białoszyja - *ptak*
- gąsiorek - *ptak*
- ortolan - *ptak*
- bóbr europejski - *ssak*
- wydra - *ssak*
- trzepla zielona - *bezkręgowiec*
- modraszek telejus - *bezkręgowiec*
- jelonek rogacz - *bezkręgowiec*
- pachnica dębowa * - *bezkręgowiec*

Ważne dla Europy gatunki roślin:

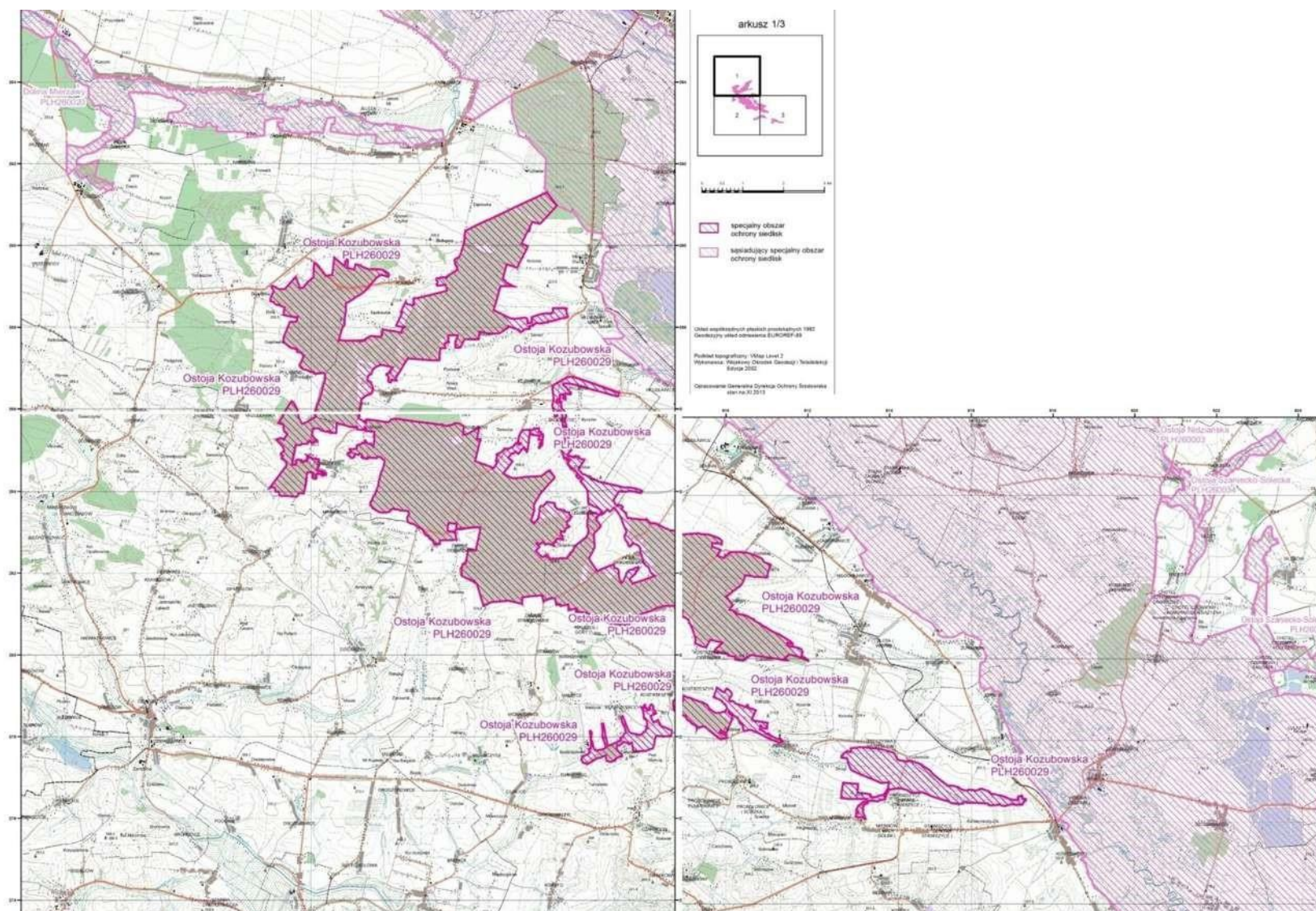
- obuwik pospolity

Zagrożenia:

- niewłaściwa gospodarka leśna, nie uwzględniająca możliwości potencjalnych i charakteru siedliska, np. nasadzanie modrzewia i sosny na siedliskach grądu i świetlistej dąbrowy, ponadto usuwanie starych spróchniałych drzew niezbędnych do życia rzadkich owadów.
- tartak funkcjonujący kilkaset metrów od rezerwatu Polana Polichno zwabia chrząszcze, w tym jelonek rogacza, i przyczynia się do zmniejszenia populacji.
- zarastanie muraw kserotermicznych oraz wilgotnych łąk.

- osuszanie łąk, melioracje.
- antropopresja: penetracja, wylapywanie dużych chrząszczy, wypalanie dziupli.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024

Mapa nr 5: Położenie Ostoja Kozubowskiej na terenie powiatu pińczowskiego
 Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda:

- Rezerваты
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe
- Obszar Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe
- Natura 2000 – obszary ptasie
- Natura 200 Obszary siedliskowe

Pomniki przyrody

Na terenie Miasta i Gminy Działoszyce znajdują się 4 pomniki przyrody.

Tabela 10: Pomniki przyrody w gminie Działoszyce

Lp.	Nr ewid. RDOŚ	Rok utworzenia	Przedmiot ochrony	Krótki opis	Lokalizacja
1.	050	1958-03-05	- Lipa drobnolistna - 2 szt., Jesion wyniosły	wiek ok. 200 lat wysokość: lipa 22 m, jesion 30 m	Sancygniów w parku podworskim
2.	114	1986-12-24	Jesion i topola	jesion - o średnicy pnia na wys. 1,30 m od ziemi 0,90m, w wieku ok. 200 lat; topola -o średnicy pnia na wys. 1,30 m od ziemi 1,30m, w wieku ok. 150 lat;	Sancygniów w parku podworskim
3.	152	1987-10-02	Źródło	Wypływające silną strugą skarpy drogi, nieco dalej odpływająca woda tworzy staw o głębokości ok.. 1 m z piaszczystym dnem.	Sancygniów, w pobliżu wsi, w skarpie przy drodze Pińczów — Działoszyce
4.	363	1996-11-28	Lipa drobnolistna	wiek ok. 200 lat	Dzierążnia, przy kościele parafialnym

Źródło: http://bip.kielce.rdos.gov.pl/files/artykuly/25234/pomniki_przyrody_swietokrzyskie.pdf wrzesień 2014r.

1.3.5. Rolnictwo

Większość gospodarstw rolnych w gminie to gospodarstwa małoobszarowe. Na dominujących glebach brunatnych i czarnoziemach o dużej urodzajności, uprawia się nie tylko zboża, ale i liczne gatunki warzyw. Sprawilo to, iż w gminie Działoszyce, aż 7 111 ha stanowią użytki rolne.

Tabela 11: Rodzaje gruntów w Gminie Działoszyce

Rodzaje gruntów w Gminie – stan na 08.04.2014r.		
Rodzaje gruntów	Powierzchnia	
	ha	%
Grunty orne	7111	78,23%
Sady	49	0,54%
Łąki	540	5,94%

Pastwiska	120	1,32%
las i grunty leśne	1270	13,97%
Powierzchnia ogółem	9090	100%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Kielcach

Zdjęcie 57: Użytki rolne w miejscowości Świerczyna –
fot. GACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

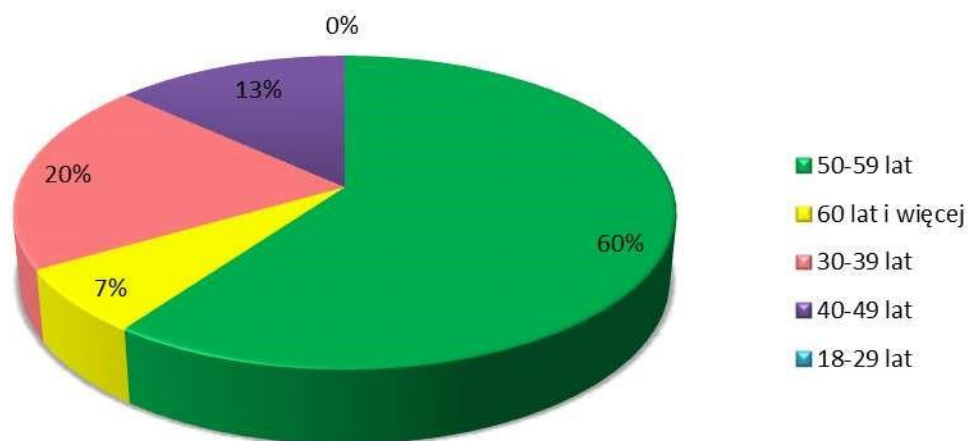
1.4 Zarządzanie

1.4.1 Działalność samorządu i sprawność organizacyjna

Władze Miasta i Gminy Działoszyce podejmują decyzje dotyczące gminy w drodze partycypacji społecznej, dlatego też wnikliwa analiza uwag mieszkańców zgłaszanych również w trakcie wdrażania strategii może stanowić cenne wskazówki do ewentualnych korekt planów działania.

Warto także zwrócić uwagę, że Urząd Miasta i Gminy Działoszyce jest instytucją, która „pragnie” się rozwijać, podnosząc przy tym standardy wykonywanych usług na rzecz mieszkańców. Poniżej przedstawiamy strukturę Rady Miejskiej w Działoszycach.

Wykres 2: Radni Rady Miejskiej w Działoszycach według grup wiekowych w 2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego- Statystyczne vademecum samorządowca 2014r.

Gmina Działoszyce w poprzednich latach pozyskała 10 672 601,12 zł na inwestycje realizowane na terenie gminy. Poniżej przedstawiamy tabelę przedstawiającą inwestycje zrealizowane w ostatnich latach.

Tabela 12: Wykaz projektów realizowanych na terenie gminy Działoszyce w okresie 2004-2014r.

Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie z EU
Zagospodarowanie terenu w centrum Działoszyce na potrzeby kulturalno-turystyczno-rekreacyjne	333 347,10 zł	266 677,60 zł
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowościach Teodorów–Stępocice – Wyrwa	301 929,08zł	226446,81zł
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowościach Lipówka – Świerczyna – Stępocice.	640 181,68zł	480 136,26zł
Budowa sieci wodociągowej Sancygniów zadanie III i IV	1 239 058,60 zł	656 138,86 zł
Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy Działoszyce - przebudowa dróg gminnych: Kwaszyn - Drożejowice nr 000722T, nr 000743T oraz przebudowa ul. Krakowskiej w Działoszycach	2 886 550,50 zł	1 731 930,30 zł

Utworzenie centrum kulturalno-wypoczynkowego we wsi Sancygniów i Stępocice	465 413,25 zł	233 157,07 zł
Utworzenie centrum kulturalno-wypoczynkowego we wsi Dzierążnia i Sudół	306 641,88 zł	217 986,00 zł
Utworzenie centrów wsi na cele kulturalnosportowo-rekreacyjne w miejscowościach: Szyszczyce, Teodorów, Chmielów, Biedrzykowice, Niewiatrowice, Jakubowice, Sypów, Marianów, Bronocice, Pierocice, Wola Knyszyńska, Lipówka-Świerczyna, Działoszyce, Kujawki, Opatkowice-Iżkowice.	1 277 165,62zł	508 130,56zł
Rozwój bazy sportowo-edukacyjnej przy Zespole Szkół w Działoszycach	9 156 711,26 zł	4 578 355,63 zł
Rewitalizacja obszarów miejskich Miasta Działoszyce	4 399 176,14 zł	2 628 092,74 zł
Budowa odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Lipówka	105 000,00 zł	62 948,00zł
Budowa wodociągów w miejscowościach: Dziekanowice, Szczotkowice, Niewiatrowice, Dziewięczyce, Działoszyce oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków w Gminie Działoszyce (2011-2014)	870 528,36zł	535 028,00 zł
Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie Aglomeracji Działoszyce wraz z oczyszczalnią ścieków w Dziekanowicach	10 965,077.00 zł	7 619 065,51 zł
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	1 073 707,26 zł	537 845,25 zł
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowościach Dziewięczyce-Wolica	1 192 269,97zł	590 162.00zł
Modernizacja Ośrodka Zdrowia w Działoszycach	946 101,15zł	110 000,00zł
Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Zagórze	317 533,49zł	167 365,98zł
Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej z pompowniami i ich zasilaniem energetycznym	2 876 761.07zł	1 744 841.00zł
Aktywni na lokalnym rynku pracy Projekt realizowany przez Gmina Działoszyce/Miesjko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Działoszyce	468 676,85 zł	418 879,99 zł

Modernizacja oddziałów przedszkolnych w gminie Działoszyce		
Projekt realizowany przez Gmina Działoszyce/ ZEASiP Działoszyce	174 540,00 zł	174 540,00 zł
RAZEM	39 996 370,26zł	23 487 727,56zł

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce

Tabela 13: Wykaz projektów realizowanych na terenie gminy Działoszyce w okresie 2004-2014r. w zakresie dróg gminnych

Tytuł projektu	Wartość projektów	Dofinansowanie z innych źródeł
Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Działoszyce.	7 481 296,99 zł	5 985 037,59 zł

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce

1.4.2 Analiza budżetu gminy

Analiza budżetu gminy jest istotna ze względu na konieczność dostosowania planów działań, w tym inwestycyjnych do możliwości finansowych. Gmina Działoszyce ma 0 zadłużenie wraz z 5 innymi gminami w świętokrzyskim⁹. Bardzo dobrze wyglądają tu również wydatki związane z administracją publiczną. Wśród miast do 10 tys mieszkańców Działoszyce zajmują najwyższe miejsce w świętokrzyskim (37 w kraju) koszt administracji wynosi tu 273,78 zł. Dla porównania sąsiadujący z Gminą Skalmierz 470,04 zł¹⁰.

Tabela 14: Procent zadłużenia gmin powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2013r.

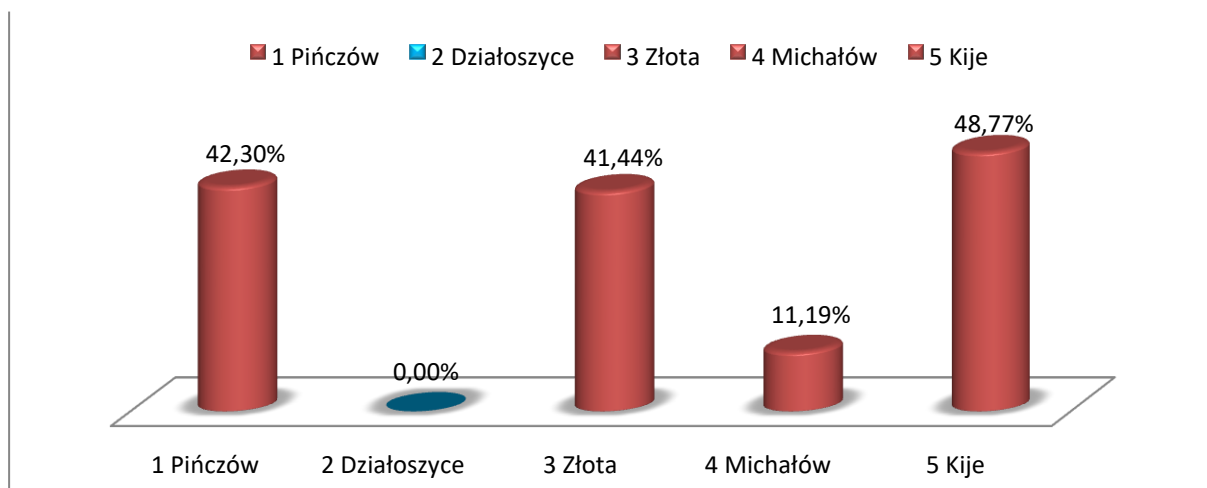
	Finanse gmin	1 Pińczów	2 Działoszyce	3 Złota	4 Michałów	5 Kije
1.	Zadłużenie na koniec 2013	42,30%	0,00%	41,44%	11,19%	48,77%
	Średnie zadłużenie w powiecie	28,74%				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z czasopisma samorządowego „Wspólnota” nr 19-2014 - 20.09.2014r.

Wykres 3: Procent zadłużenia gmin powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2013r.

⁹ Za Echo Dnia 22.03.2013r.

¹⁰ Za artykułem: Pieniądze na samorządy, „Echo Dnia” 29.07.2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z czasopisma samorządowego *Wspólnota* nr 19-2014 - 20.09.2014r.

Dochody budżetu Gminy Działoszyce na rok 2014

W roku 2014r. planowane są dochody w wysokości 17 193 054,80 zł, z czego:

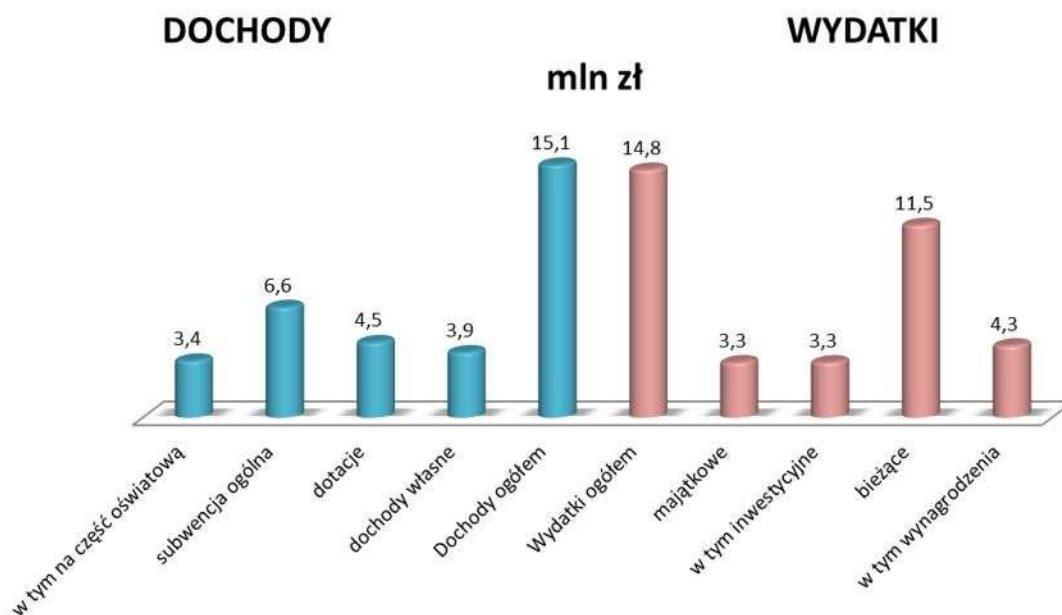
- Rolnictwo i łowiectwo – 1 867 276,65 zł
- Leśnictwo – 2000,00 zł
- Transport i Łączność – 1 618 411,00 zł
- Gospodarka mieszkaniowa – 504 700,00 zł
- Działalność usługowa -3000,000 zł
- Informatyka – 255 251,00 zł
- Administracja publiczna – 56 553,00 zł
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa ora sądownictwa – 15 729,00 zł
- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 3 714 570,00 zł
- Różne rozliczenia – 5 811 866,00 zł □ Oświata i wychowanie 460 462,00 zł
- Pomoc społeczna – 2 521 321,15 zł
- Edukacja opieka wychowawcza – 57 374,00 zł
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 304 541,00 zł

Wydatki budżetu Gminy Działoszyce na rok 2014

Planowane wydatki na rok 2014 – 19 859 745,80 zł (2 666 691,00 zł więcej niż dochody) z tego:

- Rolnictwo i łowiectwo – 2 949 312,65 zł
- Transport i łączność – 3 048 343,00 zł
- Gospodarka mieszkaniowa – 334 473,00 zł
- Działalność usługowa – 34 500,00 zł
- Informatyka – 310 166,00 zł
- Administracja publiczna – 1 842 909,00 zł
- Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 15 729,00 zł
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 158 321,00 zł
- Obsługa długu publicznego – 50 000,00 zł
- Różne rozliczenia – 0,00 zł
- Oświata i wychowanie 5 356 904,00 zł
- Ochrona zdrowia – 90 000,00 zł
- Pomoc społeczna – 2 961 402,15 zł
- Edukacja opieka wychowawcza – 311 811,00 zł
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 2 143 044,00 zł
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 203 876,00 zł
- Kultura fizyczna – 48 955,00 zł

Wykres 4: Dochody i wydatki budżetu gminy według rodzajów w 2013r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r

1.4.3 Planowanie strategiczne i promocja Gminy

Rozwój każdej gminy zawsze stanowi integralną część rozwoju powiatu, województwa w skali mikro oraz rozwoju kraju i wspólnoty europejskiej w skali makro. Strategiczne decyzje podejmowane na poszczególnych poziomach pozostają ze sobą w interakcji i są wzajemnie uwarunkowane, dlatego też Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024 musi być powiązana z dokumentami strategicznymi obowiązującymi w szerszym otoczeniu Gminy. Założono, zatem komplementarność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce z następującymi dokumentami strategicznymi:

1.4.3.1 Międzynarodowe dokumenty strategiczne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 uwzględnia następujące międzynarodowe dokumenty strategiczne:

AGENDA 21

Agenda 21 jest globalnym programem działań, który został uchwalany w czerwcu 1992 na Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro podczas tzw. Szczytu Ziemi. Dokument określa obszary wspólnych działań w kwestii ochrony i kształtowania środowiska zwracając przede wszystkim uwagę na ochronę zasobów naturalnych oraz zrównoważony rozwój.

Agenda 21 składa się z czterech części, poruszających następujące kwestie:

- zagadnienia społeczne i ekonomiczne,
- gospodarowanie zasobami naturalnymi Ziemi,
- wzmocnienie roli głównych grup społecznych, □ środki wdrażania zaleceń.

W grudniu 1992 roku została powołana Komisja Zrównoważonego Rozwoju, której zadaniem jest monitorowania przestrzegania postanowień programu.

Strategia EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu

jest nową długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Strategia „Europa 2020” zastąpiła realizowaną w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską i jest próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które ujawniły się szczególnie podczas ostatniego kryzysu. Strategia Europa 2020 została zatwierdzona 17 czerwca 2010 r. przez Radę Europejską i skupia się na trzech priorytetach:

- inteligentny wzrost, czyli rozwój opierający się na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów naturalnych,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie edukacji, zatrudnienia i

innowacyjności, klimatu i energii oraz w zakresie walki z ubóstwem.

1.4.3.2 Dokumenty krajowe

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 uwzględnia następujące krajowe dokumenty strategiczne:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)

– dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020) - dokument stanowiący aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. Wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

✓ 9 Strategii rozwoju (tzw. strategie zintegrowane):

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki (Ministerstwo Gospodarki)
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej)
- Strategia rozwoju transportu (Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej)
- Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (Ministerstwo Gospodarki)
- Strategia Sprawne państwo (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji)
- Strategia rozwoju kapitału społecznego (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony Miasta Obszary wiejskie (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego)
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi)

- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP (Ministerstwo Obrony Narodowej).
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim, przyjęty 13.07.2010 r. przez Radę Ministrów
- ✓ Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Strategia jest dokumentem wypełniającym lukę między horyzontalną polityką wobec wszystkich polskich regionów sformułowaną w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, a polityką rozwoju poszczególnych regionów w Polsce Wschodniej, wyrażoną w Strategiach Rozwoju Województw. Dokument identyfikuje dodatkowe, makroregionalny poziom potrzeb i celów rozwojowych w perspektywie do 2020r., komplementarny z krajowymi i regionalnymi strategiami rozwoju, przyjęta 11.07.2013 r. przez Radę Ministrów

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce, przyjęty 13.12.2012 r. przez Radę Ministrów. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

5. Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie jest średniookresowym dokumentem strategicznym, który określa zasady prowadzenia polityki społeczno-gospodarczej kraju w ujęciu wojewódzkim. Dokument wprowadza zmiany w zakresie planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce oraz określa zadania podejmowane przez poszczególne resorty. Jednostki terytorialne realizujące regionalne są tu postrzegane, jako narzędzia służące osiągnięciu celów rozwojowych całego kraju. Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.

✓ Polityka Spójności

1. Program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw
2. Program dotyczący gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego
3. Program dotyczący rozwoju cyfrowego
4. Program pomocy technicznej
5. Program dotyczący Polski Wschodniej – program ponadregionalny
6. Program dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności oraz dobrego rządzenia
7. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
8. Regionalne Programy Operacyjne

Wspólna Polityka Rolna i Wspólna Polityka Rybacka składająca się z 2 programów:

1. Program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich
2. Program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich

1.4.3.3 Dokumenty regionalne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 uwzględnia następujące regionalne dokumenty strategiczne:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 służy wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Jest elementem realizacji polityki spójności w Polsce. Aktualną wersję dokumentu jest wersja IV wydana w marcu 2014r. Głównym dążeniem do tego dokumentu jest wsparcie realizacji założeń Unii Europejskiej o inteligentnym i zrównoważonym rozwoju, który ma sprzyjać włączeniu społecznemu. Dokument wykazuje zgodność z założeniami Umowy Partnerstwa w zagadnienia związanych ze zwiększeniem konkurencyjności gospodarki oraz poprawą spójności społecznej i terytorialnej, a także z pozostałymi dokumentami wyższego szczebla.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, Kielce 2006

Cele strategiczne, których realizacja przewidywana jest w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024 pozostają zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Szczególną uwagę zwrócono tu na potrzebę modernizacji obiektów infrastruktury transportu pasażerskiego, a także konieczność zwiększenia atrakcyjności komunikacji zbiorowej. Ważną kwestią zarówno dla Samorządu Województwa, jak i Gminy Działoszyce jest rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Dążenie to ma zostać osiągnięte poprzez rozbudowę dróg wojewódzkich, powiatowych i lokalnych oraz dostosowanie ich do obowiązujących standardów, jakości. Za jedno z priorytetowych uznano poprawę, jakości życia mieszkańców poprzez wzrost zamożności społeczeństwa oraz umożliwienie dostępu do wiedzy i edukacji. Zwrócono również uwagę na rozwój potencjału turystycznego całego województwa. W osiągnięciu celu ma pomóc udostępnienie niedostatecznie wykorzystywanych do tej pory walorów przyrody oraz rozbudowa bazy turystycznej.

Pośród celów Strategii Rozwoju Województwa znalazły się również postulaty dotyczące aktywizacji rolnictwa i lepszego wykorzystania jego potencjału. Powyższe zamierzenie ma zostać osiągnięte poprzez rozwój specjalizacji produkcji oraz poprawę przetwórstwa i

marketingu artykułów rolnych. Realizacji wyżej wymienionego celu ma służyć również wspieranie młodych rolników posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a także wspieranie działalności innowacyjnej oraz badawczo-rozwojowej na rzecz rolnictwa.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego służy kształtowaniu uporządkowanej przestrzeni województwa. Zawiera on cele i kierunki gospodarowania przestrzenią

z uwzględnieniem walorów architektonicznych i krajobrazowych, wymagań ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia, bezpieczeństwa oraz wymagań ludzi niepełnosprawnych, a także walorów ekonomicznych przestrzeni. Przestrzeganie powyższych zaleceń ma skutkować wzrostem atrakcyjności i konkurencyjności regionu, ochroną bogatych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturalnego, czy poprawę efektywności gospodarowania.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego jest dokumentem, który wyznacza cele realizacji społecznej zmierzające do poprawy, jakości życia mieszkańców. W powyższym dokumencie w szczególności zwrócono uwagę na minimalizację problemów wykluczenia społecznego poprzez wsparcie osób i rodzin żyjących w ubóstwie oraz rozwój efektywnego systemu wsparcia rodzicielstwa zastępczego, a także wyrównywanie szans w dostępie do usług społecznych. Ważną kwestią jest również działanie na rzecz integracji społecznej i aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Realizacji powyższego celu ma służyć tworzenie sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Jednocześnie w rozpatrywanym dokumencie podkreślono konieczność podjęcie działań zmierzających ku prowadzeniu efektywnego systemu polityki społecznej poprzez m.in. współpracę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy, czy choćby systematyczne diagnozowanie problemów społecznych i planowania strategiczne w obszarze polityki.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2011.

Aktualny Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego dotyczy okresu od 2011 do

2015 roku z perspektywą do roku 2019. Dokument podejmuje zagadnienia związane ze strategią działań dla poprawy stanu środowiska naturalnego, monitoring realizacji programu oraz aspekty finansowe wdrażania programu. Jednym z głównych celów programu jest ochrona zasobów naturalnych między innymi poprzez utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, prowadzenie szkoleń i edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej czy przeciwdziałaniu nielegalnej eksploatacji kopalin. Ponadto w rozpatrywanym dokumencie zwrócono uwagę na poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Realizacji powyższego celu ma służyć budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych, a także rozwój odnawialnych źródeł energii.

- ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego z 2000r.
- ✓ Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Ponidzie z 2014r.
- ✓ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Działoszyce

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015

Tabela 15: Zestawienie celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i z celami Strategii Rozwoju Kraju

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa	Cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce		Zgodność z celami Strategii Rozwoju Kraju
Cel 2. Rozwój zasobów ludzkich Priorytet 3. Rozwój form kształcenia ustawicznego	Cel 1	Zwiększenia liczby działań na rzecz osób młodych do 30 roku życia	Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo
	Cel 2	Zwiększenie liczby inicjatyw na rzecz aktywności osób starszych/samotnych	

Cel 5. Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 1 Rozbudowa i podnoszenie standardów infrastruktury społecznej	I obszar strategiczny	Cel 5 Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych	Cel.I.2 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1.Integracja społeczna Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
---	------------------------------	--	---

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015

Cel 4. Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa Priorytet 4 Zapewnienie wysokiej, jakości usług publicznych Priorytet 5. Marketing regionalny Cel 5. Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 2 Podnoszenie standardów i stworzenie spójnego układu komunikacyjnego oraz gospodarki przestrzennej stymulującej rozwój regionu	II obszar strategiczny	Cel 1 Poprawa jakości dróg na terenie gminy wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie, przystanki)	Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe Cel I.1.5. Zapewnienie ład przestrzennego Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.7.2 Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych. Cel II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej
Cel 2. Rozwój zasobów ludzkich Priorytet 4 Aktywna polityka rynku pracy Cel 6. Aktywizacja rolnictwa wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich Priorytet 1 Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich umożliwiający przechodzenie ludności wiejskiej do zawodów pozarolniczych Priorytet 2 Rozwój i modernizacja produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego	III obszar strategiczny	Cel 1 Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej Cel 4 Dochodowe rolnictwo	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2.3. Zwiększanie konkurencyjności i modernizacji sektora rolno – spożywczego Cel II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015

Cel3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury Priorytet 1 Tworzenie warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji Priorytet 2 Ochrona i udostępnianie dziedzictwa kulturalnego		Cel 2	Stopniowy rozwój turystyki na terenie gminy	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2.3. Zwiększanie konkurencyjności i modernizacji sektora rolno – spożywczego Cel II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej
---	--	--------------	--	--

1.5. Sfera społeczna

1.5.1. Struktura ludności

Miasto i Gminę Działoszyce w 2011 r. zamieszkiwało 5440 osób. W kolejnych latach obserwujemy tendencję spadkową:

31.12.2012r. – 5338 mieszkańców,

31.12.2013r. – 5324 mieszkańców,

09.09.2014r. – 5300 mieszkańców.

Tabela 16: Struktura ludności na terenie Gminy Działoszyce w latach 2010-2013

Struktura ludności na terenie Gminy w latach 2011-2013			
Struktura ludności	Stan na koniec roku 2011	Stan na koniec roku 2012	Stan na koniec roku 2013
Stan ludności ogółem	5440	5338	5324
Urodzenia żywe ogółem	48	38	45
Zgony ogółem	89	72	94
Przyrost naturalny	-41	-34	-49

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce, wrzesień 2014r.

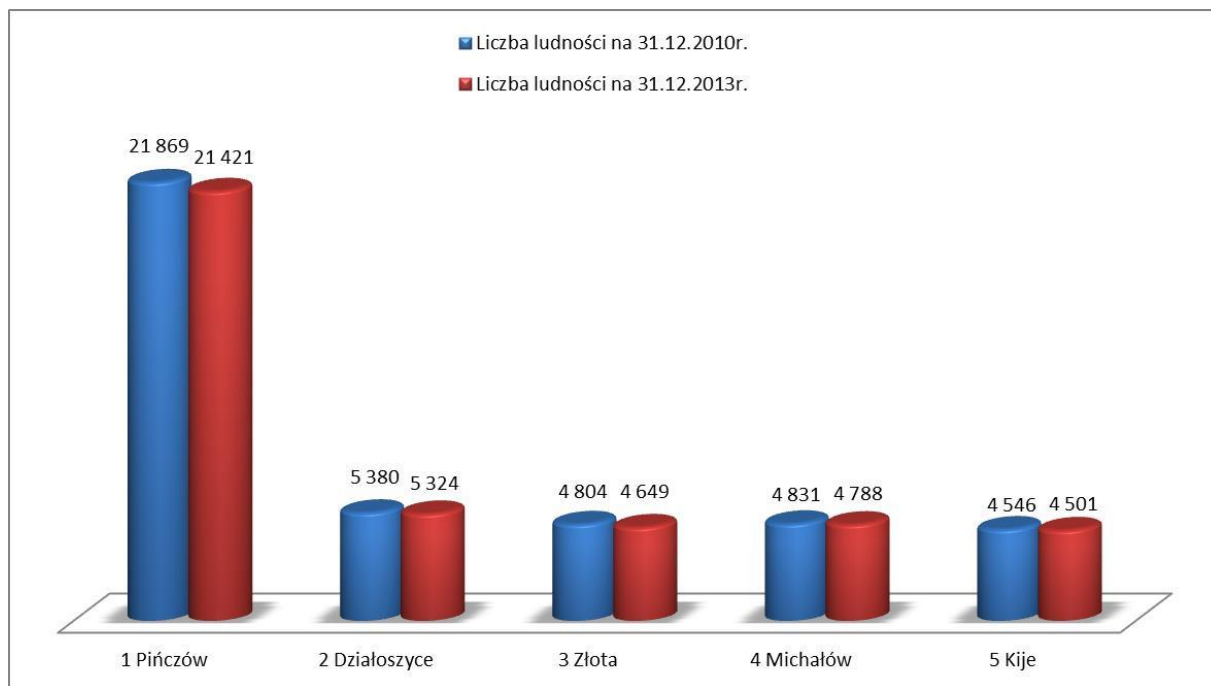
Tabela 17: Analiza wybranych wskaźników dotyczących ludności dla gmin powiatu pińczowskiego.

L.p.	Wskaźnik	1 Pińczów	2 Działoszyce	3 Złota	4 Michałów	5 Kije
1.	Liczba ludności na 31.12.2010r.	21 869	5 380	4 804	4 831	4 546
	Liczba ludności na 31.12.2013r.	21421	5324	4649	4788	4501
	Wzrost (+), spadek (-)	-448	-56	-155	-43	-45
2.	Powierzchnia gminy [km2]	212,82	105,76	82,01	112,09	100,17
3.	Gęstość zaludnienia [os/km2] na 31.12.2013r.	101	50	57	43	45
	Średnia gęstość zaludnienia dla powiatu na 31.12.2013r.	66				

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego
<http://www.stat.gov.pl> styczeń 2015r.*

Z powyższych danych wynika, iż z roku na rok liczba mieszkańców gminy Działoszyce spada. Dzieje się tak również w pozostałych gminach powiatu pińczowskiego.

Wykres 5: Liczba ludności w gminach powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2010r oraz 31.12.2013r.

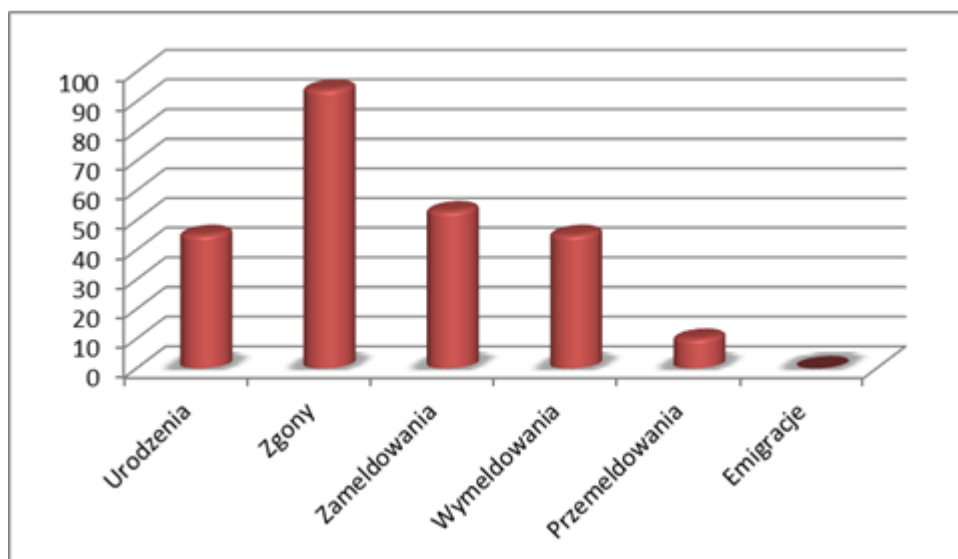
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego
<http://www.stat.gov.pl>

Najważniejszym czynnikiem wpływającym na dynamikę i strukturę rozwoju ludności są urodzenia. Przyrost naturalny w ostatnich okresach sprawozdawczych regularnie przyjmuje wartości ujemne, co wynika z większej liczby zgonów niż urodzeń.

Porównując dane dotyczące liczby mieszkańców w latach 2011-2013 można zauważyć utrzymujący się spadek całkowitej liczby mieszkańców Miasta i Gminy w ostatnich latach. Sytuacja taka spowodowana jest stale zmniejszającym się przyrostem naturalnym, ale także migracją mieszkańców (głównie zarobkową). Dodatkowo młodzi ludzie wchodzący w okres produkcyjny wybierają naukę poza domem (w Gminie nie ma filii ośrodka kształcenia wyższego), co również powoduje, że mniejszy odsetek absolwentów uczelni wyższych wraca do swoich rodzinnych miejscowości po zakończonym kształceniu. Co więcej, ludzie rozpoczynający dorosłe życie w pogoni za pieniędzmi, sukcesem i karierą nie spieszą się z zakładaniem rodziny. Efektem tego jest ograniczona i niska liczba urodzeń. Poniższy wykres

przedstawia dane dotyczące ogólnego ruchu migracyjnego w gminie, zaś tabela zawiera szczegółowe statystyki migracyjne według sołectw.

Wykres 6: Ruch migracyjny w Gminie Działoszyce w roku 2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Działoszyce wrzesień 2014r.

Tabela 18: Statystyka migracyjna w roku 2013r.

Miejscowość	Urodzenia	Zgony	Zameldowania	Wymeldowania	Przemeldowania	Emigracje
DZIAŁOSZYCE	3	19	11	8	3	0
BIEDRZYKOWICE	2	1	0	0	0	0
BRONOCICE	3	2	0	1	0	0
BRONÓW	0	3	1	2	0	0
CHMIELÓW	1	3	0	1	0	0
DĘBIANY	1	2	4	5	0	0
DĘBOWIEC	0	0	0	0	0	0
DZIEKANOWICE	1	5	4	2	0	0
DZIEWIĘCZYCE	3	0	1	3	0	0
DZIERAŻNIA	3	7	4	2	0	0
GAIK	2	2	3	0	0	0
IŻYKOWICE	1	2	0	0	0	0
JAKUBOWICE	2	3	3	0	1	0

JANUSZOWICE	0	1	1	0	0	0
JASTRZĘBNIKI	0	0	0	1	4	0
KSAWERÓW	0	1	2	0	0	0
KUJAWKI	0	1	3	0	0	0
KWASZYN	1	2	3	2	0	0
LIPÓWKA	3	2	3	0	0	0
MARIANÓW	1		0	0	0	0
NIEWIATROWICE	1	4	0	1	0	0
OPATKOWICE	0	2	0	1	0	0
PIEROCICE	2	6	4	0	0	0
PODRÓZIE	2	0	4	3	0	0
SANCYGNÓW	3	3	0	1	0	0
STĘPOCICE	1	4	1	1	0	0
SUDÓŁ	1	1	0	0	0	0
SYPÓW	0	5	0	0	1	0
SZCZOTKOWICE	0	1	0	1	0	0
SZYSZCZYCE	2	1	0	3	0	0
ŚWIERCZYNA	0	2	1	0	1	0
TEODORÓW	1	1	0	2	0	0
WOLA KNYSZYŃSKA	4	4	0	0	0	0
WOLICA	0	2	0	0	0	0
WYMYŚLÓW	1	1	0	4	0	0
ZAGAJE DĘBIAŃSKIE	0	0	0	1	0	0
ZAGÓRZE	0	1	0	0	0	0
RAZEM	45	94	53	45	10	0

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

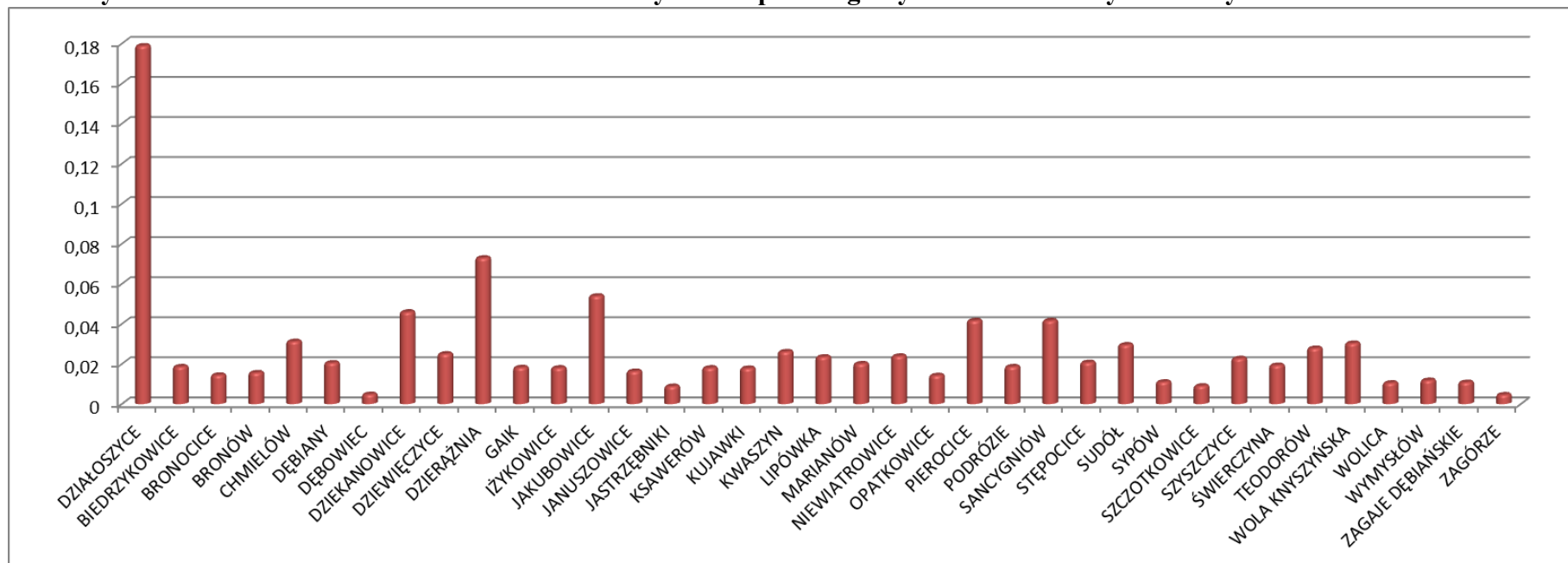
Tabela 19: Struktura ludności poszczególnych sołectwa Gminy Działoszyce stan na dzień 08.09.2014r.

Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach administracyjnych - stan na 08.09.2014r														
Solectwo	Przedział wiekowy												RAZEM	%
	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	powyżej 60	powyżej 65	Ludność ogółem			
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M		
DZIAŁOSZYCE	13	25	41	28	17	21	292	321	125	65	488	460	948	17,89%
BIEDRZYKOWICE	1	3	2	6	1	1	25	41	14	5	43	56	99	1,87%
BRONOCICE	1	5	2	3	3	2	22	30	9	0	37	40	77	1,45%
BRONÓW	3	6	5	6	3	0	21	27	9	3	41	42	83	1,57%

CHMIELÓW	3	2	7	11	6	4	37	54	26	16	79	87	166	3,13%
DĘBIANY	6	3	7	3	1	1	28	38	17	5	59	50	109	2,06%
DĘBOWIEC	1	1	1	1	0	2	4	6	5	5	11	15	26	0,49%
DZIEKANOWICE	11	8	11	12	6	2	63	79	34	18	125	119	244	4,60%
DZIEWIĘCZYCE	3	5	8	4	0	2	33	49	21	8	65	68	133	2,51%
DZIERĄŻNIA	10	8	14	21	8	11	104	119	61	31	197	190	387	7,30%
GAIK	5	2	3	6	5	4	26	25	15	6	54	43	97	1,83%
IŻYKOWICE	0	4	2	4	2	1	25	33	17	8	46	50	96	1,81%
JAKUBOWICE	10	6	9	9	2	8	69	97	53	23	143	143	286	5,40%
JANUSZOWICE	1	2	1	3	1	2	22	27	17	11	42	45	87	1,64%
JASTRZĘBNIKI	0	2	2	1	2	2	11	17	7	3	22	25	47	0,89%
KSAWERÓW	0	3	7	2	2	0	30	28	13	11	52	44	96	1,81%
KUJAWKI	3	2	5	4	1	2	27	38	9	4	45	50	95	1,79%
KWASZYN	3	5	6	7	6	3	37	39	21	12	73	66	139	2,62%
LIPÓWKA	7	3	3	5	5	2	25	42	21	12	61	64	125	2,36%
MARIANÓW	3	3	9	6	5	4	28	31	12	6	57	50	107	2,02%
NIEWIATROWICE	2	3	8	5	7	2	35	36	21	8	73	54	127	2,40%
OPATKOWICE	0	1	4	5	3	4	16	24	12	7	35	41	76	1,43%
PIEROCICE	7	10	8	10	4	6	50	77	36	13	105	116	221	4,17%
PODRÓZIE	4	6	1	1	2	1	20	36	17	11	44	55	99	1,87%
SANCYGNIÓW	8	7	8	7	5	3	43	66	47	27	111	110	221	4,17%
STĘPOCICE	6	3	2	1	0	3	25	36	21	13	54	56	110	2,08%
SUDÓŁ	4	4	7	8	4	3	35	53	28	11	78	79	157	2,96%
SYPÓW	1	0	0	2	0	0	11	26	12	7	24	35	59	1,11%
SZCZOTKOWICE	0	0	1	2	2	0	8	21	10	4	21	27	48	0,91%
SZYSZCZYCE	10	4	5	1	2	1	23	45	19	11	59	62	121	2,28%
ŚWIERCZYNA	3	2	2	3	0	0	28	35	19	11	52	51	103	1,94%
TEODORÓW	5	4	6	3	4	1	28	55	27	15	70	78	148	2,79%
WOLA KNYSZYŃSKA	6	4	7	8	6	9	47	48	20	6	86	75	161	3,04%
WOLICA	1	3	0	4	1	0	11	15	16	5	29	27	56	1,06%
WYMYŚLÓW	2	2	2	5	1	1	15	20	10	5	30	33	63	1,19%
ZAGAJE DĘBIAŃSKIE	1	1	3	0	1	0	14	28	6	4	25	33	58	1,09%
ZAGÓRZE	1	0	0	0	0	1	8	10	3	2	12	13	25	0,47%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce

Wykres 7: Struktura % ludności Miasta Działoszyce oraz poszczególnych sołectw Gminy Działoszyce stan na dzień 08.09.2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce styczeń 2015r.

1.5.2. Bezrobocie

Wśród ważniejszych przyczyn bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Działoszyce wymienić można:

- niekorzystne położenie gminy – oddalenie od większych aglomeracji miejskich, które stanowią większy rynek pracy (Kielce 66 km, Kraków-63 km)
- typowo rolniczy charakter gminy,
- odpływ młodych ludzi z terenu gminy do większych miast bądź za granicę,
- mała ilość zakładów pracy na terenie Miasta i Gminy Działoszyce,
- niska zdolność rozwojowa istniejących w gminie zakładów pracy,
- niska zdolność członków społeczności lokalnej do tworzenia własnej działalności,
- słabe umiejętności przystosowania się społeczności lokalnej do zmian zachodzących na rynku pracy,
- trudna sytuacja demograficzna,
- dużą zależność rozwoju gminy od negatywnych czynników istniejących i oddziałujących w skali makro.

Tabela 20: Liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia M-GOPS w Działoszycach z tytułu bezrobocia w latach 2011 - 2013.

Wyszczególnienie	2011		2012		2013	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezrobocie	111	280	116	297	114	285

Źródło: M-GOPS w Działoszycach, wrzesień 2014

285 osób bezrobotnych na koniec 2013 stanowi 40,54% ogółu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W gminie jest tym samym 114 rodzin borykające się z problemem braku pracy, co stanowi 33,33% wszystkich rodzin korzystających z usług Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Aby pomóc osobom bezrobotnym w wejściu na rynek pracy M-GOPS od 2009 do 2013 roku realizował projekt systemowy pn.

„Aktywni na lokalnym rynku pracy” w ramach, którego osoby bezrobotne brały udział w szkoleniach oraz kursach zawodowych.

1.5.3. Pomoc społeczna

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Działoszycach (M-GOPS) realizuje w Mieście i Gminie zadania pomocy społecznej, której celem jest umożliwienie osobom i

rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości. W zakresie pomocy społecznej MGOPS realizuje zadania zlecone oraz własne o charakterze obowiązkowym na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zadania wynikające z programów rządowych poprzez świadczenie pracy socjalnej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń w formie pieniężnej, świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie osób wymagających stałej, całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. Realizuje on także zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wśród zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym, należy wymienić:

- ☐ przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- ☐ przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- ☐ prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- ☐ podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- ☐ współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej także są określone ustawowo. Należą do nich m.in.:

- ☐ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- ☐ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- ☐ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zaplecze lokalowe M-GOPS stanowią trzy pomieszczenia o powierzchni ok. 34 m², wydzielone w budynku Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce. Kadre Ośrodka stanowi 6 pracowników: kierownik, trzech pracowników socjalnych, dwóch pracowników biurowych.

Coraz większym problemem społecznym dla wielu rodzin jest brak wystarczających środków do życia. Z pomocy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa korzysta najwięcej osób spośród wszystkich kategorii, w których udzielana jest pomoc społeczna mieszkańcom Gminy. Osoby dotknięte problemem ubóstwa stanowią 59,74% wszystkich 703 osób korzystających z pomocy MGOPS.

Tabela 21: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń M-GOPS w latach 2010-2013r.

Wyszczególnienie	2011		2012		2013	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	136	420	124	378	139	422
Niepelnosprawność	72	146	78	180	73	151
Długotrwała lub ciężka choroba	58	108	50	89	58	108

Źródło: M-GOPS w Działoszycach wrzesień 2014r.

Tabela 22: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń M-GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych w latach 2011-2013r.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
------------------	------	------	------

	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: - rodziny niepełne, wielodzietne	56	180	54	157	57	187
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	2	2	4	9	2	2
Alkoholizm	0	0	1	4	1	3
Sytuacja kryzysowa	1	3	3	8	1	3
Zdarzenia losowe	1	2	2	6	11	21

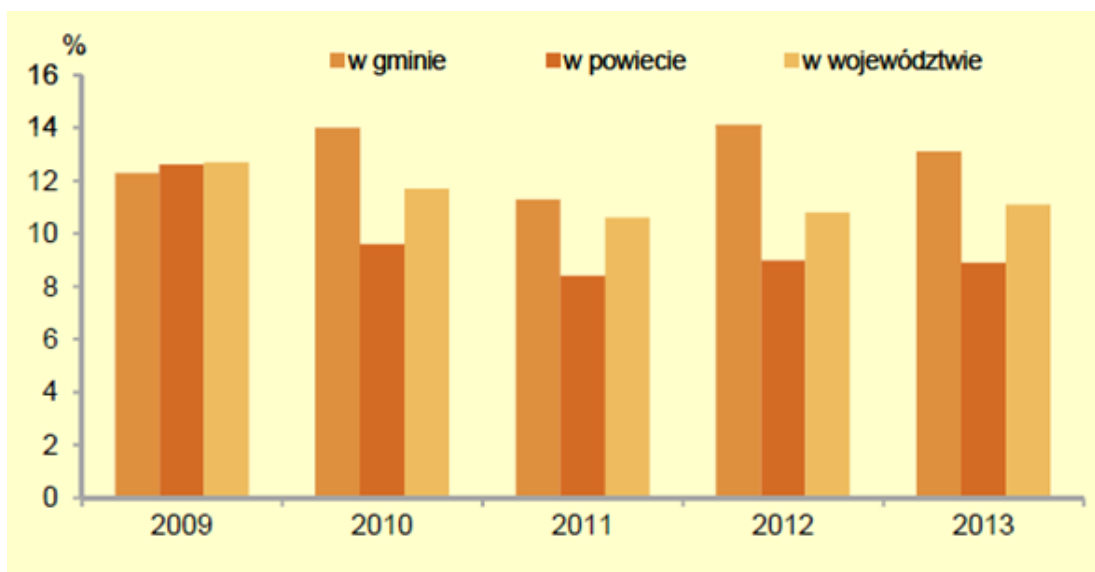
Źródło: M-GOPS w Działoszycach wrzesień 2014r.

Poza ubóstwem, które jest główną przyczyną przyznawania zasiłków przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, także ludzie niepełnosprawni, długotrwale lub ciężko chorzy oraz bezradni w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowią dużą grupę potrzebujących wsparcia z zakresu pomocy społecznej.

Podsumowując w 2013r. blisko 13,26% mieszkańców Miasta i Gminy korzysta z pomocy społecznej udzielanej przez M-GOPS w Działoszycach.

Ogółem liczba mieszkańców Miasta i Gminy Działoszyce	5300
Liczba osób korzystających z pomocy M-GOPS w Działoszycach	703
Procent osób korzystających z pomocy M-GOPS w Działoszycach	13,26%

Wykres 8: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, na tle danych dotyczących powiatu i województwa w latach 2009 – 2013.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach: Statystyczne vademecum samorządowca 2014r. W 2013r. wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wynosiły 3276,7 zł

1.5.4. Bezpieczeństwo

Miasto i Gmina Działoszyce obsługiwana jest przez Komisariat Policji w Działoszycach. W skład struktury Komisariatu wchodzi: Komendant, Zespół Kryminalny, Zespół Prewencji, Zespół Administracyjno – Gospodarczy.

Zdjęcie 58: Komisariat Policji w Działoszycach
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.5.5. Ochrona zdrowia

Na terenie Miasta i Gminy Działoszyce funkcjonuje samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej- Gminny Ośrodek Zdrowia, którego organem założycielskim jest Rada Miejska w Działoszycach. Zapewnia on opiekę lekarską, ginekologiczną, stomatologiczną, pielęgniarскую i położniczą i czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 – 18:00.

W Ośrodku Zdrowia w Działoszycach przyjmuje 2 lekarzy: medycyny rodzinnej, ginekolog, pediatra, stomatolog. Ośrodek zatrudnia w sumie 11 osób – 4 lekarzy, 4 pielęgniarki i 1 położną. Ośrodek wyposażony jest w podstawowy sprzęt medyczny n.in. EKG, wagę elektroniczną dla dorosłych i dzieci, detektor tętna płodu. GOZ

Tabela 23: Liczba osób zapisanych do Gminnego Ośrodka Zdrowia w Działoszycach stan na 05.09.2014r.

Grupy wiekowe	Mężczyźni	Kobiety
0 - 6	88	70
7 - 15	163	170
16 - 19	96	109
20- 65	1397	1195
Powyżej 65	404	609
Razem	2148	2153

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

1.5.6 Organizacje pozarządowe i kapitał społeczny Gminy

Obecnie na terenie Miasta i Gminy Działoszyce działają 2 zespoły sportowe, 3 zespoły ludowe, 17 ochotniczych straży pożarnych oraz 15 kół gospodyń wiejskich. W poniższych tabelach zamieszczono krótkie informacje dotyczące aktywności poszczególnych organizacji pozarządowych. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału społecznego w Mieście i Gminie Działoszyce.

Tabela 24: Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 09.09.2014r.

L.p.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	Data rejestracji
Zespoły Sportowe			
1.	Miejsko - Gminne Towarzystwo Sportowe w Działoszycach	ul. Skalbmierska 5, 28-440 Działoszyce	20.07.2011
2.	Ludowy Klub Sportowy "Świt" w Działoszycach	ul. Ogrodowa 6/10, 28-440 Działoszyce	2012
Zespoły Ludowe			
3.	Orkiestra Dęta	Dzierążnia	1924
4.	Zespół Ludowy „Działoszanki”	ul. Szkolna 5, 28-440 Działoszyce	2007
5.	Kapela Ludowa „Działoszacy”		1988

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Działoszycach

MIEJSKO - GMINNE TOWARZYSTWO SPORTOWE W DZIAŁOSZYCACH

Ideą Miejsko - Gminnego Towarzystwa Sportowego w Działoszycach jest przede wszystkim propagowanie kultury fizycznej wśród lokalnej społeczności. Według statutu celami Towarzystwa są:

- rozwijanie, rozpowszechnianie i propagowanie różnych dyscyplin sportu na terenie Miasta i Gminy Działoszyce,
- podejmowanie działań na rzecz promocji sportu,
- wychowanie dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez kulturę fizyczną, rekreację, sport i turystykę,
- ochrona praw i interesów oraz koordynacja działań członków Towarzystwa, zawodników, trenerów, licencjonowanych organizatorów imprez sportowych i działaczy piłkarskich,
- pozyskiwanie środków finansowych i przeznaczenie ich na prowadzenie działalności statutowej Miejsko - Gminnego Towarzystwa Sportowego,
- prowadzenie profilaktyki przeciwalkoholowej i narkotykowej wśród młodzieży i dorosłych oraz organizowanych przez wojewódzkie i krajowe związki sportowe rozgrywkach sportowych,
- przygotowanie członków Miejsko - Gminnego Towarzystwa Sportowego do udziału w imprezach sportowych dla osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych.

ORKIESTRA DĘTA Z DZIERAŻNI

Orkiestra Dęta z Dzierąźni powstała w 1924 r. staraniem ks. Romana Zelka, początkowo działała pod kierownictwem tamtejszego organisty, Romana Pachlewskiego. Początki były trudne, instrumenty kupowano za dobrowolne składki, nieraz nawet w naturze, np. zboże, a ks. Zelek sprowadzał instrumenty z Włoch i Czechosłowacji. Pierwsze próby odbywały się na plebani z udziałem 20 osób. Kolejnymi kapelmistrzami byli S. Czechowicz, Stanisław Pachlewski i organista Władysław Marzec. Gdy nadeszła II wojna światowa, orkiestra zawiesiła działalność, ukrywając instrumenty w organach kościelnych. Po wojnie z dawnego składu pozostały trzy osoby, a po śmierci Stanisława Marca, orkiestra rozpadła się.

Dopiero w 1972 r. postanowiono reaktywować orkiestrę. Propozycję podczas wiejskiego zebrania w Sudole wysunął Stanisław Bugaj. Dokonać tego miał Mieczysław Klepka, który przyjmując to zadanie zaczął samodokształcanie tworząc partytury na różne instrumenty. Ponadto w swoim domu uczył nowych członków zespołu. Rozpoczęto zakup instrumentów w sklepach muzycznych Kielc i Krakowa, ale wciąż brakowało środków. Postanowiono, więc sięgnąć po instrumenty sprzed wojny i po rozmowie z ks. Latałą udało się odzyskać część starych, w większości wymagających renowacji instrumentów.

Początkowo reaktywowana orkiestra działała przy OSP w Sudole, ale tylko przez dwa lata, później przeniesiono ją do Dzierąźni, gdzie w 1981 r. ówczesny dyrektor miejscowej szkoły podstawowej Józef Bałaga, przekazał pomieszczenie, które do dzisiaj służy muzykom, jako sala prób.

Od początku istnienia, orkiestra bierze czynny udział w życiu gminy, występując prawie na każdej uroczystości gminnej oraz biorąc udział w różnych konkursach i przeglądach.

ZESPÓŁ LUDOWY „DZIAŁOSZANKI”

Działoszanki istnieją od 2006 roku. Zostały utworzone przy szkole podstawowej i gimnazjum w Działoszytach. Od samego początku grupa prowadzi aktywną działalność artystyczną na forum gminy, powiatu, województwa, a nawet kraju. Zespół chętnie bierze udział we wszelkiego rodzaju konkursach i festiwalach, a także uświetnia imprezy okolicznościowe.

Działoszanki mają na swoim koncie wiele osiągnięć na szczeblu wojewódzkim, ale nie brakuje także nagród w ogólnopolskich konkursach. Warto wymienić tu Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej, gdzie zespół już dwukrotnie zdobywał nagrody:

- w 2013 roku była to Brązowa Jodła
- w 2014r. zespół uplasował się na drugim miejscu otrzymując Srebrną Jodłę.

Ciekawie prezentuje się repertuar zespołu, gdyż obejmuje on przede wszystkim stare, nieośpiewane i oryginalne pieśni ludowe z południowych terenów naszego województwa. Działoszanki wykonują je a cappella, bądź przy akompaniamencie akordeonowym opiekuna zespołu i to co ważne wykonywane są z zachowaniem gwary, czyli swoistego języka mieszkańców wsi.

Zdjęcie 59: Zespół Ludowy „Działoszanki” Źródło: www.echodnia.eu

KAPELA LUDOWA „DZIAŁOSZACY”

Kapela ludowa „Działoszacy” powstała w 1988 r. i działa przy Miejsko - Gminnym Centrum Kultury w Działoszycach. Na początku swojego istnienia występowała pod nazwą „Małopole”. Od chwili powstania kierownikiem kapeli jest Adam Kocerba grający na akordeonie oraz harmonii polskiej. Pozostali członkowie kapeli to:

- Marek Juzaszek grający na skrzypcach,

- Piotr Wierzbą na klawecie,
- Paweł Wierzbą na trąbce,
- Tadeusz Nalepą na kontrabasie.

Na przestrzeni 25 lat członkami kapeli byli również instrumentalisci: Adam Pieczyrak grający na skrzypcach, Andrzej Kozłowski na kontrabasie, Marian Michta na skrzypcach, Andrzej Kałwa na kontrabasie, Stanisław Kozłowski na klawecie, Stanisław Mucha na skrzypcach, Leszek Tracz na trąbce, Andrzej Madetko na klawecie, Marek Nanuś na skrzypcach oraz soliści śpiewacy: Zbigniew Leszczyński i Jerzy Jurkowski.

Od chwili powstania kapela prowadzi bardzo aktywną działalność artystyczną. Uświetnia swoimi występami imprezy i uroczystości powiatu, województwa oraz kraju. W lipcu 2003r. kapela nagrała audycję radiową, która została wyemitowana przez Rozgłośnie Polskiego Radia w Kielcach, propagując w ten sposób autentyczny folklor muzyczny Podkarpacia. We wrześniu 2009 r. kapela nagrała kolejną audycję w Polskim Radiu Kielce, podczas której zaprezentowała oryginalne melodie ludowe z południa województwa świętokrzyskiego. Kapela czternastokrotnie uczestniczyła w Międzynarodowych Buskich spotkaniach z Folklorem zdobywając pięciokrotnie prestiżową nagrodę im. Piotra Gana, fundowaną przez Polskie Radio Kielce (1991, 1994, 2003, 2009, 2011 r.). Dwukrotnie „Działoszyce” zdobyli w swojej kategorii I miejsce (1993, 2001 r.).

Zdjęcie 60: Kapela podczas uroczystości dożynkowych w Januszowicach w 2001r.

W maju 2009 r. kapela brała udział w I Przeglądzie Kapel im. Kazika Krawczyka w Chrobrzu, gdzie zdobyła II miejsce. W 2010 r. w tym samym przeglądzie odbywającym się w Niegosławicach kapela zdobyła Grand — Prix. W 2011 r. kapela zajęła II miejsce podczas Międzykulturowego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych „Zagłębie i Sąsiedzi” w Dąbrowie Górniczej i I — miejsce podczas Przeglądu Amatorskich Zespołów Muzycznych Chlewicach w 2012r.

Kapela „Działoszacy” poprzez propagowanie muzyki ludowej w społeczeństwie spełnia szczytne zadanie ratowania jej od zapomnienia, a jest ona bardzo ważnym elementem dziedzictwa kulturowego Ponidzia i Gminy Działoszyce.

Ochotnicze Straże Pożarne

Tabela 25: Wykaz OSP działających na terenie Gminy Działoszyce – stan na 01.10.2015r.

Lp.	OSP	Typ OSP M/S ¹¹	Prezes	Adres jednostki
1.	OSP Bronocice	M	Józef Bartos	Bronowice 50 28-440 Działoszyce
2.	OSP Chmielów	M	Stanisław Kocel	Chmielów 44 28-440 Działoszyce
3.	OSP Dębiany	M		28-440 Działoszyce
4.	OSP Działoszyce	S	Marian Wędrychowski	Ul. Pińczowska 3 28-440 Działoszyce
5.	OSP Dzierążnia	S	Ryszard Kocerba	Dzierążnia 77 28-440 Działoszyce
6.	OSP Jakubowice	S	Henryk Kołton	Jakubowice 56 28-440 Działoszyce
7.	OSP Januszowice	M	Jan Zachariasz	Januszowice 5 28-440 Działoszyce
8.	OSP Marianów	M		28-440 Działoszyce
9.	OSP Opatkowice	M	Tadeusz Strączek	28-440 Działoszyce
10.	OSP Pierocice	M	Leopold Brzeszcz	Pierocice 76 28-440 Działoszyce

¹¹ S - jednostki posiadające środek transportu (woz bojowy, nawet GLM)

M - jednostki nieposiadające środka transportu, a jedynie np. motopompę oraz armaturę wodną.

11.	OSP Sancygniów	S	Jan Zawartka	Sancygniów 37 28-440 Działoszyce
12.	OSP Sudół	M	Andrzej Chmielewski	Sudół 13 28-440 Działoszyce
13.	OSP Sypów	M	Stanisław Woźniak	Sypów 42 28-440 Działoszyce
14.	OSP Szyszczyce	M		Szyszczyce 54 28-440 Działoszyce
15.	OSP Świerczyna	M	Zenon Kula	Świerczyna 28-440 Działoszyce
16.	OSP Teodorów	M	Józef Cepak	Teodorów 50 28-440 Działoszyce
17.	OSP Wola Knyszyńska	M	Marek Gwiazda	Wola Knyszyńska 50 28-440 Działoszyce

Źródło: KRS oraz dane z Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

Koła Gospodyń Wiejskich

Tabela 26: Wykaz KGW działających na terenie Gminy Działoszyce – stan na 09.09.2014r.

Lp.	KGW	Przewodnicząca	Adres siedziby
1.	KGW w Biedrzykowicach	Agnieszka Ożóg	Biedrzykowice 28 28-440 Działoszyce
2.	KGW w Chmielowie	Łucja Przeniosło	Chmielów 18 28-440 Działoszyce
3.	KGW w Dębianach	Anna Krawczyk	Dębiany 2 28-440 Działoszyce
4.	Grupa Odnowy Wsi	Maria Paterek	Dzierążnia 14
	w Dzierążni		28-440 Działoszyce
5.	KGW w Gaiku	Anna Kozłowska	Gaik 30 28-440 Działoszyce
6.	KGW w Jakubowicach	Ewa Kołton	Jakubowice 62 28-440 Działoszyce
7.	KGW w Kujawkach	Barbara Książek	Kujawki 5 28-440 Działoszyce
8.	KGW w Kwaszynie	Katarzyna Wiejacha	Kwaszyn 14 28-440 Działoszyce
9.	KGW w Niewiatrowicach	Lucyna Krawczyk	Niewiatrowice 19 28-440 Działoszyce

10.	KGW w Opatkowicach	Anna Ciesielska	Opatkowice 30 28-440 Działoszyce
11.	KGW w Sudole	Justyna Jastrzębska	Sudół 49 28-440 Działoszyce
12.	KGW w Świerczynie	Mariola Woźniak	Świerczyna 34 28- 440 Działoszyce
13.	KGW w Sancygniowie	Agnieszka Jędruch	Sancygniów 6 28-440 Działoszyce
14.	KGW w Wola Knyszyńska	Jolanta Banaszek	Wola Knyszyńska 26 28- 440 Działoszyce
15.	KGW w Dębowcu	Janina Szczubiał Cichoń	Dębowiec 28-440 Działoszyce
16.	KGW w Dziekanowicach		Dziekanowice 28-440 Działoszyce
17.	KGW W Zagajach Dębiańskich		Zagaje Dębiańskie 28- 440 Działoszyce
18.	KGW w Pierocicach	Zastępca Przewodniczącej	Pierocice 28-440 Działoszyce

Źródło: KRS oraz dane z Urzędu Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

Ponadto w Gminie działa **Klub Seniora „Jesienna Róża”**, który powstał w maju 2008 r. na bazie Koła Emerytów i Rencistów. Klub liczy 60 członków z terenu Miasta i Gminy Działoszyce, ale posiada również członków z innych gmin. Działalność Klubu polega na organizowaniu wspólnych wyjazdów i spotkań, czynnym udziale w uroczystościach, świętach państwowych i uroczystościach lokalnych, a także udzielaniu pomocy będącym w potrzebie. Klub współpracuje m.in. z Miejsko-Gminnym Centrum Kultury w Działoszycach.

Tabela 27: Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Miasta i Gminy Działoszyce podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego 25.05.2014 na tle innych gmin powiatu i województwa

Obwód wyborczy/siedziba Państwowej Komisji Wyborczej		Liczba:			Frekwencja (%)	Liczba głosów ważnych	Procent ważnych głosów
		Osób uprawnionych do głosowania	Wydanych kart do głosowania i wysłanych pakietów wyborczych	Kart ważnych (głosów oddanych)			
Województwo świętokrzyskie		1 042 371	219 265	219 233	21,03	211 263	96,36
Powiat pińczowski, w tym:		34 550	6 091	6 091	17,63	5 847	95,99
Kije		3 745	648	648	17,30	615	94,10
Michałów		3 885	615	615	15,83	575	93,50
Pińczów		18 589	3 549	3 549	19,09	3 427	96,56
Złota		3 900	630	630	16,15	607	96,35
Gmina Działoszyce, w tym:		4 431	649	649	14,65	623	95,99
1.	Hala Sportowa Zespół Szkół w Działoszycach 28440 Działoszyce ul. Szkolna 5	864	107	107	12,38	105	98,13
2.	Urząd Miasta i Gminy w Działoszycach 28-440 Działoszyce ul. Skalbmierska 5	916	131	131	14,30	121	92,37
3.	Szkoła Podstawowa w Dzierążni 28-440 Dzierążnia 171	922	159	159	17,25	156	98,11
4.	Remiza OSP w Sancygniowie 28-440 Sancygniów 37	525	63	63	12,00	62	98,41
5.	Szkoła Podstawowa w Stępolicach 28-440 Stępocice 4	634	100	100	15,77	97	97,00
6.	Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Szyszczycach 28-440 Szyszczycy 54	570	89	89	15,61	82	92,13

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza wrzesień 2014r.

Jak widać na podstawie w/w tabeli w Mieście i Gminie Działoszyce frekwencja wyniosła 95,99 % i była nieznacznie niższa od frekwencji w powiecie oraz w województwie.

1.6. Edukacja i organizacja czasu wolnego

1.6.1. Edukacja szkolna

W obszarze oświaty na terenie Miasta i Gminy Działoszyce funkcjonuje kilka placówek oświatowych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 28: Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Miasta i Gminy Działoszyce– według stanu na dzień 08.09.2014r.

Lp.	Szkoła	Adres	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba etatów
1.	Gimnazjum w Działoszycach	ul. Szkolna 5 28-440 Działoszyce tel/fax: 41 3526158 email: spgimdzialoszyce@wp.pl	275	27	27,92 (nauczyciele 20,97 + administracja i obsługa 7)
2.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Działoszycach	ul. Szkolna 5 28-440 Działoszyce tel/fax: 41 3526158 email: spgimdzialoszyce@wp.pl			
3.	Szkoła Podstawowa w Dzierżni	Dzierżnia 171, 28 -440 Działoszyce Tel.: 413527004 email: spdzieraznia@neostrada.pl	57 + 15 oddział przedszkolny	8+1	10,78 (nauczyciele 8,78+ administracja i obsługa 2)
4.	Szkoła Podstawowa w Stępolicach	Stępocice 4 28-440 Działoszyce Tel: 41 352 80 25 email: szkolastepocice@o2.pl	48 + 22 oddział przedszkolny	10	10,48 (nauczyciele 8,48+ administracja i obsługa 2)

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

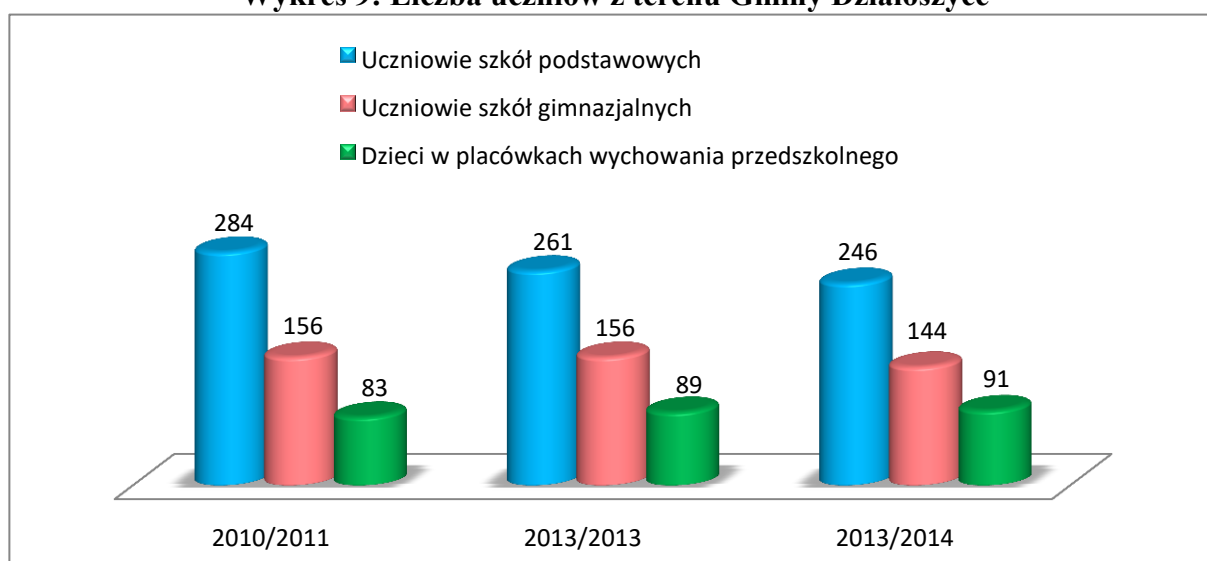
Tabela 29: Zaplecze techniczne poszczególnych szkół na terenie Gminy Działoszyce– według stanu na dzień 08.09.2014r.

Lp.	Szkoła	Sala komputerowa	Sala sportowa/ hala	boisko	Liczba sal lekcyjnych
1.	Gimnazjum w Działoszycach	28 stanowisk (2 sale komputerowe po	Sala gimnastyczna w pełni wyposażona w	TAK	27

2.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Działoszycach	14 stanowisk) Serwer z dostępem do internetu Tablica interaktywna	drabinki ścienne, materace, kozła, ławeczki, piłki		
3.	Szkoła Podstawowa w Dzierążni	11 stanowisk (1 sale komputerowe) Serwer z dostępem do internetu	Sala wyposażona w drabinki ścienne, materace, kozła, ławeczki, piłki	TAK (do piłki ręcznej)	8
4.	Szkoła Podstawowa w Stępcicach	10 stanowisk (1 sale komputerowe)	sala o wymiarach 11,7 x 5,6	TAK	7

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszycy wrzesień 2014r.

Wykres 9: Liczba uczniów z terenu Gminy Działoszycy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urzędu Statystycznego w Kielcach:

Statystyczne vademecum samorządowca 2014r.

Powyższy wykres pokazuje, iż z roku na rok liczba uczniów zarówno w szkołach podstawowych jak i gimnazjum maleje. Odmienna sytuacja jest natomiast w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym, których przybywa.

ZESPÓŁ SZKÓŁ W DZIAŁOSZYCACH

W roku 1860 z inicjatywy władz administracyjnych otwarto w Działoszycach szkołę koedukacyjną, której kierownikiem był nauczyciel Kowalski, zaś ona sama mieściła się

wynajętym w lokalu. Fundusze na utrzymanie szkoły czerpano z budżetu miejskiego. Po roku 1863 językiem wykładowym był język rosyjski.

Po reformie agrarnej szkoła otrzymała grunty, a następnie własny, specjalnie na ten cel wybudowany budynek szkoły, który stanął około 1897 roku.

Zdjęcie 61: Szkoła Podstawowa w Działoszycach

Źródło: <http://zsdzialoszyce.pl/o-szkole.html>

W 1911 roku otwarto drugą żeńską szkołę. W 1914 r. na polecenie austriackich władz okupacyjnych wprowadzono do nauczania język niemiecki. Dopiero po przejęciu szkolnictwa przez władze polskie, wprowadzono język ojczysty.

Rok 1922 - powstaje w Działoszycach pełna siedmioklasowa koedukacyjna publiczna szkoła powszechna. Sale lekcyjne wynajmowane są w budynkach prywatnych. W roku szkolnym 1924/25 r. do tutejszej szkoły przyłączono szkoły w Chmielowie i Dziekanowicach.

W roku 1928 Rada Miejska na posiedzeniach w dniu 22 lutego i 1 marca 1930 r. uchwaliła budowę siedmioklasowej szkoły, która miała być żywym pomnikiem z okazji

10-lecia odzyskania niepodległości. W krótkim czasie wzniesiono fundamenty i sutereny, a następnie wysoki parter. Na dalsze prace brakło pieniędzy. Długie starania o subwencje w Kuratorium i Ministerstwie uwieńczone zostały nikłym rezultatem, gdyż przyznano 5000 zł co w porównaniu z całkowitym kosztem 700 000 zł. potrzebnym na wybudowanie gmachu były „kroplą w morzu potrzeb”.

W roku 1931/32 nastąpił podział dotychczasowej 27 oddziałowej szkoły, na dwie siedmioklasowe szkoły, męską i żeńską. W ten sposób rozpoczęła swój samodzielny byt

siedmioklasowa Publiczna Szkoła Powszechna Żeńska w Działoszycach. Wszystkie izby lekcyjne mieściły się w domach prywatnych. Były to sale niewygodne.

W latach 1995-1996 szkoła zostaje przejęta przez gminę. Rok później rozpoczęły się przygotowania do uroczystości związanej z nadaniem szkole imienia Tadeusza Kościuszki. W roku 1999 w wyniku reformy utworzone zostaje gimnazjum, które początkowo liczy trzy pierwsze klasy. Uczniowie dowożeni są z odległych wiosek, z Dzierążni, Sudółu, Gaika, Zagaja Dębiańskiego, ze Szyszczyc, Stępolic, z Wolicy i Zagórza¹². Obecnie Gimnazjum wraz ze Szkołą Podstawową im. Tadeusza Kościuszki tworzy Zespół Szkół w Działoszycach.

Rysunek 1: Logo Szkoły Podstawowej

Rysunek 2: Logo Gimnazjum w Działoszycach im. Tadeusza Kościuszki w Działoszycach

SZKOŁA PODSTAWOWA W DZIERAŻNI

Szkoła w Dzierążni została założona już 1844 jako szkoła ludowa, która mieściła się w starej organistówce. 1869 roku powstała tu szkoła gminna, której pierwszym nauczycielem zostaje p. Markowski. Szkoła posiada już własny budynek murowany, wybudowany przy drodze vis a vis plebani. Językiem wykładowym jest język rosyjski (zabór rosyjski). Tragicznym rokiem dla szkoły był rok, 1917 kiedy to budynek szkoły spłonął a szkoła zostaje przeniesiona do budynku prywatnego. W 1918 rok szkoła przechodzi pod zarząd Inspektoratu Szkolnego w Pińczowie.

¹² <http://zsdzialoszyce.pl/>

1923 roku szkoła przekształca się w pięcioklasową. Religii w szkole uczy tutejszy proboszcz Ks. Roman Zelek. Wybrany senatorem na ostatnią kadencję w II Rzeczypospolitej, duchowny był proboszczem w Dzierążni w latach 1922-34¹³. Dzięki inicjatywie Ks. Proboszcza Zelka 28 lutego 1928 roku zostaje zatwierdzony plan budowy nowej szkoły i gromadzone są materiały na budowę. W 1924 rok szkoła liczy 417 dzieci – jest już szkołą siedmioklasową. W 1925 rok 20 października następuje poświęcenie kamienia węgielnego pod nową szkołę. Poświęcenia dokonał Ks.Bp Augustyn Łosiński. Budowa szkoły ruszyła. Przeniesienie szkoły do nowego budynku nastąpiło 3 stycznia 1930 roku.

Zdjęcie 62: Szkoła Podstawowa w Dzierążni – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

W styczniu 1947 roku uruchomiono w budynku szkolnym przedszkole dla dzieci. Zajęcia odbywały się codziennie. Dokończono budowę sal mieszczących się w suterrenach, gdzie umiejscowiono przedszkole, świetlicę, bibliotekę, szatnię i mieszkania dla obsługi szkoły. Szkoła była wówczas ośmioklasowa. W 1948 rok szkoła w Dzierążni zostaje zreformowana na szkołę „jedenastolatkę”. W 1974 roku w szkole trwa budowa sali gimnastycznej w Dzierążni, zakładane jest centralne ogrzewanie¹⁴. Obecnie do szkoły uczęszcza 57 uczniów oraz 15 przedszkolaków. Szkoła posiada salę komputerową wyposażoną w 11 stanowisk oraz serwer z

¹³ Źródło: <http://www.skarzysko24.pl/miasto-i-powiat/atracje-turystyczne/2464-odkrywamy-swietokrzyskiedzieraznia.html>

¹⁴ Źródło: <http://www.dzieraznia.prv.pl/>

dostępem do internetu, bibliotekę, salę sportową o wymiarach 11,7 m x 5,6 m. Obok szkoły znajduje się boisko do piłki ręcznej.

SZKOŁA PODSTAWOWA W STĘPOCICACH

Szkoła Podstawowa w Stępcicach została założona jeszcze przed II wojną światową. Mieściła się wówczas w starym, ciasnym budynku przypominającym dworek. Przez wiele lat kierowana była przez pana Henryka Zięcika. Pozostałością z tamtych czasów są dokumenty szkolne. Najstarszy dziennik Szkoły Powszechnej w Stępcicach zachował się z roku szkolnego 1922/23 - w tym roku była to szkoła 2-klasowa. W roku szkolnym 1923/24 szkoła była już szkołą 3-klasową. Pierwszy, znajdujący się w archiwum szkolnym, dokument podbity pieczęcią z widniejącym napisem Stępcice pochodzi z roku 1942. Jest to świadectwo ukończenia II półrocza roku szkolnego 1941/42, wystawione w języku polskim i niemieckim z datą 30 czerwca 1942 roku. Z tego roku zachowały się również dzienniki lekcyjne. Nowy budynek szkoły, który jest jej siedzibą po dzień dzisiejszy, został oddany do użytku w 1970 roku. Jest to typowa "tysiąclatka".

Zdjęcie 63: Szkoła Podstawowa w Dzierżni – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Nazwę szkół „tysiąclecia” wiązano wówczas z obchodzonymi oficjalnie uroczystościami 1000-lecia Państwa Polskiego, przypadającymi na rok 1966. Budowniczym nowego budynku szkoły był ówczesny dyrektor szkoły pan Józef Zięcik, który kierował szkołą aż do 1985 roku, kiedy to przeszedł na zasłużoną emeryturę. Kolejnym dyrektorem szkoły była pani Regina Karendał. W czasach funkcjonowania w Stępcicach gminy placówka działała jako Zbiorcza Szkoła Gminna, później jako ośmioklasowa szkoła podstawowa. Od 30.06.1999r. szkoła jest placówką

sześcioklasową z oddziałem przedszkolnym¹⁵. Szkoła posiada salę komputerową wyposażoną w 10 stanowisk, bibliotekę, salę sportową o wymiarach 11,7 m x 5,6 m. Obok szkoły znajduje się boisko.

Rysunek 3: Logo Szkoły Podstawowej w Stępcicach

1.6.2. Edukacja przedszkolna

Edukację przedszkolną na terenie Miasta i Gminy Działoszyce realizuje Przedszkole Samorządowe w Działoszycach, nie występują natomiast przedszkola niepubliczne.

Tabela 30. Wykaz przedszkoli z terenu Gminy Działoszyce

Lp.	Przedszkole	Adres	Liczba przedszkolaków	Liczba nauczycieli	Liczba etatów
1.	Przedszkole Samorządowe w Działoszycach	ul. Krakowska 5, 28 – 440 Działoszyce Email: przedszkole.dzialoszyce@wp.pl	57	5	5,34 (nauczyciele 3,09 + administracja i obsługa 2,25)

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

W latach 20 -tych XX w. istniała w Działoszycach tzw. "ochronka" prowadzona przez siostry zakonne. Pierwsze przedszkole powstano w 1945 roku. Jego pierwotna nazwa to Przedszkole Publiczne w Działoszycach. Praca przedszkola trwała od 7:00 – 17:00.

W latach 50 -tych do przedszkola uczęszczało przeciętnie około 60 - 70 dzieci.

W 1972 roku przedszkole zmieniło nazwę na Państwowe Przedszkole w Działoszycach i zostało przeniesione do nowo wybudowanego budynku.

¹⁵ <http://szkolastepocice.edupage.org/about/?subpage=1&>

Obecnie przedszkole jest placówką samorządową, liczącą 2 oddziały i obejmującą opieką i wychowaniem około 50 dzieci rocznie. Przedszkole dysponuje 2 pomieszczeniami przedszkolnymi wyposażonymi w 2 komputery oraz stołówką.

1.6.3. Infrastruktura sportowa

Na terenie Miasta i Gminy znajduje się kilka boisk sportowych. Są to boiska zlokalizowane głównie przy budynkach Ochotniczych Straż Pożarnych oraz przy szkołach. Obiekty te są już w większości stare i wymagają odnowienia. W samych Działoszycach znajduje się stadion sportowy z bieżnią, boiskiem do gry w koszyków, piłkę siatkową oraz kortem do tenisa ziemnego.

Zdjęcie 64: Kompleks sportowy w Działoszycach –
fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

1.6.4. Biblioteka Publiczna

W 1906 r. Koło Polskiej Macierzy Szkolnej utworzyło w Działoszycach Bibliotekę im. H. Sienkiewicza. W latach międzywojennych została ona zlikwidowana, a dwie szafy pełne książek umieszczono w lokalu miejskiej ochronki. Przed 1939 r. istniała też w Działoszycach biblioteka żydowska Hatchio (ok. 3 tys. tomów) i biblioteka szkolna (ok. 500 tomów). 8 maja 1947 r. powstała Miejska Biblioteka Publiczna, a jej zaczątek stanowił skromny księgozbiór Biblioteki im. H. Sienkiewicza. Mieszkańcom udostępniono około 500 woluminów. Kierownikiem biblioteki została Pani Genowefa Pilniakowska. Oficjalne otwarcie placówki nastąpiło 2 stycznia 1948 r. Szafy biblioteczne mieściły się wówczas w gabinecie burmistrza.

Wkrótce księgozbiór powiększył się o zbiory prywatne, zakupy centralne i książki wypożyczone z biblioteki powiatowej. Zaczęła rosnąć ilość czytelników i woluminów.

W 1964 r. w stosunku do liczby mieszkańców biblioteka posiadała około 50% czytelników. Był to jeden z najwyższych w kraju wskaźników, za który działoszycka biblioteka otrzymała nagrodę Ministra Kultury i Sztuki. W 1963 r. bibliotekę przeniesiono do nowego budynku, utworzono czytelnię. W sierpniu 2001 r. wraz z przeniesieniem M-GOK z budynku przy Placu Partyzantów 1 do budynku przy ul. Ogrodowej 6. Zarząd Miasta i Gminy zmienił jego nazwę na Miejsko - Gminne Centrum Kultury włączając do jego struktur także Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy. Biblioteka czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 16 (poniedziałek, środa, piątek) i od 10 do 18 (wtorek, czwartek). Stan księgozbioru biblioteki na koniec 2013 roku wynosił: 12 844 woluminów. W 2013r. do zbiorów biblioteki dołączono 266 woluminów z tego 153 woluminów zakupionych zostało z budżetu własnego, 113 woluminów zakupiono z dotacji Ministra Kultury. Ogółem w 2013 roku wypożyczono na zewnątrz 6509 woluminów

Stan odwiedzających bibliotekę na koniec 2013 roku wyniósł 199 czytelników. Strukturę czytelników według wieku i rodzaju wykonywanych zajęć zawiera poniższa tabela.

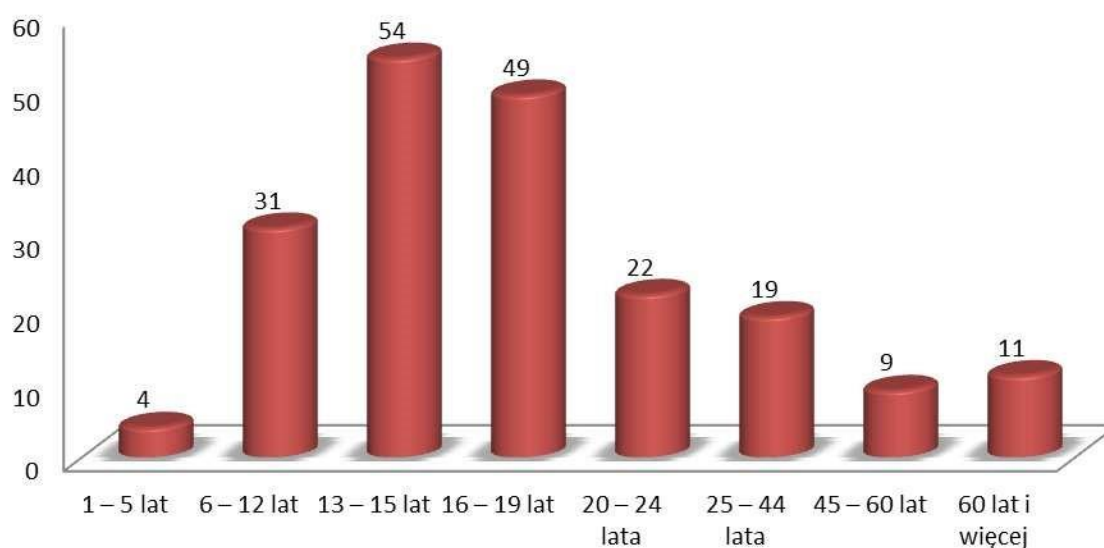
Tabela 31: Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej w Działoszycach według wieku i rodzaju wykonywanego zajęcia

L.p.	Przedział wieku	Liczebność	Rodzaj wykonywanego zajęcia	Liczebność
1.	1 – 5 lat	4	Dzieci	4
2.	6 – 12 lat	31	Uczniowie	130
3.	13 – 15 lat	54	Studenci	15
4.	16 – 19 lat	49	Pracownicy umysłowi	14
5.	20 – 24 lata	22	Robotnicy	10
6.	25 – 44 lata	19	Rolnicy	15
7.	45 – 60 lat	9	Inni zatrudnieni	1
8.	60 lat i więcej	11	Emeryci, renciści	10
9.	-		Pozostali, niezatrudnieni	

Źródło: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Działoszyce wrzesień 2014r.

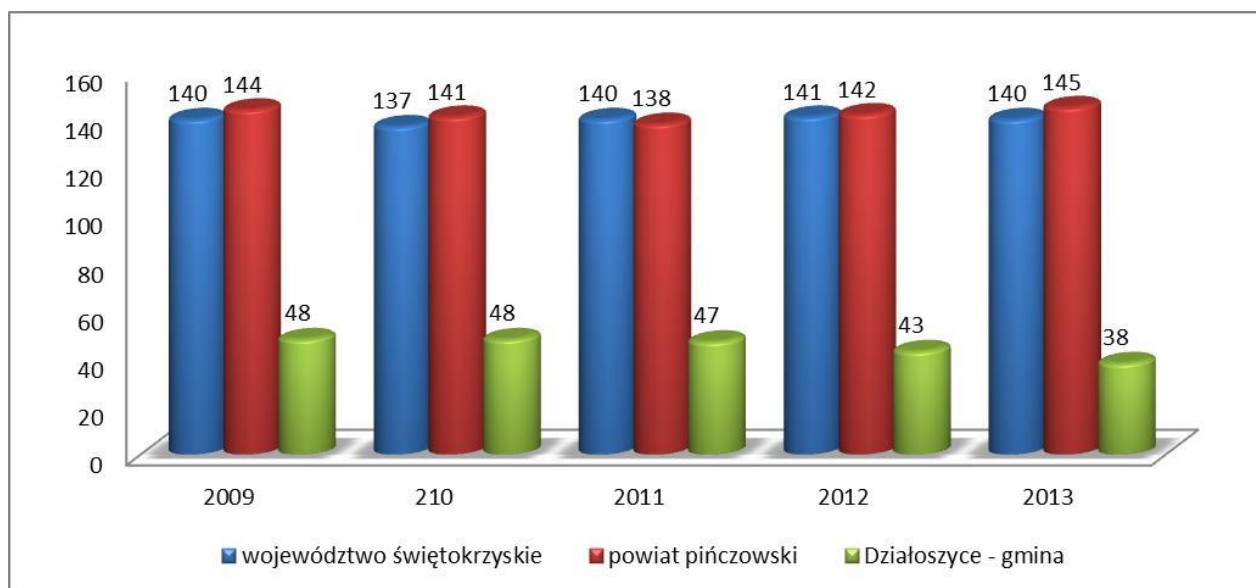
W pomieszczeniu biblioteki mieści się czytelnia internetowa IKONK@ udostępniająca trzy stanowiska komputerowe. W roku 2013 biblioteka zorganizowała kilkanaście różnych imprez/spotkań, w tym m.in. wieczorek literacki („Głośne czytanie”, „Wieczór, recytatorski”), konkurs literacki i plastyczny dla dzieci i młodzieży, zajęcia plastyczne na temat „Moje ulubione wakacje”, „Kartki Bożonarodzeniowe”. W Bibliotece odbywają się również regularnie spotkania „Klubu Miłośników Książki”.

Wykres 10: Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Biblioteki Publicznej wrzesień 2014r.
Liczba czytelników w gminie Działoszyce z roku na rok maleje, obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 11: Czytelnicy biblioteki na 1000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.
<http://www.stat.gov.pl>

1.6.5. Kultura

Animatorem działań o charakterze kulturalnym w gminie Działoszyce jest Miejsko - Gminne Centrum Kultury, które stara się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w tym zakresie. Na terenie Miasta i Gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne, sprzyjające promowaniu dziedzictwa oraz niepowtarzalnego dorobku duchowego i materialnego Miasta i Gminy Działoszyce wpływając zarazem na jej rozwój.

Zdjęcie 65: Budynek Miejsko – Gminnego Centrum Kultury w Działoszycach

Źródło: <http://czasnawypoczynek.pl>

Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Działoszycach zostało utworzone 1 stycznia 1977 roku, jako Gminny Ośrodek Kultury w Działoszycach. W latach 80 -tych działały tu: zespoły śpiewacze, kolędnicze, kapele ludowe, grupy recytatorów. Wokół GOK-u skupiono ludzi kultywujących tradycję i obrzędowość. Corocznie działoszycki Ośrodek Kultury organizował "Andrzejkę", "Mikołajki", dyskoteki. U schyłku lat 90-tych przy GOK działała formacja "PEROXIDE". Grupa wydała kasetę magnetofonową i zasłynęła brawurowym występem podczas przeglądu w Kazimierskim Domu Kultury. Z imprez rekreacyjnych na uwagę zasługiwały: wakacyjny turniej piłki koszykowej, oraz koszykówki ulicznej pn. "Street Ball", bieg na 1 milę, rajd pieszy. Tradycyjnie organizowano dożynki i święto ludowe, Dzień Strażaka, święta partii politycznych, ZBOWiD, KGW. W GOK-u prowadzono również różnego rodzaju kursy m.in języka angielskiego, nauki tańca, zajęcia z rytmiki. Dużym powodzeniem cieszył się MŁODZIEŻOWY KLUB DYSKOTEKOWY "ZODIAK" utworzony w 1974 roku. Klub posiadał bardzo nowoczesne jak na te czasy urządzenia oświetleniowe, system dźwięku stereo

oraz własną listę przebojów. Przy GOK-u działała sekcja aerobiku dla klas VI-VII Szkoły Podstawowej, która swym udziałem uświetniała imprezy oraz brała udział w konkursach i przeglądach. W roku 1999 zmieniono nazwę GOK na Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. 1 lipca 2001 roku wraz z przeniesieniem M-GOK z budynku przy pl.

Partyzantów 1 do budynku przy ul. Ogrodowej 6 Zarząd Miasta i Gminy zmienił jego nazwę na Miejsko-Gminne Centrum Kultury. Obecnie M-GOK również prowadzi aktywnie swoją działalność organizując różnego rodzaju imprezy, spotkania oraz realizując liczne projekty.

1.6.6. Świetlice, domy ludowe i place zabaw

Dobrym przykładem miejsca, które skupia osoby aktywnie uczestniczące w życiu miejscowości jest **światlica wiejska** – spełniająca rolę centrum aktywności społecznej, miejsca otwartego na każdego bez względu na status społeczny, wykształcenie, sytuację socjalno – bytową. Światlica jest, bowiem budynkiem lub pomieszczeniem przeznaczonym do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań, a także integracji lokalnych społeczności.

Na terenie Miasta i Gminy Działoszyce działają trzy **światlice wiejskie** w **Sancygniewie** i w **Sudole** oraz w **Dzierążni**.

Zdjęcie 66: Budynek OSP oraz Świetlicy wiejskiej w miejscowości Sudół
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Głównymi zadaniami świetlic jest:

- troska o wychowanie dzieci,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży miejsca do spędzania wolnego czasu,
- pomoc rodzinom w prawidłowym wychowaniu dzieci,
- tworzenie optymalnych warunków rozwoju dziecka,
- zaspokajanie potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych,
- wzbogacanie potrzeb poprzez rozwijanie zainteresowań dzieci,

- propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- zapewnienie dzieciom możliwości rozwoju społeczno-moralnego,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc w odrabianiu prac domowych,
- rozwijanie umiejętności pracy indywidualnej oraz współdziałania w grupie.

Z uwagi na fakt, że istnieje możliwość dofinansowania tworzenia świetlic ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020 warto zwrócić uwagę, że pewien potencjał na wygospodarowanie pomieszczeń świetlicowych mają remizy Ochotniczych Straży Pożarnych.

Zdjęcie 67: Budynek OSP oraz świetlicy wiejskiej w miejscowości Sancygniów
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Świetlica w Sancygniowie to część projektu dofinansowanego ze środków unijnych, który nosi nazwę „Zagospodarowanie centrum wsi Sancygniów i Stepocice na cele kulturalno-sportoworekreacyjne”. W ramach tych inwestycji Sancygniów otrzymał dojazd do zabytkowego kościoła wraz z rozległymi parkingami oraz doposażenie świetlicy wiejskiej.

W Stepolicach natomiast powstało przyszkolne boisko z placem zabaw.

Zdjęcie 68: Budynek Szkoły Podstawowej oraz świetlicy wiejskiej w miejscowości Dzierążnia
– fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Świetlica wiejska w miejscowości Dzierążnia, mieści się w południowo-wschodnim skrzydle budynku szkoły podstawowej i służy wszystkim mieszkańcom sołectwa.

Część 2. Obszary problemowe

2.1. Zidentyfikowane problemy potrzeby

Problemy (deficyty rozwojowe) Gminy Działoszyce zostały wskazane przez mieszkańców (metoda oddolna) w trakcie warsztatów i konsultacji społecznych. Wśród problemów ujawnionych przez mieszkańców Gminy najczęściej wymieniano:

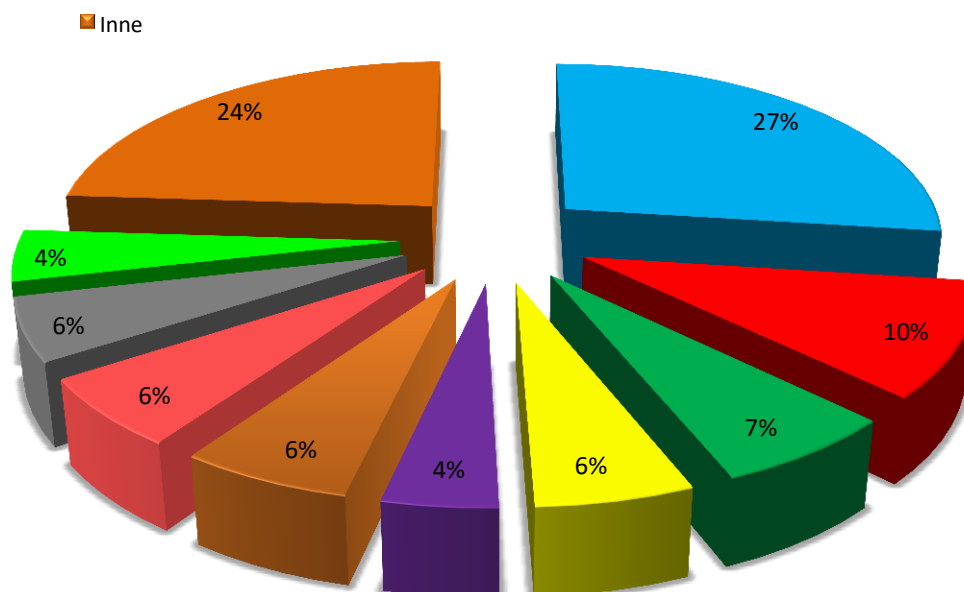
- istnieje potrzeba modernizacji niektórych odcinków dróg gminnych i dróg dojazdowych do posesji, pól,
- istnieje potrzeba modernizacji chodników i budowy nowych,
- istnieje potrzeba wymiany części oświetlenia ulicznego na nowe oraz montaż dodatkowych lamp na terenie niektórych sołectw i miasta,
- niewystarczająca liczba placów zabaw,

- niewystarczające wyposażenie ochotniczych straży pożarnych,
- niewystarczające zaplecze dla działalności kół gospodyń wiejskich (jest ich aż 18 na terenie Miasta i Gminy),
- niektóre budynki użyteczności publicznych na terenie Miasta i Gminy wymagają modernizacji,
- niewystarczająca liczba miejsc integrujących mieszkańców gminy,
- niewystarczająca liczba działań wspierających działalność lokalnych organizacji społecznych wynikająca z ich marazmu (niewielkiej aktywności).

Poszczególne deficyty rozwojowe zidentyfikowane podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami Gminy Działoszyce zaprezentowano w poniższych tabelach oraz na wykresie. Uwzględniono w nich problemy wymienione podczas spotkań z sołtysami i radnymi oraz z mieszkańcami wszystkich sołectw.

Wykres 12: Najczęściej zgłaszane problemy podczas spotkań warsztatowych

- Inwestycje drogowe - modernizacja dróg, budowa chodników, oświetlenia
- Modernizacja budynków użyteczności publicznych (szkoły, remizy strażackie)
- Brak miejsc integrujących mieszkańców gminy
- Wspieranie działań miejscowych organizacji społecznych
- Zakup wyposażenia dla kół gospodyń wiejskich
- Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
- Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
- Budowa placu zabaw
- Budowa kanalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od mieszkańców Gminy Działoszyce grudzień 2014r.

Tabela 32: Podsumowanie problemów wskazanych przez mieszkańców Gminy Działoszyce podczas spotkań warsztatowych realizowanych w procesie tworzenia Strategii

	L.p.	Problem/Potrzeba i jego opis
Miasto Działoszyce		
Infrastruktura	1.	Potrzeba budowy chodników oraz modernizacja drogi poprzez budowę nawierzchni asfaltowej na ul. Stawisko
	2.	Brak parkingu koło Kościoła pw. Świętej Trójcy
	3.	Potrzeba rewitalizacji rynku wraz z odnowieniem starych budynków znajdujących się w obrębie miasta
	4.	Oznakowanie tablicami wszystkich miejscowości na terenie gminy
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	5.	Potrzeba wykonania termomodernizacji budynku Zespołu Szkół w Działoszycach (m.in.. wymiana dachu, wymiana centralnego ogrzewania)
	6.	Modernizacja remizy strażackiej wraz z zagospodarowaniem placu wokół remizy
	7.	Zagospodarowanie placu koło zabytkowej synagogi
	8.	Rewitalizacja placu targowego
	9.	Budowa parku wypoczynkowo - spacerowego wraz z infrastrukturą techniczną
	10.	Mała aktywność społeczności lokalnej

Edukacja i organizacje społeczne	11.	Potrzeba większej integracji społeczno-kulturowej (organizowanie spotkań, wycieczek, imprez okolicznościowych)
Biedrzykowice		
Infrastruktura	1.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	2.	Potrzeba stworzenia miejsca spotkań i rekreacji poprzez wyposażenie świetlicy wiejskiej
	3.	Potrzeba zagospodarowanie terenu koło świetlicy wiejskiej na cele rekreacyjne np. Budowa grilla
Edukacja i organizacje społeczne	4.	Wspieranie działań miejscowego koła gospodyń wiejskich
Stępocice		
Infrastruktura	1.	Położenie asfaltu na odcinku między miejscowością Stępocice- Wyrwa ok 640 m
	2.	Potrzeba modernizacji (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	3.	Potrzeba docieplenia budynku ośrodka zdrowia
	4.	Potrzeba zagospodarowania terenu przy remizie na cele rekreacyjne - położenie kostki brukowej
	5.	Potrzeba wykonania zbiornika retencyjnego, który przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy
	6.	Modernizacja budynku szkoły podstawowej wraz z zakupem nowego wyposażenia
Inne	7.	Mała aktywność społeczności lokalnej
		8. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości w tym agroturystyki
		9. Umożliwienie pozyskiwania energii odnawialnej oraz solarnej go ogrzewania wody w gospodarstwach domowych i instytucjach użyteczności publicznej
		10. Budowa zbiornika retencyjno - rekreacyjnego pomiędzy Stępolicami - Świerczyną a Sancygniowem
Świerczyna		
Infrastruktura	1.	Położenie asfaltu na odcinku między miejscowością Świerczyna - Wirówki na odcinku 420 m
	2.	Wstawienie znaków drogowych, aby zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców w miejscach
	3.	Wstawienie progów zwalniających prędkość przy szkole podstawowej
	4.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
Organizacje społeczne	5.	Wspieranie działań miejscowych organizacji społecznych - koła gospodyń wiejskich oraz ochotniczej straży pożarnej
Inne	6.	Potrzeba wykonania zbiornika retencyjnego, który przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy

	7.	Budowa zbiornika retencyjno - rekreacyjnego pomiędzy Stępolicami Świerczyną a Sancygniowem
Wola Knyszyńska		
Infrastruktura	1.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych ok 800 m
	2.	Modernizacja drogi w miejscowości Wola Knyszyńska na odcinku ok 600 m
	3.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	4.	Zagospodarowanie terenu wokół remizy OSP, jako miejsca spotkań dla mieszkańców
	5.	Modernizacja remizy strażackiej wraz z zagospodarowaniem placu wokół remizy
Edukacja i organizacje społeczne	6.	Zakup wyposażenia dla Koła Gospodyń Wiejskich
	7.	Zakup sprzętu ratowniczo -gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej
	8.	Wspieranie działań miejscowych organizacji społecznych - koła gospodyń wiejskich oraz ochotniczej straży pożarnej
Ksawerów		
Infrastruktura drogowa	1.	Pogłębienie rowów przy drodze powiatowej, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
	2.	Modernizacja drogi polnej na odcinku Ksawerów - Opatkowice
Lipówka		
Infrastruktura drogowa	1.	Modernizacja drogi pomiędzy miejscowościami Lipówka- Świerczyna
	2.	Połączenie drogi od miejscowości Stępolicy z drogą prowadzącą od Lipówki do Teodorowa na odcinku ok 800m
	3.	Potrzeba pogłębienia rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód w miejscowości Lipówka
Edukacja i organizacje społeczne	4.	Potrzeba zakupu sprzętu ratowniczo -gaśniczego oraz umundurowania dla ochotniczej straży pożarnej
	5.	Zakup samochodu ratowniczo – gaśniczego dla ochotniczej straży pożarnej
	6.	Potrzeba modernizacji budynku remizy strażackiej
	7.	Położenie kostki brukowej wkoło remizy strażackiej w miejscowości Lipówka
Dziekanowice		
Infrastruktura	1.	Budowa drogi w miejscowości Dziekanowice o długości ok 300m
	2.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych
	3.	Modernizacja drogi powiatowej z miejscowości Dziekanowice - Bronocice
	4.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
	5.	Potrzeba budowy świetlicy wiejskiej dostępnej dla wszystkich mieszkańców

Edukacja i organizacje społeczne	6.	Potrzeba inicjatywy oddolnej, aby zaktywizować młode osoby w różnych kołach zainteresowań
	7.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej w Dziekanowicach
Pierocice		
Infrastruktura	1.	Modernizacja drogi w miejscowości poprzez położenie asfaltu
	2.	Modernizacja drogi powiatowej zna odcinku Działoszyce - Pierocice
	3.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	4.	Potrzeba budowy budynku gospodarczego przy remizie OSP (kuchnia, łazienka)
	5.	Potrzeba odnowienia elewacji na budynku OSP
	6.	Potrzeba inicjatywy oddolnej, aby zaktywizować młode osoby w różnych kołach zainteresowań
Niewiatrowice		
Infrastruktura	1.	Budowa drogi asfaltowej od łącznika Chmielów - Niewiatrowice do drogi gminnej Niewiatrowice- Jezdowice ok 400 m
	2.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
	3.	Modernizacja drogi w miejscowości Niewiatrowice
	4.	Zwiększenie bezpieczeństwa poprzez budowę chodników wzdłuż drogi wojewódzkiej
	5.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej
	6.	Budowa chodników na drodze między wsią Niewiatrowice a miastem Działoszyce
Edukacja i organizacje społeczne	7.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich
	8.	Zagospodarowanie placu na cele rekreacyjne wokół nowo wybudowanej świetlicy wiejskiej
	9.	Potrzeba inicjatywy oddolnej, aby zaktywizować młode osoby w różnych kołach zainteresowań.
Szczotkowice		
Infrastruktura	1.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji
	2.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej
Bronocice		
Infrastruktura	1.	Potrzeba modernizacji drogi w miejscowości Bronocice
	2.	Potrzeba utwardzenia drogi powiatowej prowadzącej do pomnika upamiętniającego odkrycie tzw. wazy z Bronocic, sprzed 5,5 tys. lat, z wizerunkiem czterokołowego wozu.
	3.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód przy drodze powiatowej.

Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	4.	Potrzeba ocieplenia budynku remizy ochotniczej straży pożarnej oraz modernizacja dach
	5.	Stworzenie Muzeum Historii Bronocic w budynku straży pożarnej
	6.	Zagospodarowanie placu wokół remizy na cele rekreacyjne
	7.	Budowa placu zabaw dla dzieci i miejsca spotkań dla młodzieży
Organizacje społeczne	8.	Wspieranie działań ochotniczej straży pożarnej
Chmielów		
Infrastruktura	1.	Potrzeba modernizacji drogi gminnej na odcinku ok 300 m
	2.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Chmielów
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	3.	Utworzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców miejscowości
	4.	Potrzeba zagospodarowania terenu wokół budynku remizy strażackiej, jako miejsca spotkań dla mieszkańców
	5.	Zagospodarowanie przestrzeni wokół studni
	6.	Modernizacja figurki Św. Rozalii
Organizacje społeczne	7.	Zakup sprzętu ratowniczo -gaśniczego dla ochotniczej straży pożarnej
	8.	Zakup wyposażenia dla Koła Gospodyń Wiejskich
	9.	Wspieranie działań miejscowych organizacji społecznych - koła gospodyń wiejskich oraz ochotniczej straży pożarnej
Marianów		
Infrastruktura	1.	Wykopanie rowów melioracyjnych pomiędzy Szyszczycami i Marianowem (droga powiatowa).
	2.	Potrzeba połączenia drogi Marianów - Dzierążnia
	3.	Potrzeba budowy oświetlenia ulicznego na skrzyżowaniu
Modernizacja obiektów	4.	Potrzeba modernizacji budynku remizy pożarnej
Szyszczyce		
Infrastruktura drogowa	1.	Połączenie drogi gminnej z Szyszczyc do drogi powiatowej w kierunku Wolicy.
	2.	Potrzeba poszerzenia drogi polnej w kierunku tzw. Poręby.
Modernizacja obiektów oraz	3.	Potrzeba wykonanie placu zabaw dla dzieci.
przestrzeni publicznej	4.	Budowa zadaszenia nad figurą.
Organizacje społeczne	5.	Wspieranie działań ochotniczej straży pożarnej.
Wolica		
	1.	Oczyszczenie rowów melioracyjnych między Wolica a Lipówką (droga powiatowa).

Infrastruktura drogowa	2.	Modernizacja drogi pomiędzy miejscowościami Wolica – Bereza.
Modernizacja przestrzeni	3.	Potrzeba modernizacji placu wokół kościoła.
Wymysłów		
Infrastruktura drogowa	1.	Modernizacja drogi pomiędzy miejscowościami Wymysłów – Dzierążna.
	2.	Budowa oświetlenia ulicznego na tzw. drugą grupę Wymysłów.
	3.	Potrzeba budowy barierek przy drodze powiatowej między Wymysłowem a Szyszczykami w celu zapewnienia bezpieczeństwa.
Inne	4.	Przeniesienie figury Świętego Wojciecha.
Opatkowice		
Infrastruktura drogowa	1.	Potrzeba modernizacji drogi od remizy do Pana Jamroza na odcinku ok 700 m
	2.	Potrzeba modernizacji drogi wojewódzkiej od figurki w stronę Ksawerowa ok 1000 m
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	3.	Zagospodarowanie terenu wokół remizy strażackiej, jako miejsca spotkań dla mieszkańców (budowa grilla wolnostojącego, placu zabaw, ławek stolików)
	4.	Modernizacja budynku po starym sklepie oraz jego wyposażenie w celu stworzenia miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży
	5.	Modernizacja budynku straży pożarnej (wymiana dachu, remont pomieszczeń)
Organizacje społeczne	6.	Zakup sprzętu ratowniczo -gaśniczego dla ochotniczej straży pożarnej
	7.	Potrzeba zakupu umundurowania dla młodzieżowej drużyny osp
	8.	Potrzeba zakupu wyposażenia dla koła gospodyń wiejskich
	9.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich
	10.	Wspieranie działań ochotniczej straży pożarnej
Iżykowice		
Infrastruktura drogowa	1.	Potrzeba remontu drogi powiatowej przez miejscowość Iżykowice .
	2.	Oczyszczenie rowów melioracyjnych przy drodze powiatowej.
	3.	Potrzeba uzupełnienia barier ochronnych na łukach drogi w celu zapewnienia bezpieczeństwa
Januszowice		
Infrastruktura	1.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.
	2.	Potrzeba dokończenia drogi gminnej poprzez położenie nawierzchni asfaltowej na odcinku ok 500 m.
	3.	Utwardzenie drogi od Pana Kozłowskiego do Pana Kowala oraz jej przekształcenie w drogę gminną.
	4.	Potrzeba modernizacji drogi od sołtysa do miejscowości Wymysłów.

Organizacje społeczne	5.	Modernizacja budynku straży pożarnej (wymiana dachu, elewacja, remont pomieszczeń).
	6.	Wspieranie działań ochotniczej straży pożarnej.
Jakubowice		
Infrastruktura	1.	Budowa oświetlenia ulicznego między Jakubowicami a miejscowością Jastrzębniki.
	2.	Potrzeba modernizacji drogi powiatowej Jakubowice- Ksawerów.
	3.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.
	4.	Potrzeba przekształcenia dróg dojazdowych do pól na drogi gminne.
	5.	Budowa odcinków sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Jakubowice.
Modernizacja przestrzeni	6.	Budowa placu zabaw dla dzieci przy remizie strażackiej.
Organizacje społeczne	7.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich.
	8.	Potrzeba inicjatywy oddolnej, aby zaktywizować młode osoby w różnych kołach zainteresowań.
Dębowiec		
Infrastruktura	1.	Potrzeba budowy drogi Dębowiec – Jastrzębniki.
	2.	Potrzeba budowy drogi Dębowiec – Szyszczycy.
	3.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód.
Modernizacja budynku	4.	Budowa świetlicy wiejskiej dostępnej dla wszystkich mieszkańców miejscowości.
Organizacje społeczne	5.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń.wiejskich
Jastrzębniki		
Infrastruktura	1.	Potrzeba modernizacji drogi gminnej Jastrzębniki - Dębowiec
	2.	Potrzeba budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości
	3.	Pogłębienie rowów, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	4.	Potrzeba budowy placu zabaw dla dzieci
	5.	Budowa świetlicy wiejskiej dostępnej dla wszystkich mieszkańców miejscowości
Dzierążnia		
Infrastruktura	1.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej oraz wstawienie oznakowania.
	2.	Potrzeba budowy przystanku dla uczniów koło sklepu.
	3.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.
	4.	Budowa chodników obok kościoła, szkoły, sklepu na odcinku ok. 2000 m.
Modernizacja	5.	Potrzeba renowacji płyty boiska wraz z ogrodzeniem przy szkole.

obiektów oraz przestrzeni publicznej	6.	Wykonanie na placu szkoły miejsc parkingowych oraz utwardzenie dojazdu do budynku szkoły.
	7.	Potrzeba odwodnienia budynku szkoły.
	8.	Wykonanie boiska do siatkówki plażowej oraz montaż siłowni zewnętrznej na placu szkoły.
	9.	Modernizacja budynku szkoły (elewacja, wymiana dachu, stolarka).
	10.	Założenie kolektorów słonecznych na budynku szkoły.
	11.	Remont budynku remizy OSP.
Kanalizacja	12.	Budowa kanalizacji.
Edukacja i organizacje społeczne	13.	Potrzeba zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego dla ochotniczej straży pożarnej.
	14.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich.
	15.	Mała ilość dodatkowych zajęć edukacyjnych wspierających rozwój dzieci w wieku szkolnym.
	16.	Wspieranie inicjatyw kulturalnych w miejscowości Dzierążnia- kultywowanie tradycji ludowych, dofinansowanie działalności orkiestry dętej.
Kwaszyn		
Infrastruktura	1.	Potrzeba położenia powierzchni asfaltowej w miejscowości Kwaszyn.
	2.	Modernizacja dróg o długości ok 1500 m (droga na Kujawki, Januszowice).
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	3.	Budowa świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem dostępnej dla wszystkich mieszkańców
	4.	Potrzeba budowy placu zabaw dla dzieci
	5.	Potrzeba zagospodarowania zakola rzeki
	6.	Potrzeba budowy boiska sportowego
	7.	Dokończenie budowy wodociągu
	8.	Organizacja wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
	9.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich
Inne	10.	Montaż kolektorów słonecznych
Sudół		
Infrastruktura	1.	Dokończenie drogi powiatowej Sudół - Gaik ok 200 m.
	2.	Modernizacja drogi Sudół - Kujawki na długości ok 2000 m.
	3.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.
	4.	Potrzeba wykonania oświetlenia ulicznego.
Organizacje pozarządowe	5.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich.
	6.	Wspieranie działalności ochotniczej straży pożarnej.
Dębiany		
Infrastruktura drogowa	1.	Położenie nawierzchni bitumicznej na czterech odcinkach o łącznej długości ok 1500 m w miejscowości Dębiany

Modernizacja	2.	Potrzeba modernizacji remizy strażackiej
obiektów oraz przestrzeni publicznej	3.	Budowa placu zabaw dla dzieci przy remizie strażackiej
	4.	Potrzeba wyposażenia świetlicy wiejskiej
Organizacje społeczne	5.	Zakup wyposażenia dla Koła Gospodyń Wiejskich
	6.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich
Zagaje Dębiańskie		
Infrastruktura drogowa	1.	Oczyszczenie rowów melioracyjnych przy drodze powiatowej.
Przestrzeń publiczna	2.	Potrzeba budowy świetlicy wiejskiej dostępnej dla wszystkich mieszkańców.
	3.	Potrzeba budowy placu zabaw dla dzieci.
Sypów		
Infrastruktura drogowa	1.	Potrzeba modernizacji drogi na odcinku 1000 m.
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	2.	Potrzeba zagospodarowania na cele rekreacyjne oraz ogrodzenia placu koło remizy strażackiej.
	3.	Potrzeba budowy placu zabaw dla dzieci oraz miejsca spotkań dla młodzieży.
	4.	Modernizacja budynku straży pożarnej.
Organizacje społeczne	5.	Wspieranie działań Ochotniczej Straży Pożarnej.
Kujawki		
Infrastruktura	1.	Potrzeba dokończenia drogi na odcinku ok 150 m w miejscowości Kujawki.
	2.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.
	3.	Pogłębienie rowów przy drodze powiatowej, odwodnienie terenów, utrzymanie właściwego stanu wód.
Modernizacja obiektów oraz przestrzeni publicznej	4.	Potrzeba modernizacji świetlicy wiejskiej.
	5.	Potrzeba zagospodarowania terenu wokół świetlicy wiejskiej (np. budowa grilla).
	6.	Budowa placu zabaw koło świetlicy wiejskiej.
Organizacje społeczne	7.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich.
	8.	Zakup wyposażenia dla koła gospodyń wiejskich.
Gaik		
Infrastruktura drogowa	1.	Potrzeba dokończenia drogi powiatowej Gaik - Sudół na odcinku ok 600 m.
	2.	Modernizacja (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz prywatnych posesji.

Modernizacja budynku	3.	Budowa placu zabaw dla dzieci przy byłej szkole w Sypowie-Gaik.
Organizacje społeczne	4.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich.
	5.	Zakup wyposażenia dla koła gospodyń wiejskich.
Sancygniów		
Modernizacja budynku	1.	Potrzeba renowacji zabytkowego Zamku w Sancygniowie, która przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy Działoszyce
	2.	Remont remizy strażackiej w miejscowości Sancygniów
Organizacje społeczne	3.	Kultywowanie dawnych tradycji poprzez wspieranie działalności koła gospodyń wiejskich
	4.	Wspieranie działalności ochotniczej straży pożarnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od mieszkańców Miasto i Gminy Działoszyce grudzień 2014r.

2.2. Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi

Opracowanie Strategii zostało poprzedzone przeprowadzeniem kompleksowej analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych związanych z rozwojem gminy. Analiza SWOT służy do uporządkowania danych i informacji jest wykorzystywana w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości.

Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- strenghts – silne strony – w postaci przewagi zjawisk i procesów pozytywnych dla rozwoju Gminy Działoszyce, które powinny być kontynuowane i wzmacniane,
- weaknesses - słabe strony – w postaci procesów i barier, wad, ograniczających możliwości rozwojowe, które powinny być zmniejszone bądź niwelowane,
- opportunities - szanse/możliwości – w postaci czynników obiektywnych, zewnętrznych, na które nie ma bezpośredniego wpływu sprawczego oraz wyjątkowej sytuacji jaką daje możliwość wykorzystania znacznych środków pomocowych UE,
- threats – zagrożenia – wynikające przede wszystkim z czynników zewnętrznych stwarzających niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnie.

Przedstawiona poniżej analiza stanowi syntezę poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego Gminy Działoszyce.

Tabela 33. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze	

• Bliskość Krakowa • Gmina położona jest na terenie Ponidzia • Bliska odległość do miasta powiatowego – Pińczów • Dobra dostępność komunikacyjna gminy (na zewnątrz) • Czystość środowiska naturalnego • Malowniczo wyglądające rozległe tereny • Dwie rzeki: Sancygniówka i Jakubówka • Ze względu na duże walory przyrodniczo-	□ Stosunkowo daleka odległość do stolicy województwa Kielc
krajobrazowe Miasto i Gmina Działoszyce została w całości objęta prawną ochroną przyrody. Wschodnia i północno-wschodnia część obszaru położona jest w otulinie Kozubowskiego Parku Krajobrazowego, pozostała część gminy leży w Miechowsko-Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu. □ Dominujące na terenie gminy gleby brunatne i czarnoziemie o dużej urodzajności.	
Obszar społeczny	

• Duża liczba organizacji społecznych na terenie gminy. • Duże zaangażowanie społeczności w sprawy gminy. • Dobrze działający samorząd. • Dobry dostęp do edukacji dzięki publicznym szkołom podstawowym oraz Zespołowi Szkół w Działoszycach. • Działalność Biblioteki Publicznej. • Działalność Miejsko – Gminnego Centrum Kultury. • Pielęgnowane tradycje i folklor lokalny (zespoły ludowe, koła gospodyń wiejskich, orkiestra dęta).	• Spadająca liczba mieszkańców. • Mała gęstość zaludnienia Gminy, która obszarowo jest relatywnie duża do liczby mieszkańców. W związku z tym wysokie są koszty zapewniania godziwego życia mieszkańców poprzez budowę wodociągów, kanalizacji, dróg. • Starzejące się społeczeństwo. • Niewystarczający dostęp do opieki przedszkolnej. • Niedostateczna baza do rozwoju kultury fizycznej i rekreacji dla mieszkańców (np. niewystarczająca liczba boisk sportowych). • Mała ilość obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne (niewystarczająca liczba świetlic). • Mała ilość pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży. • Mała ilość imprez kulturalnych i sportowych na terenie gminy.
--	---

Obszar gospodarczy

• Dominujące na terenie gminy gleby brunatne i czarnoziemie o dużej urodzajności. • Tradycje rolnicze. • Korzystna struktura przedsiębiorczości (w ostatnich latach więcej osób zakłada działalność gospodarczą niż ją likwiduje). • Ochroną konserwatorską otoczony jest m.in. Kościół par. pw. św. Trójcy oraz synagoga w Działoszycach, zespół kościoła par. pw. św. Marii Magdaleny w Dzierążni, kościół par. pw. ś. Piotra i Pawła oraz zespół pałacowy w Sancygniowie.	• Emigracja mieszkańców zwłaszcza młodzieży. • Mały popyt na rynku wewnętrznym. • Niezadawalający stan infrastruktury turystycznej. • Mała ilość placówek organizujących czas przedszkolny. • Mała liczba miejsc pracy. • Mała zamożność społeczeństwa. • Niezadawalający rynek zbytu dla produktów rolnych. • Brak gazociągu. • Niewystarczająca rozwinięta baza turystyczno- gastronomiczna. • Niewystarczająca promocja gminy pod względem walorów przyrodniczo-turystycznych. • Niedostateczny poziom zagospodarowania obiektów turystycznych.
Potencjał turystyczny	
• Czyste powietrze sprzyjające rozwojowi agroturystyki. • Bliskość Krakowa. • Wysoka atrakcyjność turystyczna gminy i okolic (Ponidzie). • „Perełka” turystyczna zespół pałacowy w Sancygniowie. • Kurhan pradziejowy z epoki brązu, kultury trzcinieckiej znajdujący się we wsi Szczotkowice	• Mała liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy. • Niewykorzystywanie walorów przyrodniczych. • Niedostateczny poziom zagospodarowania obiektów turystycznych. • Niezadawalający stan najcenniejszych zabytków gminy (Zespół Pałacowy w Sancygniowie).

• Pomniki przyrody na terenie gminy (Lipa drobnolistna - 3 szt., Jesion wyniosły, Jesion i topola, źródło) • Bliska odległość do miasta Pińczów posiadającego liczne zabytki.	• Mała ilość szlaków turystycznych pieszych i brak rowerowych. • Nieskoordynowana promocja i informacja turystyczna. • Brak centrum informacji turystycznej, systemu promocji turystyki lokalnej, tablic informacyjnych w sołectwach gminy.
Infrastruktura techniczna	
• Stosunkowo dobra, rozbudowana sieć infrastruktury komunalnej (kanalizacja, wodociągi). • Droga wojewódzka: nr 768 □ Gminna Biblioteka Publiczna oraz Miejsko – Gminne Centrum Kultury. • Liczne zabytki kultury i architektury. • Własna oczyszczalnia ścieków w Dziekanowicach. • Wystarczające zasoby wód podziemnych. • Wystarczająca wydajność istniejących stacji na ujęciach wody. • Objęcie mieszkańców zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych zgodnie z nową ustawą tzw. śmieciową.	• Niezadawalający stan niektórych fragmentów dróg. • Niezadawalający stan dróg dojazdowych do pól i posesji. • Istnieje potrzeba budowy chodników przy części dróg. • Mała ilość oświetlenie ulicznego lub potrzeba modernizacji istniejącego. • Brak kanalizacji we wszystkich miejscowościach Gminy. • Brak transportu zbiorowego docierającego do wszystkich miejscowości. • Brak gazociągu. • Niewystarczający dostęp do Internetu. • Istnieje potrzeba modernizacji budynków użyteczności publicznych na terenie Miasta i Gminy (szkoły, budynki straży pożarnej). • Niezadawalający stan wyposażenia świetlic wiejskich i remiz strażackich na terenie gminy. • Zaniedbane rowy melioracyjne.

	• Postępująca dewastacja niezagospodarowanych obiektów i terenów przemysłowych. • Brak parkingów z zapleczem sanitarnym na terenie gminy.
Organizacja wolnego czasu:	
☐ Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży przez Miejsko – Gminne Centrum Kultury. ☐ Funkcjonowanie trzech świetlic na terenie gminy. ☐ Duża dostępność lokali na terenie gminy, które można zaadoptować w celu powstania świetlic. ☐ Duża liczba organizacji społecznych zrzeszających społeczność. ☐ Działalność Klubu Seniora „Jesienna Róża” ☐ Działalność zespołów ludowych i orkiestry dętej.	• Niewystarczająca liczba świetlic na terenie gminy. • Mała liczba miejsc rekreacyjnych gdzie mieszkańcy gminy mogliby się spotykać. • Niewystarczająca liczba boisk na terenie gminy. • Niewystarczająca liczba placów zabaw. • Niewystarczająca liczba zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży.
Zarządzanie gminą	
☐ Kierownictwo gminy zdeterminowane do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej. ☐ Brak zadłużenia gminy (2014r. - 0%) ☐ Sprawne działanie władz gminy (np. w pozyskiwaniu środków zewnętrznych).	• Stosunkowo niskie dochody gminy na jednego mieszkańca na tle kraju. • Niski udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy. • Wysokie koszty oświaty i utrzymania infrastruktury technicznej w budżecie Gminy.
Organizacje pozarządowe	

☐ Duża liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. ☐ Duża aktywność organizacji pozarządowych.	• Brak środków finansowych na wsparcie inicjatyw lokalnych. • Niedostatecznie dofinansowane podmioty kultywujące tradycje i folklor.
	☐ Niewystarczające wyposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej i kół gospodyń wiejskich.
Edukacja i kultura	
☐ Wykwalifikowana zaangażowana kadra pedagogiczna w szkołach. ☐ Dobrze działające Miejsko – Gminne Centrum Kultury w Działoszycach.	• Małe środki na oświatę. • Mała liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. • Mała liczba wyjazdów edukacyjnych wspierających rozwój młodego człowieka • Niewystarczająca liczba miejsc kulturalno-rozrywkowych. • Niewystarczająca liczba spotkań imprez kulturalno-rozrywkowych. • Niewystarczająca ilość środków finansowych na kulturę.
Ochrona środowiska naturalnego	
☐ Oczyszczalnia ścieków w Dziekanowicach	

2.3. Szanse i zagrożenia rozwoju

Szanse	Zagrożenia
Obszar społeczny	

• Pozytywne nastawienie władz samorządowych, co do działań prorozwojowych podejmowanych przez mieszkańców. • Budowa/adaptacja obiektów mających na celu poprawienie rozwoju kulturalno–rekreacyjnego mieszkańców np. świetlic wiejskich. • Dostępność środków zewnętrznych – UE, grantodawców np. fundacji, dzięki czemu istnieje możliwość finansowania pomysłów na działalność stowarzyszeń w większości przypadków bez wkładu własnego (zajęcia pozalekcyjne, kształcenie ustawiczne). • Wzrost społecznej świadomości nt. ochrony środowiska (np. w aspekcie segregacji odpadów). • Nawiązanie stałej współpracy pomiędzy Stowarzyszeniami z terenu Gminy (sieciowanie). • Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych.	• Zapaść demograficzna – utrzymanie stałej tendencji spadkowej, jeśli chodzi o ogólną liczbę mieszkańców. • Starzenie się społeczeństwa, bez jednoczesnego rozwoju systemu i infrastruktury opieki. • Wzrost patologii społecznych, spowodowany mentalnością społeczeństwa. • Niewystarczająca ilość środków finansowych na wsparcie inicjatyw lokalnych. Częściowo wynika ona także z marazmu społecznego (małej aktywności mieszkańców). • Bardzo mała ilość osób powracających po studiach na teren Gminy. • Długotrwałe bezrobocie grożące wykluczeniem społecznym, tzw. bezrobocie pokoleniowe. • Wzrost wandalizmu zwłaszcza wśród osób młodych.
Obszar gospodarczy	
• Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego • Promocja innowacyjnych pomysłów na rozwój gospodarczy gminy	• Mała ilość inwestorów zewnętrznych • Migracja młodych osób z terenu gminy do większych miast w poszukiwaniu pracy

• Dostępność zewnętrznych środków finansowania np. z UE • Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczo-turystycznych gminy • Pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców • Uproszczenie przepisów oraz większy dostęp informacji o środkach UE • Renowacja zabytków • Korzystne warunki dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych • Moda na wypoczynek na wsi • Wzrost popularyzacji ekologicznych stylów życia – w zgodzie z naturą.	• Coraz częstsze występowanie klęsk żywiołowych • Postępująca dewastacja niezagospodarowanych obiektów i terenów przemysłowych, • Małe możliwości zatrudniania dla młodych osób, • Obniżenie się standardów życia mieszkańców gminy, • Powiększenie się ilości osób emigrujących poza granice Gminy, regionu i kraju, • Mała opłacalność produkcji rolnej. • Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.
Potencjał turystyczny	

• Możliwy napływ ludności miejskiej na wypoczynek, szczególnie weekendowy. • Możliwość wyznaczenia atrakcyjnych szlaków turystycznych pieszych i rowerowych na terenie gminy Działoszyce. • Możliwość pozyskania środków finansowych na renowację obiektów turystycznych. • Wzrost zainteresowania produktami lokalnymi i zdrową żywnością. • Polityka Unii Europejskiej wspierająca rozwój Obszarów Wiejskich. • Popyt na aktywny wypoczynek. • Wzrost popularyzacji ekologicznych stylów życia – w zgodzie z naturą. • Rozwój taniej bazy noclegowej	• Postępująca degradacja zabytków spowodowana niewystarczającymi funduszami na ich odnowę. • Mała ilość funduszy na utrzymanie zabytków (synagogi, pałacu w Sancygniowie) lokalnych zabytków). • Niewystarczająca oferta turystyczna dla grup zorganizowanych.
(agroturystyka). • Rozwój działalności gospodarczych powiązanych z turystyką np. sklep z pamiątkami. • Budowa zbiorników wodnych pełniących m.in. funkcję rekreacyjną. • Poszerzenie i integracja oferty turystycznej dopasowanej do potrzeb różnych grup.	
Infrastruktura techniczna	

• Poprawa, jakości stanu dróg poprzez ich modernizację. • Budowa chodników oraz poboczy (poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się po terenie Gminy). • Opracowanie koncepcji kanalizowania gminy np. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków/szczelnych szamb. • przy „wyludnianiu się” Gminy warto przemysleć jak realizować zadania kanalizacyjne, aby były one z punktu widzenia ekonomicznego, jako najmniej pociągające koszty związane z eksploatacją w przyszłości. • budowa/adaptacja obiektów mających na celu poprawienie rozwoju kulturalno-rekreacyjnego mieszkańców np. świetlic wiejskich, gminnego centrum (domu) kultury.	□ Ograniczony p do środków UI (i duże, a śro bariere stanowi trachu wkład własny wnos JST). □ natężenie Wzrastające samochodowego.
Organizacja cz isu wolnego	
□ Wzbogacenie oferty Miejsko – Gminne Centrum Kultury w Działoszycach (np. zajęcia dla osób 50+). □ Wzbogacenie oferty świetlic na terenie gminy. □ Adaptacja lokali na terenie gminy, w celu powstania świetlic. □ Budowa placów zabaw, miejsc rekreacyjno- wypoczynkowych na terenie gminy. □ Wytyczenie ścieżek rowerowych.	□ Mała liczba miejsc rekreacyjnych gdzie mieszkańcy gminy mogliby się spotykać. • Niewystarczająca liczba boisk na terenie gminy. • Niewystarczająca liczba zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży. • Niewystarczająca liczba działań skierowanych do osób starszych i samotnych.

Zarządzanie gminą	
☐ Podniesienie kwalifikacji i umiejętności urzędników poprzez udział w szkoleniach.	• Wzrost zadań samorządu gminnego przy jednoznacznym braku zwiększania środków. • Dalszy spadek liczby uczniów grożących zmianami organizacyjnymi w instytucjach oświaty. • Zagrożenie braku ciągłości woli politycznej i determinacji w realizowaniu długofalowych działań.
Ochrona środowiska naturalnego	
☐ Opracowanie i wdrożenie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Utworzenie wzorcowej zielono-niebieskiej infrastruktury w celu prezentacji sposobu na łagodzenie zmian klimatu i adaptację do ich skutków	☐ Zwiększająca się ilość opadów.

Podsumowując:

Głównym atutem gminy Działoszyce są jej walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz potencjał turystyczno-rekreacyjny. Silną stroną gminy jest także wysoki poziom produkcji rolnej (głównie zbóż, warzywnictwa) osiągany dzięki urodzajnym glebom. Należy podkreślić, że gmina posiada atrakcyjne, jeszcze nie w pełni niezagospodarowane przestrzenie dla rozwoju wypoczynku sobotnio-niedzielnego (np. zbiornik retencyjny) oraz aktywnej turystyki pieszej i rowerowej. Mocną stroną w zakresie zarządzania jest „zerowe” zadłużenie Miasta i Gminy Działoszyce, które pozwala samorządowi oszczędzać koszty oprocentowania i rat kredytowych/pożyczkowych.

Najważniejszymi słabymi stronami gminy Działoszyce są niewykorzystane walory turystyczno – przyrodnicze. Mieszkańcy gminy nie podejmują również ryzyka związanego z

otwieraniem własnej działalności gospodarczej oraz dążeniem do stworzenia jak największej liczby pozarolniczych miejsc pracy. Wyraźnie widoczny jest brak szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. punkty widokowe, miejsca grillowypoczynkowe), promocji turystyki oraz tablic i plansz turystyczno-informacyjnych, co uniemożliwia pełny rozwój turystyczny gminy mimo posiadanych atutów.

W sferze infrastruktury technicznej brakuje pełnego skanalizowania terenów wiejskich.

Istnieje również potrzeba poprawy stanu niektórych dróg i ich infrastruktury towarzyszącej (niewystarczająca liczba chodników, oświetlenia).

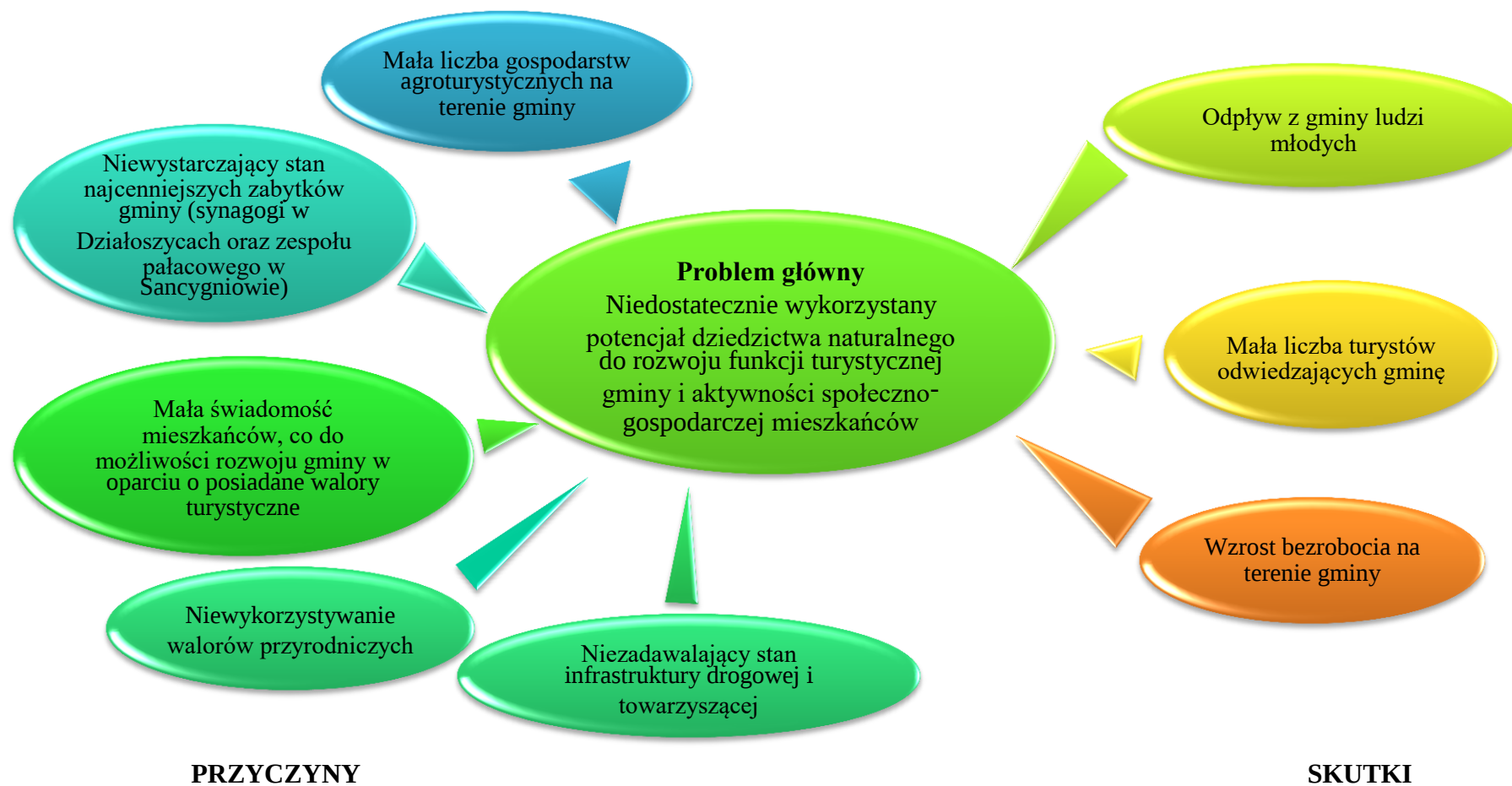
Słabymi stronami w sferze społecznej są: zmniejszający się rokrocznie przyrost naturalny. Mieszkańcy gminy Działoszyce wskazują również na niewystarczającą bazę sportoworekreacyjną w ich sołectwach (lokalne boiska piłkarskie, tereny zielone, mini place zabaw, wymagające modernizacji świetlice wiejskie).

Najbardziej istotną szansą rozwojową gminy Działoszyce jest potencjał przyrodniczo-turystyczny oraz potencjał produkcyjny lokalnego sektora rolnego. Rozwój małego przetwórstwa rolno – spożywczego w gospodarstwach na bazie funduszy UE, produkcja żywności ekologicznej to główne szanse rozwojowe dla lokalnych producentów rolnych. Cała gmina charakteryzuje się znaczną atrakcyjnością osadniczą, turystyczną, a także dobrym stanem środowiska naturalnego. Dużą szansą rozwojową byłoby pozyskanie inwestorów zewnętrznych, którzy stworzyliby na terenie gminy pozarolnicze miejsca pracy. Szczególną szansą rozwojową dla mieszkańców gminy stanowi możliwość tworzenia gospodarstw agroturystycznych, gdzie można połączyć potencjał przyrodniczo-turystyczny gminy z promocją lokalnych produktów kulinarnych. Podsumowując, należy wyraźnie podkreślić, że główną możliwością wykorzystania przez gminę Działoszyce wskazanych powyżej szans rozwojowych jest pozyskiwanie środków zewnętrznych, w szczególności funduszy strukturalnych UE, dostępnych w latach 2014-2020.

Głównymi zagrożeniami zewnętrznymi dla rozwoju gminy są zbyt niskie dochody z produkcji rolnej, roczne straty w rolnictwie powodowane klęskami naturalnymi (powodzie, przymrozki, susza), w efekcie brak wkładu własnego rolników wymaganego przy inwestycjach z funduszy UE, brak środków finansowych i przygotowania merytorycznego mieszkańców do otwierania własnej działalności

gospodarczej oraz znaczne koszty budowy i modernizacji bazy rekreacyjno-turystycznej, która w pełni umożliwiłaby wykorzystanie potencjału gminy Działoszyce.

Drzewo problemów

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024***Drzewo celów**

DZIAŁANIA

WIZJA

EFEKTY

GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Strona 167 z 218

Część 3. Wizja, misja cele i działania

3.1. Wizja strategii rozwoju - cel generalny

Określenie założeń strategicznego planu rozwoju Gminy Działoszyce wymaga uprzedniego określenia wizerunku (wizji) Gminy, do którego ustawicznie dążyć będą władze Gminy oraz mieszkańcy, przy możliwie najpełniejszym wykorzystaniu zasobów psychospołecznych, tkwiących w Gminie oraz w jej mikrospołecznym i makrospołecznym otoczeniu. Na podstawie analizy SWOT oraz konsultacji społecznych sformułowana została następująca wizja Gminy.

Działoszyce to gmina wykorzystująca walory środowiska naturalnego do rozwoju turystyki i agroturystyki. To również miejsce, gdzie warto żyć, pracować, działać i inwestować.

3.2. Misja strategii

Misja strategii rozwoju gminy jest pochodną całościowego podejścia do ujmowania charakteru egzystencji wszystkich mieszkańców Gminy, opartego na zintegrowanym traktowaniu procesów zachodzących w każdym z najważniejszych obszarów funkcjonowania Gminy takich jak sfera społeczna, gospodarka i infrastruktura techniczna.

Zrównoważone wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz potencjału inwestycyjnego Gminy Działoszyce podnosi, jakość życia mieszkańców

Misja Strategii jest czynnościową interpretacją założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce i obejmuje szereg celów strategicznych i operacyjnych znajdujących odzwierciedlenie w szczegółowych działaniach zmierzających do urzeczywistnienia wizji rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce do 2024r.

3.3. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)

W dążeniu do urzeczywistnienia wizji rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce kluczową rolę odgrywa sformułowanie celów strategicznych, nakreślających kierunki zrównoważonego rozwoju Gminy, pozostającego w harmonii z polityką regionu i państwa.

OBSZARY PRIORYTETOWE STRATEGII

1 – SPOŁECZNY

2 – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3 – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, TURYSTYKA, ROLNICTWO I
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

CELE OPERACYJNE

Obszar 1 SPOŁECZNY

Cel operacyjny 1 - Zwiększenia liczby działań na rzecz osób młodych do 30 roku życia

Cel operacyjny 2 – Zwiększenie form pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 3 – Wspieranie inicjatyw i działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców Gminy Działoszyce

Cel operacyjny 4 - Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych

Obszar 2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel operacyjny 1 – Poprawa jakości dróg na terenie gminy wraz z ich infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie, przystanki)

Cel operacyjny 2 – Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjno – turystyczne

Cel operacyjny 3 – Poprawa estetyki Gminy

Cel operacyjny 4 – Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, sportową i rekreacyjno-turystyczną

Obszar 3 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, TURYSTYKA, ROLNICTWO I AKTYWNOŚĆ

ZAWODOWA

Cel operacyjny 1 – Wzrost przedsiębiorczości i tworzenie odpowiedniego klimatu wokół niej

Cel operacyjny 2 – Stopniowy rozwój turystyki na terenie gminy

Cel operacyjny 3 – Zmniejszenie bezrobocia

Cel operacyjny 4 – Dochodowe rolnictwo

Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategicznego nr I społecznego

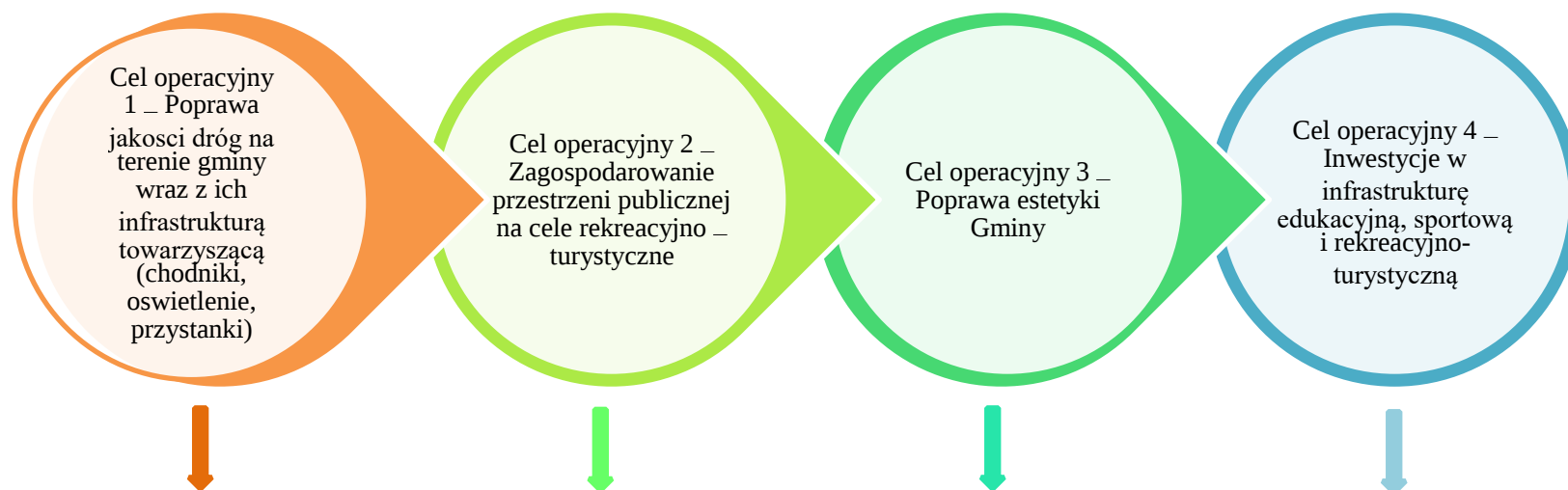
DZIAŁANIA

1-. Realizacja projektów z udziałem środków zewnętrznych na rzecz rozwiązywania problemów młodzieży do 30 roku życia	1- Realizacja projektów z udziałem środków zewnętrznych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1 – Realizacja projektów edukacyjnych na terenie gminy skierowanych do mieszkańców Gminy Działoszyce	1 - Zwiększenie liczby projektów realizowanych we współpracy partnerskiej pomiędzy Gminą Działoszyce a organizacjami społecznymi
2 - Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy dla osób młodych	2 – Organizacja gminnych kampanii edukacyjnych np. "Trzeźwy za kierownicą", "Stop uzależnieniom"	2- Promocja kształcenia przez całe życie	2 – Rejestracja nowych stowarzyszeń/fundacji
3 - Organizacja większej liczby godzin zajęć pozalekcyjne w szkołach na terenie Gminy Działoszyce	3 – Zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania prawa	3 - Zwiększenie liczby nauczycieli, którzy co roku się dokształcają	3- Realizacja działań skierowanych do członków stowarzyszeń w celu zwiększenia ich potencjału

4 -Wsparcie działalności przedszkola działającego na terenie Miasta i Gminy	4 – zatrudnienie specjalistów np. terapeutów w zakresie uzależnień	4- Organizacja wyjazdów edukacyjnych dla mieszkańców Gminy	4 - Wsparcie finansowe oraz merytoryczne organizacji działających na terenie Gminy
---	--	--	--

Działoszyce		Działoszyce	Działoszyce w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych
5- Zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz młodzieży do 30 roku życia	5 - Organizacja imprez profilaktycznych (festyn, wycieczki, rajdy)	5 - Wspieranie organizacja społecznych działających na rzecz edukacji	
6- Zwiększenie liczby szkolnych doradców zawodowych zatrudnionych w szkołach na terenie gminy		6 – Zwiększenie ilości zajęć dodatkowych pozaszkolnych skierowanych do dzieci i młodzieży	
7- Organizacja zajęć na świetlicach wiejskich na terenie Gminy Działoszyce		7- Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy	
8 – Zwiększenie działań Miejsko Gminnego Centrum Kultury, który organizuje ofertę dla osób młodych			
9- Organizacja spotkań, imprez skierowanych od osób młodych			
10 – Zwiększenie aktywności społecznej osób młodych na terenie Gminy Działoszyce			

Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategicznego nr II infrastruktura techniczna

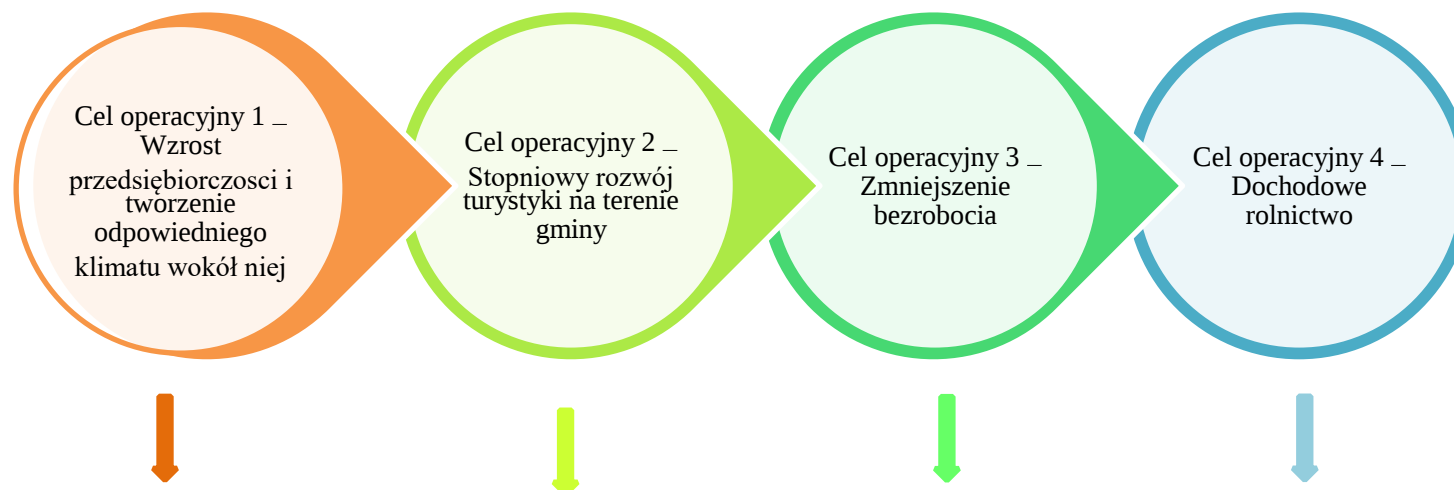

DZIAŁANIA

1 -Modernizacja dróg na terenie Gminy Działoszyce (gminnych)	1. Zagospodarowanie terenów wokół świetlic wiejskich	1 - Zakup oznakowanie miejscowości w Gminie	1 - Modernizacja pomieszczeń pod świetlice wiejskie przy budynkach OSP wraz z ich wyposażeniem
2. Budowa oraz modernizacja chodników na terenie gminy	2. Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach: Kwaszyn, Dziekanowice, oraz świetlicy dla miejscowości Bronów, Dębiany, Ksawerów	2 - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (UMiG w Działoszycach, Zespół Szkół w Działoszycach, Szkoły Podstawowe w Dzierżni i Stępolicach)	2- Budowa placów zabaw
3. Wymiana oświetlenia ulicznego na terenie gminy	3.	3 - Rewitalizacja centrum Miasta Działoszyce	3 - Wyposażenie Miejsko - Gminnego Centrum Kultury w Działoszycach

		4- Modernizacja ZS w Działoszycach pod potrzeby przedszkola	4- Zagospodarowanie terenów wokół świetlic wiejskich (budowa ławek, grilli)
			5. Modernizacja parku w Działoszycach
			6. Budowa zbiornika retencyjno – rekreacyjnego w miejscowościach Świerczyna, Stępocice
			7. Budowa parku wypoczynkowo - spacerowego wraz z infrastrukturą techniczną w Działoszycach

**Cele operacyjne i działania służące realizacji obszaru strategicznego
nr III przedsiębiorczość, turystyka, rolnictwo i aktywność zawodowa**

DZIAŁANIA

1 – Zwiększenie powierzchni terenów inwestycyjnych - uzbrojenie	1 – Działalność punktu informacji turystycznej	1 - Realizacja projektów systemowych współfinansowanych przez Unię Europejską i budżet	1 - Wsparcie rozwoju gospodarstw ekologicznych na terenie gminy
		państwa przez Ośrodek Pomocy Społecznej	
2 – Rejestracja nowych działalności gospodarczych	2 – Powstanie gospodarstw agroturystycznych	2 – Organizacja staży zawodowych	2 – Organizacja szkoleń dla rolników
3 – Zwiększenie liczby wypisów z planu zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe	3 – Realizacja projektów z zakresu turystyki przez różne podmioty na terenie gminy	3 – Zwiększenie liczby osób z terenu Gminy Działoszyce biorących udział w projektach mających na celu wejście lub powrót na rynek pracy	3- Udział w imprezach zewnętrznych np. "Sołtys roku"

4 – Zwiększenie liczby inwestycji zewnętrznych w Gminie	4 – Zwiększenie kwoty środków zainwestowanych przez Gminę w turystykę	4 – Organizacja zajęć grupowych z psychologiem/doradcą zawodowym dla osób bezrobotnych	4 – Pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw rolnych
	5 – Wydawanie folderów promocyjno – informacyjnych na temat Gminy Działoszyce ora Ponidzia	5 – Realizacja kontraktów socjalnych przez GOPS	
	6- Odnowa najciekawszych obiektów na terenie gminy – Synagoga, Pałac w Sancygniowie	6 – Organizacja prac interwencyjnych	

3.4 Zadania inwestycyjne

L.p.	Nazwa zadania	Finansowanie	Szacunkowa kwota całkowita inwestycji	Środki zewnętrzne (dotacje)	Środki własne (środki własne JST + kredyty)
1.	Budowa kanalizacji w miejscowościach: Iżykowice, Opatkowice, Biedrzykowice, Sancygniów, Ksawerów, Januszowice, Kujawki, Kwaszyn, Dzierążnia oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Działoszyce	63,63% dofinansowanie z PROW 2014-2020	7 000 000 zł	4 454 100 zł	2 545 900 zł
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (Urząd Miasta i Gminy w Działoszycach, Zespołu Szkół w Działoszycach, Szkoły Podstawowej w	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	3 000 000 zł	2 550 000 zł	450 000 zł

	Dzierążni, Stępolicach, Ośrodek Zdrowia w Stępolicach) i budynków mieszkalnych wielorodzinnych				
3.	Przebudowa modernizacja dróg gminnych	63,63% dofinansowanie z PROW 2014-2020	1 000 000 zł	636 300 zł	363 700 zł
4.	Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach: Kwaszyn, Dziekanowice oraz jednej wspólnej świetlicy dla miejscowości Bronów, Dębowiec, Ksawerów	63,63% dofinansowanie z PROW 2014-2020	1 500 000 zł	954 450 zł	545 550 zł
5.	Rewitalizacja Miasta Działoszyce	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	5 000 000 zł	4 250 000 zł	750 000 zł
6.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	3 000 000 zł	2 550 000 zł	450 000 zł
7.	Zakup oznakowania dla miejscowości w gminie	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	100 000 zł	85 000 zł	15 000 zł
8.	Zakup wozów strażackich i wyposażenia jednostek OSP	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	1 500 000 zł	954 450 zł	545 550 zł
9.	Zakup wyposażenia dla Kół Gospodyń Wiejskich oraz zespołów ludowych i sportowych z terenu gminy	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	200 000 zł	170 000 zł	30 000 zł

10.	Zagospodarowanie centrów wsi oraz budowa placów zabaw na terenie Miasta i Gminy Działoszyce	63,63% dofinansowanie z PROW 2014-2020	1 500 000 zł	954 450 zł	545 550 zł
11.	Doposażenie Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Działoszycach	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	300 000 zł	190 890 zł	109 110 zł
12.	Montaż nowego oraz wymiana oświetlenia ulicznego na terenie Miasta i Gminy Działoszyce	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	500 000 zł	318 150 zł	181 850 zł
13.	Modernizacja i wyposażenie budynków OSP i świetlic wiejskich oraz zagospodarowanie terenów wokół nich	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	1 000 000 zł	850 000 zł	250 000 zł
14.	Modernizacja szkół na terenie Miasta i Gminy Działoszyce	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	1 500 000 zł	954 450 zł	545 550 zł
15.	Budowa zbiornika retencyjno – rekreacyjnego w miejscowościach Świerczyna i Stępocice	85% dofinansowanie z RPO 2014-2020	10 000 000 zł	8 500 000 zł	1 500 000 zł
16.	Budowa parku wypoczynkowo - spacerowego wraz z infrastrukturą techniczną w Działoszycach	85% dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021	3 073 126,13 zł	2 612 157,18 zł	460 968,95 zł

Na etapie tworzenia Strategii **nie wyznacza się harmonogramu realizacji** poszczególnych inwestycji (ich podziału na poszczególne lata), gdyż, jako zasadę przyjęto, że właściwie **zdecydowana większość** z nich ma być **realizowana w oparciu o środki zewnętrzne** głównie **Unii Europejskiej** z perspektywy finansowej **2014-2020**, a w momencie przyjmowania Strategii wiele programów jest na etapie uszczegóławiania m.in. % dofinansowania, wysokości wkładu własnego, itp. stąd bardzo trudno precyzyjnie określić termin realizacji poszczególnych inwestycji.

W trakcie realizacji zad. 2 pn. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (Urząd Gminy i Miasta w Działoszytach, Zespołu Szkół w Działoszytach, Szkoły Podstawowej w Dzierążni, Stępolicach) uwzględnione zostaną wymogi ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów – zgodnie m.in. z zaleceniami i sugestiami wymienionymi w publikacjach:

-P. Wylegała, R. Jaros, R. Dzieciołowski, A. Kepel, R. Szkudlarek, R. Paszkiewicz,

Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody, 2009;

-*Ptaki w budynkach. Remonty i docieplenia w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*, Kielce 2010.

Zostaną podjęte następujące działania:

Gmina Działoszyce przed przystąpieniem do docieplania budynku/ów zleci odpowiednio przeszkolonemu ornitologowi i chiropterologowi ekspertyzę ornitologiczną, która będzie mieć na celu odpowiedzieć na 4 pytania:

-czy budynek jest wykorzystywany, jako miejsce gniazdowania ptaków lub schronienie nietoperzy?

-czy w budynku znajdują się inne potencjalne miejsca, które mogłyby zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze przed rozpoczęciem prac modernizacyjnych? Zostanie wykonana szczegółowa inwentaryzacja takich miejsc, obejmująca lokalizację i rodzaj.

-Jakie optymalne metody należy zastosować, by zminimalizować ryzyko, że w chwili prowadzenie prac remontowych w zakamarkach budynku znajdują się zwierzęta? Odpowiedź na to pytanie powinna obejmować rodzaj zabezpieczeń, terminy i sposoby ich wykonania oraz szacunek kosztów. Może zostać przygotowana wariantowo.

-Jakie działania można podjąć w przypadku danego budynku, aby po zakończeniu remontu oferował on dogodne schronienia i miejsca rozrodu dla ptaków i nietoperzy? Zakres tej propozycji powinien, co najmniej równoważyć stratę siedlisk w wyniku modernizacji plus kompensację strat poniesionych podczas remontu.

W trakcie realizacji inwestycji w razie odnalezienia pojedynczych gniazd ptasich czy miejsca obecności nietoperzy, tak zaplanowana zostanie kolejność prac, aby miejsca te były docieplane dopiero po opuszczeniu ich przez zwierzęta. W przypadku ptaków ornitologzy zabezpieczą miejsca natychmiast po wylocie z niego młodych, by nie dopuścić do ponownego złożenia jaj (wiele ptaków wyprowadza 2, albo 3 lęgi w ciągu roku). Czynne usuwanie ptaków czy nietoperzy będzie traktowane, jako ostateczność i każdorazowo będzie wymagało konsultacji i zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Aby remont nie spowodował

znaczącej szkody przyrodniczej, zostanie zapewniona zwierzętom odpowiednia ilość właściwych schronień. Jeśli nie będzie możliwości pozostawienia schronień istniejących zostaną utworzone schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu¹⁶. Liczba tych alternatywnych schronień będzie w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ew. rekompensaty za szkody poniesione przez populację tych gatunków w czasie remontu¹⁷. Realizując tę inwestycję Gmina będzie uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

¹⁶ Dot. to przede wszystkim niektórych nietoperzy oraz trzech gatunków ptaków, dla których taki ubytek stanowi poważne zagrożenie wpływające na spadek ich liczebności – wróble, jerzyków i pustułek.

¹⁷ Dobór odpowiednich skrzynek będzie uzgodniona z ornitologiem i chiropterologiem.

3.5. Źródła finansowania

Zadanie do realizacji zapisane w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015-2024” mogą być wsparte z następujących programów:

1. „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”
2. **Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021**
3. „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”
4. „Fundacja Wspomagania Wsi”
5. „Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Najważniejsze zadania realizowane w ramach tego Programu związane są z tworzeniem dogodnych warunków dla rozwoju miejscowości, aktywizacją ludności wiejskiej, projektami związanymi z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej danej miejscowości.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 i Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021

W ramach programu wsparcia mogą być realizowane m. in. cele związane z szeroką pojętą ochroną środowiska, tj. z obszaru środowiska naturalnego i ekosystemów; łagodzenia zmian klimatu i adaptacja do ich skutków; energii odnawialnej, efektywności energetycznej i bezpieczeństwa energetycznego.

Fundacja Wspomagania Wsi

Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi, rozwój społeczny i kulturalny wsi, rozwój oświaty wśród ludności wsi, ochrona środowiska naturalnego, wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii, organizowanie opieki społecznej na wsi, pomoc dla

mieszkańców obszarów wiejskich. Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie ze środków pieniężnych Fundacji kredytów przez banki, z którymi Fundacja ma podpisane umowy o współpracy, na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie działalności objętej celami statutowymi, udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej na warunkach preferencyjnych na realizację przedsięwzięć, prowadzenie doradztwa technicznoekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie zaopatrzenia technicznego wspomaganych przedsięwzięć.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW)

Fundacja działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. PAFW urzeczywistnia swoje cele poprzez realizację programów w następujących obszarach tematycznych: Inicjatywy w zakresie edukacji, Rozwój społeczności lokalnych, Obywatel w demokratycznym państwie prawa i Dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji. W działaniach na terenie Polski Fundacja koncentruje się obecnie na inicjatywach edukacyjnych, służących przede wszystkim wyrównywaniu szans, a także na wyzwaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach wymagających szczególnego wsparcia. Wsparcie ze strony Fundacji można uzyskać tylko w ramach jej programów. Zainteresowani uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony PAFW ubiegają się o dotacje składając wniosek bezpośrednio u realizatora określonego programu. Decyzje w sprawie przyznania dotacji podejmuje komisje ekspertów powoływana przez Fundację.

Tabela 34: Możliwość finansowania zadań z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 na zadania związane z Kapitałem Ludzkim

Oś priorytetowa	Wsparcie UE	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Typy beneficjentów	Grupy docelowe	Rodzaje działań
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	13,63 mln €	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.10. aktywne i zdrowe starzenie się	Cel szczegółowy: Wsparcie wydłużenia aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	- Przedsiębiorcy i ich Pracownicy, w tym w szczególności pracownicy pracujący w warunkach szkodliwych dla zdrowia, - osoby powyżej 50 roku życia, - osoby nieaktywne zawodowo	1. podnoszenie aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia 2. przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, szczególnie ze względów zdrowotnych

	29,99 mln €	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i	Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym edukacji przedszkolnej.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami określone w ustawie o systemie oświaty, - uczniowie i wychowankowie szkół/placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz specjalne, w tym z niepełnosprawnościami (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych), - nauczyciele kształcenia ogólnego oraz specjalnego, - pracodawcy - partnerzy społeczno –	1. zmniejszania dysproporcji w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej pomiędzy miastem a wsią oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym 2. przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji w edukacji prowadzonej w szkołach i placówkach kształcenia podstawowego i Strona 183 z 218
--	-------------	--	--	---	---	---	---	---

			pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.				gospodarczy	ponadpodstawowego (w tym szkół/placówek specjalnych), ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania dysproporcji pomiędzy obszarami miast i wsi 3. rozwój nowoczesnego nauczania na wszystkich progach edukacji kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego poprzez upowszechnianie metod pracy z praktycznym wykorzystaniem narzędzi TIK (połączone ze wzmacnianiem kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie praktycznego ich wykorzystania). 4. rozwój wysokiej jakości szkolnictwa ponadpodstawowego 5. kontynuacja wdrażania założeń rządowego programu
--	--	--	--	--	--	--	-------------	--

								„Cyfrowa szkoła” w obszarach e - nauczyciel e - szkoła
--	--	--	--	--	--	--	--	--

	5,45		10.2	Cel szczegółowy:	Liczba osób, które	Wszystkie podmioty z	- osoby dorosłe podnoszące	1. upowszechnianie
	mln €		Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia , w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Upowszechnianie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu	nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu	wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	kompetencje we własnym zakresie (w tym osoby z niepełnosprawnościami)	uczenia się w różnych sytuacjach i przez całe życie

	19,08 mln €		10.3 BIS lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia	Cel szczegółowy: Poprawa jakości i upowszechnienie kształcenia zawodowego	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C) Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	- uczniowie szkół/placówek kształcenia zawodowego, - nauczyciele kształcenia zawodowego, - szkoły/placówki prowadzące kształcenie zawodowe oraz ustawiczne, - pracodawcy/przedsiębiorcy/uczelnie, - partnerzy społeczno – gospodarcz	1. dostosowywanie kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy 2. zwiększanie kompetencji uczniów i słuchaczy szkół zawodowych, 3. doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu we współpracy z uczelniami i z
			zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami		ukończeniu nauki			pracodawcami/przedsiębiorcami, jako część projektów wspierających edukację kształcenia zawodowego. 4. tworzenie centrów kształcenia zawodowego i wsparcie usług przez nie realizowanych

9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	27,26 mln €	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	Cel szczegółowy: Wspieranie aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- Osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym. - Otoczenie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach programu.	1. kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno –zawodowa, wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, społecznej i zawodowej, obejmująca 2. monitoring problemów społecznych służących diagnozie przyczyn, skali oraz przestrzennego zróżnicowania występujących problemów społecznych w regionie, monitorowanie działalności instytucji sprzyjających
								aktywnej integracji

	51,80 mln €	9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Cel szczegółowy: Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych, Policja	- osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie, - rodziny oraz ich dzieci, w tym z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, - dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad wrodzonych i szczepień ochronnych, - pensjonariusze placówek opiekuńczych, - osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, -osoby zależne, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną lub po zakończonym okresie sprawowania opieki	1. usług o charakterze profilaktycznym (świetlic i klubów w tym sportowych, ognisk wychowawczych, placówek wsparcia dziennego, doradztwa rodzinnego i psychologicznego np. ośrodki wsparcia rodziny, służące pomocą rodzinie i przeciwdziałające możliwym patologiom, zaangażowania w wolontariat), 2. usług o charakterze opiekuńczym w formie instytucjonalnej i pozainstytucjonalne
--	----------------	---	---	---	---	--	--

	9,54 mln €		9.8. wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.	Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD	- podmioty ekonomii społecznej, - osoby i podmioty planujące rozpocząć działalność gospodarczą w obszarze ekonomii społecznej (w tym JST, organizacje pozarządowe), - podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej	1. kompleksowe usługi na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej, 2. wspiera nie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej poprzez tworzenie nowych i wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej, 3. tworzenie
								regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym klastrów ekonomii społecznej, 4. koordynacja i monitoring działań w zakresie ekonomii społecznej

10. Otwarty rynek pracy	68,16 mln €	8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od ryнку pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia i wspieranie aktywności zawodowej	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD	- osoby pozostające bez zatrudnienia w tym zarejestrowane w powiatowym/miejskim urzędzie pracy jako bezrobotne, - osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w szczególności: długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami w wieku 25 – 30 lat, powyżej 50 roku życia, - osoby odchodzące z rolnictwa, - osoby pracujące, - pracodawcy w zakresie działań EURES	1. pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy poprzez pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, w tym Indywidualne Plany Działania, 2. podnoszenie kwalifikacji zawodowych i ich dopasowanie do potrzeb ryнку pracy (m.in. szkolenia zawodowe, specjalistyczne kursy, studia podyplomowe i uzupełniające) 3. pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego (m.in. staże, praktyki, subsydiowanie zatrudnienia, wsparcie adaptacyjne w miejscu pracy, doposażenie i wyposażenie stanowiska
----------------------------------	----------------	---	---	--	---	--	---	---

								pracy, zatrudnienie dla osób z niepełnosprawnościami), 4. zapobieganie dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów (ze szczególnym uwzględnieniem kobiet) w okresie pełnienia opieki nad osobą zależną, m.in. poprzez szkolenia i kursy, 5. wspieranie aktywizacji rodziców/opiekunów (ze szczególnym uwzględnieniem kobiet), którzy chcą powrócić na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad osobą zależną, 6. wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do zatrudnienia (w tym np. poprzez szkolenia i doradztwo), 7. zwiększanie mobilności przestrzennej (regionalnej) pracowników
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								oraz osób poszukujących pracy (np. jednorazowy
--	--	--	--	--	--	--	--	---

								dodatek relokacyjny), wyłącznie w obrębie województwa świętokrzyskiego. 8. upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia (telepraca, praca rotacyjna, praca w niepełnym wymiarze czasu), zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami 9. działania dotyczących EURES związane z bezpośrednim świadczeniem usług dla bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców
--	--	--	--	--	--	--	--	---

	64,48 mln €		8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Cel szczegółowy: Wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD	- osoby pracujące oraz pozostające bez zatrudnienia, - studenci i pracownicy naukowcy/naukowo - dydaktyczni uczełni zamierzający rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie przedsiębiorczości akademickiej, - osoby odchodzące z rolnictwa	1. wsparcie doradczo - szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym w formie przedsiębiorczości akademickiej, 2. bezzwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe
								3. zwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej (np. w formie mikropożyczek)

	40,90 mln €		8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Cel szczegółowy: Wzmacnianie adaptacyjności przedsiębiorstw i ich pracowników	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie Liczba osób znajdujących się w lepszey sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych	- Przedsiębiorstwa oraz ich pracownicy, w tym pracownicy przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z pracy, - Przedsiębiorstwa i pracownicy przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, - Osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy, - Pracownicy naukowi jednostek naukowych, - Pracownicy naukowi, naukowo- dydaktyczni, dydaktyczni uczeln, - Doktoranci.	
--	----------------	--	--	---	---	---	---	--

Tabela 35: Możliwość finansowania zadań JST z RPOWŚ 2014-2020

Oś priorytetowa	Wsparcie UE	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Typy beneficjentów	Grupy docelowe	Rodzaje działań
Oś priorytetowa 2	68,16 mln euro	Cel główny przedmiotowy osi priorytetowej realizowany będzie w oparciu o realizację Celu Tematycznego 2 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK, Celu tematycznego 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP oraz Celu tematycznego 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, które	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	Wzrost liczby trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	Typy beneficjentów: Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, przedsiębiorstwa społeczne, instytucje otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego, wojewódzkie samorządowe osoby prawne.	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, w tym absolwenci szkół wyższych, planujące założenie działalności gospodarczej.	1. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju 2. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw we wprowadzaniu na rynek nowych produktów/usług, 3. rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką, 4. tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym na obszarach powojaskowych, przemysłowych, kolejowych i pojezierzowych), 5. wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych,

		bezpośrednio wpływają na rozwoj przedsiębiorcz ości						
Oś prioryteto wa 3	34,08 mln euro		4.1. wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Zwiększenie produkcji energii w województwie świętokrzyskim, pochodzących ze źródeł odnawialnych, oraz budowa systemów dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.	1. Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem 2. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	- Jednostki samorządu terytorialnego, - przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, - uczelnie, - związki i stowarzyszenia JST, - podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, - państwowe jednostki budżetowe, - instytucje kultury,	Nie ma wskazanej	1. Wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych (energia wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, biogazu, biomasy) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej, 2. budowy instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw, 3. budowy oraz modernizacji zakładów do produkcji urządzeń OZE, 4. budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE

	51,93 mln euro		4.3. wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej w budynkach publicznych oraz w sektorze mieszkaniowym.	1. Emisja gazów Cieplarnianych* 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	- jednostki samorządu terytorialnego, - spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, - związki i stowarzyszenia JST, - TBS, - samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, - uczelnie,	Nie ma wskazanej	1. ociepleniem obiektu, 2.wymianą okien, drzwi zewnętrznych, oraz oświetlenia na energooszczędne, 3.przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych, 4.instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5.instalacja systemów
								chłodzących, w tym również z OZE, 6.instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji 7.wymiana pokrycia dachowego, 8.budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła 9.w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.

	61,34 mln euro		4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	Wsparcie dla realizacji inwestycji wynikających z założeń planów niskoemisyjnych	1. Emisja gazów cieplarnianych (1990=100)* 2. Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego 3. Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym 4. Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów 5. Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej 6. Liczba zmodernizowanych dworców i centrów przesiadkowych	- jednostki samorządu terytorialnego, - przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro, - partnerzy społeczni i gospodarczy działający na terenie województwa świętokrzyskiego, - organizacje pozarządowe (NGO), - samorządowe osoby prawne, - państwowe jednostki budżetowe, - instytucje kultury.		1. działania informacyjnopromocyjne dotyczące np. oszczędności energii, 2. kampanie promujące: 3. budownictwo zeroemisyjne, 4. inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego, 5. modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic placów, terenów publicznych) na energooszczędne, 6. budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej, 7. wymiana źródeł ciepła 8. parkingi Park&Ride, Bike&Ride 9. zintegrowane centra przesiadkowe, 10. infrastruktura dworcowa, 11. wspólny bilet, 12. inteligentne systemy transportowe, 13. ścieżki rowerowe, 14. publiczne wypożyczalnie rowerów.
Oś	20,45	-	5.2. wspieranie	Zwiększenie	1. Jednostki służb	Jednostki samorządu	Nie ma wskazanej	1. budowy i modernizacji

priorytetowa 4	mln euro		inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	skuteczności przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwania skutków katastrof	ratunkowych działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (OSP) 2. Liczba zbiorników małej retencji wspartych w wyniku realizacji projektów 3. Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	terytorialnego, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.		wielofunkcyjnych zbiorników wodnych małej retencji; 2. tworzenia i poprawy jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), w tym z uwzględnieniem zakupu sprzętu i wyposażenia dla Ochotniczych Straży Pożarnych.
	13,63 mln euro		6.1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Zapewnienie efektywnego działania systemu gospodarowania odpadami	1. Liczba odpadów przypadających na 1 mieszkańca 2. Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST.	Nie ma wskazanej	1. kompleksowych działań skierowanych na poprawę gospodarowania odpadami, zgodnie z postanowieniami WPGO.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce na lata 2015 – 2024

	88,61 mln euro	6.2. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań	Poprawa dostępu mieszkańców regionu do systemów oczyszczających ścieki komunalne.	1.Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków 2. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST, związki i porozumienia JST,	Nie ma wskazanej	1.kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków
--	----------------------	--	--	---	--	------------------	---

			określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie		3. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych 4. Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych 5. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej 6. Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	przedsiębiorcy.		komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni, wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, - 2.kompleksowe wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej (budowa przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków – na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna), 3.budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę (sieci wodociągowe, ujęcia i stacje uzdatniania wody) – wyłącznie w ramach projektów dot. infrastruktury służącej oczyszczaniu ścieków, Zakłada się realizowanie inwestycji przede wszystkim na obszarach aglomeracji o wielkości poniżej 10 tys. RLM, ujętych w KPOŚK, , a także na pozostałych terenach w celu wypełnienia dyrektywy ściekowej.
--	--	--	---	--	--	-----------------	--	--

	54,53 mln euro		6.3. zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego o	1.Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (w tym zwiedzający muzea i oddziały) 2. Liczba zabytków nieruchomych	Jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe wojewódzkie osoby prawne, instytucje kultury, instytucje ochrony dziedzictwa	Nie ma wskazanej	1.zachowaniu i zabezpieczeniu obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego, dostosowaniu obiektów dziedzictwa
--	----------------------	--	---	---	---	--	------------------	--

				znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. 3. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem 4. Liczba wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w wyniku realizacji projektu 5. Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego, instytucji kultury przystosowanych do osób niepełnosprawnych	narodowego, kulturowego (w tym archiwum państwowe), ROT i lokalne organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, związki i stowarzyszenia JST, kościelne osoby prawne, przedsiębiorcy działający na terenie województwa świętokrzyskiego, związki wyznaniowe oraz szkoły i uczelnie artystyczne, Telewizja Polska.		kulturowego do funkcji turystycznych lub kulturowych, 2.promocji dziedzictwa kulturowego regionu wraz z tworzeniem i promocją produktów tradycyjnych i regionalnych oraz kompleksowych produktów turystycznych (w tym tworzenie szlaków kulturowych i organizacja wydarzeń kulturalno – promocyjnych, 3.rozwojowi zasobów kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym poprawie jakości funkcjonowania instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego), budowie, przebudowie i renowacji instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego oraz budowie, przebudowie, i remoncie instytucji kultury oraz konserwacji i restauracji obiektów zabytkowych wraz z dostosowaniem do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym działalności gospodarczej, 4.zakupowi wyposażenia oraz konserwacji muzealiów, materiałów archiwalnych starodruków itp., 5.wsparciu i rozwojowi centrów informacji
--	--	--	--	--	--	--	---

								turystycznej, kulturalnej i promocji kultury, 6.promocji dziedzictwa
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								naturalnego regionu oraz jego wykorzystaniu do celów turystycznych.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

6,82 mln euro		6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych dla zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki.	1.Stopień wykorzystania miejsc noclegowych 2. Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem 3. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych 4. Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych 5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętej wsparciem	- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, - samorządowe osoby prawne zajmujące się ochroną przyrody, - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, - parki, krajobrazowe i ich zespoły, - instytucje badawcze, - organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, zajmujące się ochroną przyrody, - jednostki budżetowe (np. RDOŚ), - uczelnie, - administracja rządowa.	Nie ma wskazanej	1.podniesieniu standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach NATURA 2000), wraz z opracowaniem planów ochrony lub planów zadań ochronnych tych obszarów, 2.ochronie różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe w miastach, parki miejskie, korytarze ekologiczne, zielone bariery akustyczne), 3.zarządzaniu i ochronie krajobrazu (np. inwentaryzacja przyrodnicza obszarów chronionych, audyt krajobrazowy, urbanistyczne zasady krajobrazu), 4.promocja i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki (m.in. infrastruktura dla ruchu rowerowego), 5.polegające na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem
---------------------	--	--	---	---	---	------------------	---

								właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, 6.rozbudowie, modernizacji i doposażeniu ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych), 7.opracowaniu dokumentacji dotyczącej planowania ochrony (planów, ekspertyz, inwentaryzacji) rezerwatów oraz obszarów Natura 2000 oraz ochrony czynnej na tych obszarach.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

Oś priorytetowa 6	13,63 mln euro	Nie ma	4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich	1. Emisja gazów cieplarnianych* 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	- jednostki samorządu terytorialnego, - samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,	Nie ma wskazanej	Interwencja zostanie skierowana na projekty, dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych (z wyłączeniem jednostek podległych administracji centralnej) oraz mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w zakresie związanym m.in. z: 1. ociepleniem obiektu, 2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, 3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła – likwidacja pieców grzewczych na opał stały), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych, 4. instalacją OZE w
								modernizowanych energetycznie budynkach, 5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji (np. kolektory słoneczne).

	11,59 mln euro		4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.	Wsparcie dla realizacji planów niskoemisyjnych.	1.Emisja gazów Ciepłarnianych*	jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT	Nie ma wskazanej	W priorytecie inwestycyjnym 4.5 dofinansowanie znajdują projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów miejskich. Wsparcie dla projektów mogących wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów miast i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np. 1.modernizacja oświetlenia ulicznego, 2.zrównoważona mobilność miejska (w tym np. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe).
--	----------------------	--	---	---	--------------------------------	--	------------------	--

	10,22 mln euro		6.4 ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Poprawa i ochrona obszarów cennych przyrodniczo na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wykorzystanie tych zasobów dla rozwoju turystyki.	1.Stopień wykorzystania miejsc noclegowych 2. Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT	Nie ma wskazanej	Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, w tym: 1.podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, 2.opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, 3.ochrona różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, geoparki i ekoparki, 4.zabezpieczenie miejsc przyrodniczo cennych na terenach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, 5.działania inwestycyjne umożliwiające wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. zbiorniki wodne, stawy widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne, 6.tworzenie warunków dla prowadzenia działalności
--	----------------------	--	---	--	---	--	------------------	--

								gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, poprzez ich promocję i
--	--	--	--	--	--	--	--	--

								zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki, 7.budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych), 8.rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, Geopark, ogrody botaniczne) oraz prowadzenie działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

	54,53 mln euro		9.2. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Poprawa warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych	1. korzystające ze świadczeń pomocy na 10 tys. ludności 2. Liczba nowych /przebudowanych /przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu JST, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe i instytucje kultury w ramach kompleksowych projektów koordynowanych przez JST.	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 wsparcie kierowane będzie na projekty wpisujące się w Lokalne Plany/Programy Rewitalizacji, mające na celu rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.
--	----------------------	--	--	---	---	--	------------------	--

Oś priorytetowa 5	109,0 6 mln euro		7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych	1. Liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności 2. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu 7.2 zaplanowano budowę, przebudowę dróg różnych kategorii na terenie miasta Kielce, obszarze funkcjonalnym Kielc usprawniających połączenia komunikacyjne z jego rdzeniem, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach (ITS).
-------------------	------------------------	--	--	---	--	---	------------------	---

	24,45 mln euro		7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu	Poprawa jakości wewnętrznych połączeń komunikacyjnych w regionie, szczególnie w kontekście zwiększenia dostępu do transportu kolejowego, lokalnych rynków pracy oraz stref aktywności gospodarczej	1.Oszczędność czasu przejazdu 2. Całkowita długość nowych linii kolejowych	Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, zarządca infrastruktury kolejowej, zarządca infrastruktury dworcowej.	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 planuje się realizację co najmniej jednego projektu, dotyczącego budowy i przebudowy infrastruktury kolejowej.
Oś priorytetowa 7	13,63 mln euro		8.2. wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym	Wspieranie nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami.	1.Dynamika PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) rok poprzedni =100 2. Liczba nowych produktów turystycznych	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, partnerzy społeczni i gospodarczy w tym organizacje pozarządowe.	Nie ma wskazanej	W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 przewidziane jest wsparcie dla obszarów dla których kluczowe jest nadanie nowych funkcji społeczno – gospodarczych tych terenów, uwzględniając poprawę dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i naturalnego, rozwój zasobów kultury, jak również wspieranie rozwoju turystyki

			poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój					kulturowej (city & culture) oraz tworzenia nowych produktów turystycznych w oparciu o te zasoby w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzenia rozwoju gospodarczego. Powinno ono wynikać ze strategii opracowanych dla terytoriów ze specyficznymi potrzebami. Cała infrastruktura powstała w ramach Priorytetu inwestycyjnego będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
--	--	--	--	--	--	--	--	--

	44,99 mln euro		9.1 inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych	Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej.	1.Oczekiwana, przeciętna długość życia 2. Liczba wspartych podmiotów leczniczych 3. Liczba wspartych obiektów z zakresu polityki społecznej	Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, podmioty lecznicze, wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, stowarzyszenia i fundacje, instytucje działające na rzecz świadczenia usług społecznych.	Nie ma wskazanej	Interwencja, zaplanowana w priorytecie inwestycyjnym 9.1 dotyczy następujących typów przedsięwzięć: - infrastruktura ochrony zdrowia - inwestycje których celem jest poprawa dostępu do usług z zakresu ochrony zdrowia w tym profilaktyki zdrowotnej, medycy pracy, opieki nad matką i dzieckiem; oraz opieki paliatywnej, - inwestycje w infrastrukturę sanatoriów i szpitali uzdrowiskowych, - infrastruktura usług społecznych w zakresie pomocy społecznej w tym: usług o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym, opieki nad rodziną i pieczy zastępczej, usług towarzyszących procesowi usamodzielniania się,
--	----------------------	--	--	---	---	---	------------------	--

			na usługi na poziomie społeczności lokalnych					mieszkalnictwa wspomagane, chronione, treningowe i socjalne. Inwestycje dotyczące placówek/ośrodków interwencji kryzysowej, a także diagnozowania i monitoringu problemów społecznych.
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Część 4. Monitoring i ewaluacja strategii

4.1. Powołanie Zespołu Monitorującego realizację strategii.

Zarządzającym Strategią w imieniu Gminy Działoszyce będzie Burmistrz Miasta i Gminy przy pomocy Zespołu ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Burmistrza w jego skład wejdą:

- 3 przedstawicieli Burmistrza – w tym Pełnomocnik ds. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy, który będzie przewodniczył pracom Zespołu, - 2 przedstawicieli Rady Miejskiej,
- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych, - inne osoby wskazane przez Burmistrza.

Zespół ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy opracuje swój regulamin. Jego celem będzie nadzór nad skutecznością i jakością realizacji Strategii. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

1. Przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii,
2. Przedkładanie Radzie Miejskiej propozycji zmian w treści Strategii,
3. Zapoznanie się z uwagami Rady Miejskiej dotyczącymi rocznego sprawozdanie z realizacji Strategii,
4. Opiniowanie wniosków przedkładanych przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców czy też mieszkańców dotyczących zadań realizowanych w ramach Strategii,
5. Ewaluację Strategii,
6. Podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.
7. Inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Strategii.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Decyzje podejmowane w ramach Zespołu są podejmowane - o ile to możliwe w ramach konsensu, szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu.

4.2 System monitorowania strategii

Kluczowe znaczenie dla oceny podejmowanych działań ma ich monitoring. **Funkcję instytucji monitorującej** wdrażanie Strategii będzie pełnił **Rada Miejska w Działoszycach**. Co najmniej raz w roku będą analizowane postępy w realizacji Strategii. Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

1. Akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Strategii przygotowanych przez Zespół ds. Wdrażania Strategii, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
2. Analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii,
3. Aktualizację Strategii,
4. Uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletniej prognozy inwestycyjnej lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitorowanie Strategii to systematyczne i ciągle zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu jej wdrażania na potrzeby lepszego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitoring Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce będzie skoncentrowany głównie na kontroli realizacji projektów inwestycyjnych. By podnieść jego przydatność, będzie on prowadzony w dwóch zakresach:

- **rzeczowym** - ma za zadanie dostarczyć dane i informację na temat aktualnego stanu wdrażania Strategii oraz przyczynić się do przeprowadzenia oceny jego wykonania na dany moment badawczy - raz w roku na podstawie sprawozdania z realizacji Strategii przygotowanego przez Zespół ds. Wdrażania Strategii. Zakres rzeczowy monitoringu będzie prowadzony w dwóch kategoriach i dotyczyć będzie:
 - wskaźników produktu, - wskaźników rezultatu.
- **finansowym** – będą obrazować go dane finansowe realizacji projektów, które będą podstawą do stwierdzenia czy postęp finansowy we wdrażaniu Strategii jest osiągnięty na zakładanym poziomie.

4.3 Sposoby oceny Strategii

Ewaluacja ma na celu poprawę: jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce w odniesieniu do konkretnych problemów z jednoczesnym uwzględnieniem celów strategicznych Strategii i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko naturalne projektów zapisanych do realizacji w Strategii.

Rada Miejska oceniając realizację Strategii będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów:

- **skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie Strategii zostały osiągnięte,
- **efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić rezultaty, jakie zostały osiągnięte dzięki wdrażaniu poszczególnych zadań inwestycyjnych
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Strategii odpowiada potrzebom grup docelowych,
- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszarów problemowych,
- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ocena wszystkich projektów i zadań inwestycyjnych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce powinna być formułowana w oparciu o:

- **ocenę ex - ante** (przed realizacją Strategii) - stanowiącą instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji, ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem Strategii,
- **ocenę mid - term** (w połowie okresu realizacji) – służy przede wszystkim jako instrument w wyniku, którego nastąpi aktualizacja Strategii,
- **ocenę ex - post** (na zakończenie realizacji Strategii) – służy ocenie zgodności realizacji Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie,
- **ocenę on - going (na bieżąco)** – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół ds.

Wdrażania Strategii, który będzie corocznie przygotowywał sprawozdanie z jej realizacji.

Sprawozdania z oceny realizacji Strategii powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Rady Miejskiej, instytucji przyznających dofinansowanie projektów przewidzianych do realizacji w ramach Strategii z udziałem środków zewnętrznych.

Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację Programu jest Zespół ds. Wdrażania Strategii.

Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu Strategii. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Strategią, gdzie do współpracy zostali zaproszeni przedstawiciele w/w sektorów. Współpraca ta będzie odbywać się także na poziomie Zespołu ds. Wdrażania Strategii, gdzie zostaną zaproszeni także przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, rolników.

W miarę możliwości i potrzeb informacje na temat wdrażania działań przewidzianych w Strategii w odniesieniu do obszarów problemowych będą przekazywane na zebraniach wiejskich, imprezach cyklicznych oraz za pomocą innych instrumentów, które przygotowuje Zespół ds. Wdrażania Strategii. Współpraca różnych środowisk reprezentujących mieszkańców Gminy Działoszyce w ramach Zespołu ds. Wdrażania Strategii ma na celu:

- wykorzystać potencjał organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego planu strategicznego akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

4.4 Komunikacja społeczna i promocja

Promocja gminy jest jednym z wymiarów marketingu, jak zauważa Jacek Pogorzelski¹⁸. Poprzez marketing należy rozumieć zarządzanie wizerunkiem gminy, a każdy wizerunek prędzej czy później jest weryfikowany. Kształtowanie wizerunku gminy nie może, zatem koncentrować się tylko na założeniu, że wizerunek ten będzie widoczny tylko z zewnątrz. Bowiem bezpośrednimi odbiorcami wizerunku gminy i jednocześnie osobami, które doświadczają tego wizerunku są mieszkańcy. Dlatego też promując gminę warto problem ten potraktować wszechstronnie i uwzględnić działania mające na celu wewnętrzną promocję gminy, jako przyjaznego miejsca, z którym mieszkańcy w świadomy sposób się identyfikują, a zarazem działania mające na celu promocję zewnętrzną, skupioną wokół podnoszenia atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu.

Informacja na temat realizacji Strategii będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Miejskiej,
- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- w serwisie informacyjnym Miasta i Gminy Działoszyce <http://www.dzialoszyce.pl/> - na serwisach np. ngo.pl,
- na tablicach ogłoszeniowych,
- podczas spotkań z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi.

Realizacja Strategii musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak, aby móc dobrze ją modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań, za które odpowiada Urząd Miasta i Gminy Działoszyce,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,

¹⁸ J. Pogorzelski, *Praktyczny marketing miast i regionów*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.

- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów, - współpraca z mediami.

4.5 Aktualizacja Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, lecz w niektórych sytuacjach wręcz konieczne.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnątrz Gminy jak i w jej otoczeniu, zachodzi konieczność modyfikacji Strategii. Najlepszą metodą na wprowadzanie zmian w dokumencie jest ich weryfikacja w społecznym procesie, zbliżonym do tego, jaki towarzyszył tworzeniu Strategii. Burmistrz po zapoznaniu się ze sprawozdaniami przedstawionymi przez Zespół d/s Wdrażania Strategii podejmie decyzję o przedłożeniu aktualizacji Strategii na sesji Rady Miejskiej w celu zatwierdzenia.

Organem uprawnionym do aktualizacji Strategii jest Rada Miejska i będzie ona dokonywana w przypadku wniesionych uwag.

Spis map

Mapa nr 1: Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Działoszyce	15
Mapa nr 2: Mapa powiatu pińczowskiego. Źródło: www.gminy.pl	16
Mapa nr 3: Mapa gminy Działoszyce z podziałem na sołectwa Źródło: http://www.dzialoszyce.info	16
Mapa nr 4: Przebieg dróg wojewódzkich i powiatowych na terenie Gminy Działoszyce	64
Mapa nr 5: Położenie Ostoi Kozubowskiej na terenie powiatu pińczowskiego	86
Mapa nr 6: Obszary chronione na terenie Miasta i Gminy Działoszyce	87

Spis wykresów

Wykres 1: Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku na terenie gminy Działoszyce.	68
Wykres 2: Radni Rady Miejskiej w Działoszycach według grup wiekowych w 2013r.	90
Wykres 3: Procent zadłużenia gmin powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2013r.	93
Wykres 4: Dochody i wydatki budżetu gminy według rodzajów w 2013r.	95
Wykres 5: Liczba ludności w gminach powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2010r oraz 31.12.2013r.	108
Wykres 6: Ruch migracyjny w Gminie Działoszyce w roku 2013r.	109
Wykres 7: Struktura % ludności Miasta Działoszyce oraz poszczególnych sołectw Gminy Działoszyce stan na dzień 08.09.2014	112
Wykres 8: Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, na tle danych dotyczących powiatu i województwa w latach 2009 – 2013.	116
Wykres 9: Liczba uczniów z terenu Gminy Działoszyce	128
Wykres 10: Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej według wieku	136
Wykres 11: Czytelnicy biblioteki na 1000 mieszkańców.	137
Wykres 12: Najczęściej zgłaszane problemy podczas spotkań warsztatowych	144

Spis tabel

Tabela 1: Powierzchnia sołectw Gminy Działoszyce.....	39
Tabela 2: Przebieg dróg gminnych na terenie Miasta i Gminy Działoszyce	51
Tabela 3 Przebieg dróg gminnych na terenie Gminy Działoszyce lokalne miejskie	62
Tabela 4: Drogi powiatowe na terenie Gminy Działoszyce – drogi zamiejskie.....	63
Tabela 5: Drogi powiatowe na terenie Miasta Działoszyce – ulice	63
Tabela 6: Liczba podmiotów zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy w latach 1989-2013	71
Tabela 7: Podmioty Gospodarki Narodowej w rejestrze regon w 2013r.....	72

Tabela 8: Gospodarstwa agroturystyczne w Mieście i Gminie Działoszyce	73
Tabela 9: Zabytki na terenie Miasta i Gminy Działoszyce według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego.	74
Tabela 10: Pomniki przyrody w gminie Działoszyce	88
Tabela 11: Rodzaje gruntów w Gminie Działoszyce	89
Tabela 12: Wykaz projektów realizowanych na terenie gminy Działoszyce	91
Tabela 13: Wykaz projektów realizowanych na terenie gminy Działoszyce	92
Tabela 14: Procent zadłużenia gmin powiatu pińczowskiego stan na dzień 31.12.2013r.	93
Tabela 15: Zestawienie celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Działoszyce z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego	104
Tabela 16: Struktura ludności na terenie Gminy Działoszyce w latach 2010-2013	107
Tabela 17: Analiza wybranych wskaźników dotyczących ludności dla gmin powiatu pińczowskiego.	107
Tabela 18: Statystyka migracyjna w roku 2013r.	109
Tabela 19: Struktura ludności poszczególnych sołectwa Gminy Działoszyce	111
Tabela 20: Liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia M-GOPS w Działoszycach	113
Tabela 21: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń M-GOPS w latach 2010-2013r.	115
Tabela 22: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń M-GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych w latach	115
Tabela 23: Liczba osób zapisanych do Gminnego Ośrodka Zdrowia w Działoszycach stan na 05.09.2014r.	118
Tabela 24: Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy – stan na 09.09.2014r.	119
Tabela 25: Wykaz OSP działających na terenie Gminy Działoszyce – stan na 01.10.2015r.	123
Tabela 26: Wykaz KGW działających na terenie Gminy Działoszyce – stan na 09.09.2014r.	124
Tabela 27: Dane dotyczące aktywności wyborczej mieszkańców Miasta i Gminy Działoszyce podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego 25.05.2014 na tle innych gmin powiatu i województwa	126
Tabela 28: Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Miasta i Gminy Działoszyce– według stanu na dzień 08.09.2014r.	127
Tabela 29: Zaplecze techniczne poszczególnych szkół na terenie Gminy Działoszyce– według stanu na dzień 08.09.2014r.	127
Tabela 30: Wykaz przedszkoli z terenu Gminy Działoszyce	133
Tabela 31: Czytelniczy Gminnej Biblioteki Publicznej w Działoszycach	135

Tabela 32: Podsumowanie problemów wskazanych przez mieszkańców Gminy Działoszyce podczas spotkań warsztatowych realizowanych w procesie tworzenia Strategii	145
Tabela 33. Analiza SWOT	154
Tabela 34: Możliwość finansowania zadań z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 na zadania związane z Kapitałem Ludzkim	183
Tabela 35: Możliwość finansowania zadań JST z RPOWŚ 2014-2020	192

Spis zdjęć	1
Zdjęcie 1: Spotkanie w miejscowości Działoszyce- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	8
Zdjęcie 2: Spotkanie w miejscowości Dzierążnia - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	9
Zdjęcie 3: Spotkanie w miejscowości Stępcice- fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	10
Zdjęcie 4: Droga w miejscowości Pirocice – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	17
Zdjęcie 5: Budynek ochotniczej Straży Pożarnej w Pirocicach -.....	17
Zdjęcie 6: Droga w miejscowości Podróżie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	18
Zdjęcie 7: Kościół św. Piotra i Pawła w Sancygniowie –.....	18
Zdjęcie 8: Kościół św. Piotra i Pawła w Sancygniowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	18
Zdjęcie 9: Pałac Deskurów w Sancygniowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	19
Zdjęcie 10: Użytki rolne w miejscowości Sudół - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	20
Zdjęcie 11: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Sudół-.....	20
Zdjęcie 12: Szkoła Podstawowa w Stępcicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	21
Zdjęcie 13: Droga w miejscowości Sypów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	21
Zdjęcie 14: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Sypowie	22
Zdjęcie 15: Droga w miejscowości Szczotkowice - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	22
Zdjęcie 16: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Szyszczycach –.....	23
Zdjęcie 17 Droga w miejscowości Szyszczyce - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	23
Zdjęcie 18: Miejscowość Świerczyna - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	24
Zdjęcie 19 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Knyszyńskiej -	24
Zdjęcie 20: Kościół pw. Św. Tekli w Wolicy - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	25
Zdjęcie 21: Droga w miejscowości Wymysłów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	25
Zdjęcie 22: Droga w miejscowości Zagaje Dębiańskie - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o ..	26
Zdjęcie 23 Miejscowość Zagórze - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	26
Zdjęcie 24: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Bronocicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	27
Zdjęcie 25: Droga w miejscowości Biedrzykowice - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. zo.o	27
Zdjęcie 26: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Chmielowie - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	28
Zdjęcie 27: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Dębianach - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	28
Zdjęcie 28: Droga przez miejscowość Dębowiec - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	29
Zdjęcie 29: Urząd Miasta i Gminy w Działoszycach - fot: GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	29
Zdjęcie 30: Pomnik Tadeusza Kościuszki na rynku w Działoszycach-.....	30

Zdjęcie 31: Kompleks sportowy w Działoszycach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	30
Zdjęcie 32: Park na rynku w Działoszycach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	31
Zdjęcie 33: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Działoszycach -	31
Zdjęcie 34: Kościół pw. Św. Marii Magdaleny w Dzierążni –	32
Zdjęcie 35: Szkoła Podstawowa w Dzierążni –fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	32
Zdjęcie 36: Budynek przy oczyszczalni ścieków w Dziekanowicach –	33
Zdjęcie 37: Droga biegnąca przez miejscowości Gaik – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o....	33
Zdjęcie 38: Droga w miejscowości Dziewięczyce – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	34
Zdjęcie 39: Droga w miejscowości Iżykowie – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	34
Zdjęcie 40: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Jakubowicach	35
Zdjęcie 41: Krzyż przydrożny w Januszowicach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	35
Zdjęcie 42: Budynek świetlicy Wiejskiej w Kujawkach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	36
Zdjęcie 43: Miejscowość Ksawerów - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	36
Zdjęcie 44: Piękno miejscowości Kwaszyn - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	37
Zdjęcie 45: Krzyż przydrożny w miejscowości Lipówka –	37
Zdjęcie 46: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Marianowie - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	38
Zdjęcie 47: Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Opatkowicach –	38
Zdjęcie 48: Działoszycy na starych fotografiach	43
Zdjęcie 49: Rynek w Działoszycach w trakcie prac remontowych (wrzesień 2014r.)	45
Zdjęcie 50: Dziewięcśl bezłodygowy. Źródło: http://www.futuregardens.pl/dziewiecsil-bezlodygowy-nasiona-0-2-g-carlina-acaulis.html	46
Zdjęcie 51: Oczyszczalnia ścieków w Dziekanowicach	77
Zdjęcie 52: Kościół pw. Świętej Trójcy w Działoszycach – fot. http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/dzialoszyce-trojcy-swietej	85
Zdjęcie 53: Wieża Kościoła św. Trójcy widok z boiska KS "Świt"	88
Zdjęcie 54: Synagoga w Działoszycach - fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o	89
Zdjęcie 55: Kościół Parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dzierążni	90
Zdjęcie 56: Kościół Parafialny pw. Św. Piotra i Pawła Apostołów w Sancygniowie	91
Zdjęcie 57: Użytki rolne w miejscowości Świerczyna –	102
Zdjęcie 58: Komisariat Policji w Działoszycach	133
Zdjęcie 59: Zespół Ludowy „Działoszanki” Źródło: www.echodnia.eu	137
Zdjęcie 60: Kapela podczas uroczystości dożynkowych w Januszowicach w 2001r	138
Zdjęcie 61: Szkoła Podstawowa w Działoszycach	145
Zdjęcie 62: Szkoła Podstawowa w Dzierążni – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	147

Zdjęcie 63: Szkoła Podstawowa w Dzierążni – fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.....	148
Zdjęcie 64: Kompleks sportowy w Działoszycach –	150
Zdjęcie 65: Budynek Miejsko – Gminnego Centrum Kultury w Działoszycach.....	154
Zdjęcie 66: Budynek OSP oraz Świetlicy wiejskiej w miejscowości Sudół.....	156
Zdjęcie 67: Budynek OSP oraz świetlicy wiejskiej w miejscowości Sancygniów	157
Zdjęcie 68: Budynek Szkoły Podstawowej oraz świetlicy wiejskiej w miejscowości Dzierążnia	158